

Eerlijk
zullen
we delen,
maar wat
van mij is,
blijft van mij!

BIJ LA GEN

Seye Cadmus
2081474
HBO-Rechten
Tilburg, 29 mei 2017

BIJLAGEN

Eerlijk zullen we delen, maar wat van mij is, blijft van mij!

Auteur

Seye Cadmus

Studentnummer

2081474

Afstudeerorganisatie

Brekelmans Van der Ven Advocaten en Mediators

Afstudeerbegeleider

De heer mr. C.G.A. Mattheussens

Opleiding

HBO-Rechten

Onderwijsinstelling

Juridische Hogeschool Avans-Fontys

Locatie

Tilburg

Blok

E3, E4

Eerste afstudeerdocent

Mevrouw mr. E.M. van Meer

Tweede afstudeerdocent

Mevrouw mr. dr. N. Lavrijssen

Afstudeerperiode

6 februari 2017 t/m 29 mei 2017

INHOUDSOPGAVE

Bijlage I	
Boek 1 Burgerlijk Wetboek (nieuw)	6
Bijlage II	
Interview mr. Cadot	9
Bijlage III	
Interview mr. Teusink	16
Bijlage IV	
Boek 3 Belgisch Burgerlijk Wetboek	26
Bijlage V	
Interview mr. Peeters	36
Bijlage VI	
Interview mr. Van Nimmen	48
Bijlage VII	
Werkdocument voor advocaten	61
Bijlage VIII	
Nieuwsbericht website Brekelmans Van der Ven	67
Bijlage IX	
Tekst voor brochure of folder	69

Artikel 94

1. Van het ogenblik van de voltrekking van het huwelijk bestaat tussen de echtgenoten van rechtswege een gemeenschap van goederen.
2. De gemeenschap omvat, wat haar baten betreft, alle goederen die reeds vóór de aanvang van de gemeenschap aan de echtgenoten gezamenlijk toebehoorden, en alle overige goederen van de echtgenoten, door ieder van hen afzonderlijk of door hen tezamen vanaf de aanvang van de gemeenschap tot haar ontbinding verkregen, met uitzondering van:
 - a. krachtens erfopvolging bij versterf, making, lastbevoordeling of gift verkregen goederen;
 - b. pensioenrechten waarop de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding van toepassing is, alsmede met die pensioenrechten verband houdende rechten op nabestaandenpensioen;
 - c. rechten op het vestigen van vruchtgebruik als bedoeld in de artikelen 29 en 30 van Boek 4, vruchtgebruik dat op grond van die bepalingen is gevestigd, alsmede hetgeen wordt verkregen ingevolge de artikelen 34, 35, 36, 38, 63 tot en met 92 en 126, eerste lid en tweede lid, onderdelen a en c, van Boek 4.
3. Het tweede lid, aanhef en onderdeel a, is niet van toepassing op:
 - a. giften van tot de gemeenschap behorende goederen aan de andere echtgenoot;
 - b. goederen, alsmede de vruchten van die goederen, ten aanzien waarvan bij uiterste wilsbeschikking of bij de gift is bepaald dat zij in de gemeenschap vallen.
4. Goederen, alsmede de vruchten van die goederen, ten aanzien waarvan bij uiterste wilsbeschikking of bij de gift is bepaald dat zij buiten de gemeenschap vallen, blijven buiten de gemeenschap, ook al zijn echtgenoten bij huwelijkse voorwaarden overeengekomen dat krachtens erfopvolging bij versterf, making, lastbevoordeling of gift verkregen goederen dan wel de vruchten daarvan in de gemeenschap vallen.
5. Goederen en schulden die aan een van de echtgenoten op enigerlei bijzondere wijze verknocht zijn, vallen slechts in de gemeenschap voor zover die verknochtheid zich hiertegen niet verzet.
6. Vruchten van goederen die niet in de gemeenschap vallen, vallen evenmin in de gemeenschap. Buiten de gemeenschap valt hetgeen wordt geïnd op een vordering die buiten de gemeenschap valt, alsmede een vordering tot vergoeding die in de plaats van een eigen goed van een echtgenoot treedt, waaronder begrepen een vordering ter zake van waardevermindering van zulk een goed. De eerste en de tweede volzin zijn niet van toepassing voor zover goederen ingevolge het vijfde lid niet in de gemeenschap vallen.
7. De gemeenschap omvat, wat haar lasten betreft, alle vóór het bestaan van de gemeenschap ontstane gemeenschappelijke schulden, alle schulden betreffende goederen die reeds vóór de aanvang van de gemeenschap aan de echtgenoten gezamenlijk toebehoorden, en alle tijdens het bestaan van de gemeenschap ontstane schulden van ieder van de echtgenoten, met uitzondering van schulden:
 - a. betreffende van de gemeenschap uitgezonderde goederen;
 - b. die behoren tot een nalatenschap waartoe een echtgenoot is gerechtigd;
 - c. uit door een van de echtgenoten gedane giften, gemaakte bedingen en aangegane omzettingen als bedoeld in artikel 126, eerste lid en tweede lid, onderdelen a en c, van Boek 4.

8. Bestaat tussen echtgenoten een geschil aan wie van hen beiden een goed toebehoort en kan geen van beiden zijn recht op dit goed bewijzen, dan wordt dit goed als gemeenschapsgoed aangemerkt. Het vermoeden werkt niet ten nadele van de schuldeisers van de echtgenoten.

Artikel 95

1. Een goed dat een echtgenoot anders dan om niet verkrijgt, blijft buiten de gemeenschap indien de tegenprestatie bij de verkrijging van dit goed voor meer dan de helft ten laste komt van zijn eigen vermogen. Voor zover de tegenprestatie ten laste van de gemeenschap komt, is de echtgenoot gehouden tot een vergoeding aan de gemeenschap. Het beloop van de vergoeding wordt bepaald overeenkomstig artikel 87, tweede en derde lid.

2. Indien een goed tot de gemeenschap gaat behoren en een echtgenoot bij de verkrijging uit zijn eigen vermogen aan de tegenprestatie heeft bijgedragen, komt deze echtgenoot een vergoedingsvordering toe, waarvan het beloop overeenkomstig artikel 87, tweede en derde lid, wordt bepaald.

Artikel 95a

1. Indien ondernemingsvermogen buiten de gemeenschap valt, komt ten bate van de gemeenschap een redelijke vergoeding voor de kennis, vaardigheden en arbeid die een echtgenoot daartoe heeft aangewend, voor zover een dergelijke vergoeding niet al op andere wijze ten bate van beide echtgenoten komt of is gekomen.

2. Ook indien een onderneming op naam en voor rekening van een personenvennootschap of een rechtspersoon wordt uitgeoefend, de gerechtigdheid tot die personenvennootschap of die rechtspersoon buiten de gemeenschap valt en de echtgenoot die daartoe is gerechtigd, in overwegende mate bij machte is te bepalen dat de winsten van die onderneming hem rechtstreeks of middellijk ten goede komen, komt ten bate van de gemeenschap een redelijke vergoeding voor de kennis, vaardigheden en arbeid die een echtgenoot daartoe heeft aangewend, voor zover een dergelijke vergoeding niet al op andere wijze ten bate van beide echtgenoten komt of is gekomen.

Artikel 96

1. Voor een schuld van een echtgenoot kunnen, ongeacht of deze in de gemeenschap is gevallen, zowel de goederen van de gemeenschap als zijn eigen goederen worden uitgewonnen.

2. Voor een niet in de gemeenschap gevallen schuld van een echtgenoot kunnen de goederen van de gemeenschap niet worden uitgewonnen, indien de andere echtgenoot eigen goederen van eerstgenoemde aanwijst, die voldoende verhaal bieden. Voor een in de gemeenschap gevallen schuld van een echtgenoot kunnen de eigen goederen van deze echtgenoot niet worden uitgewonnen, indien hij goederen van de gemeenschap aanwijst, die voldoende verhaal bieden.

3. Het verhaal op de goederen van de gemeenschap voor een niet tot de gemeenschap behorende schuld van een echtgenoot is beperkt tot de helft van de opbrengst van het uitgewonnen goed. De andere helft komt de andere echtgenoot toe en valt voortaan buiten de gemeenschap. De andere echtgenoot is bevoegd, indien een schuldeiser verhaal op een goed van de gemeenschap zoekt ter zake van een niet tot de gemeenschap behorende schuld, het goed waarop de schuldeiser verhaal zoekt, over te nemen tegen betaling van de helft van de waarde van dat goed uit zijn eigen vermogen. Vanaf het tijdstip van de overneming is dit een eigen goed van deze echtgenoot, dat niet in de gemeenschap valt.

4. De echtgenoot uit wiens eigen goederen een schuld van de gemeenschap is voldaan, heeft deswege recht op vergoeding uit de goederen van de gemeenschap. Betreft het een schuld ter zake van een tot de gemeenschap behorend goed, dan wordt het beloop van de vergoeding bepaald overeenkomstig artikel 87, tweede en derde lid.

5. De echtgenoot wiens niet in de gemeenschap gevallen schuld uit goederen van de gemeenschap is voldaan, is deswege gehouden tot vergoeding aan de gemeenschap. Betreft het een schuld ter zake van een tot zijn eigen vermogen behorend goed, dan wordt het beloop van de vergoeding bepaald overeenkomstig artikel 87, tweede en derde lid.

6. De echtgenoot die een schuldeiser tegenwerpt dat een goed waarop deze verhaal zoekt niet behoort tot de gemeenschap, draagt daarvan de bewijslast.

Artikel 100

1. De echtgenoten hebben een gelijk aandeel in de ontbonden gemeenschap, tenzij anders is bepaald bij huwelijkse voorwaarden of bij een overeenkomst die tussen de echtgenoten bij geschrift is gesloten met het oog op de aanstaande ontbinding der gemeenschap anders dan door de dood of ten gevolge van opheffing bij huwelijkse voorwaarden.

2. Voor zover bij de ontbinding van de gemeenschap de goederen van de gemeenschap niet toereikend zijn om de schulden van de gemeenschap te voldoen, worden deze gedragen door beide echtgenoten ieder voor een gelijk deel, tenzij uit de eisen van redelijkheid en billijkheid, mede in verband met de aard van de schulden, een andere draagplicht voortvloeit.

3. Zij die bij de ontbinding van de gemeenschap schuldeiser zijn, behouden het hun toekomende recht van verhaal op de goederen der gemeenschap, zolang deze niet verdeeld zijn. Artikel 96, derde lid, blijft van toepassing.

Artikel 61 FW

De echtgenoot of geregistreerde partner van de schuldenaar neemt alle goederen die hem toebehoren en niet in de huwelijksgemeenschap onderscheidenlijk de gemeenschap van het geregistreerd partnerschap vallen, terug.

Getranscribeerde gespreksleidraad*Gegevens respondent:*

Naam	Mevrouw mr. C.F.A. Cadot
Functie	Advocaat
Organisatie	Brekelmans Van der Ven Advocaten en Mediators

Datum en tijdstip:

Donderdag 20 april 2017, 12:50 uur.

Locatie:

Vijfhuizenberg 207a, 4708 AJ Roosendaal

Doel:

Het doel van dit interview is om meer inzicht te verkrijgen in de huidige werkwijze van de advocaten van Brekelmans Van der Ven. De vraag die centraal staat in dit interview is waar mr. Cadot in de echtscheidingspraktijk al dan niet tegenaan loopt en wat daarnaast volgens haar de belangrijkste aandachtspunten zijn.

Duur:

24:52 minuten

Informed consent:

De respondent heeft toestemming verleend voor het maken van een geluidsopname tijdens het interview. Ook gaat de respondent akkoord met de publicatie van deze scriptie en dit interview op de HBO-Kennisbank, indien de scriptie met een zeven of hoger wordt beoordeeld.

I (Interviewer): Het doel van dit interview is om in beeld te krijgen wat voor knelpunten jij ervaart in de praktijk. Je bent bekend met het wetsvoorstel en wat er, in hoofdlijnen, gaat veranderen. In dit gesprek zullen we echter niet echt ingaan op het nieuwe stelsel, maar op jouw ervaringen in de huidige praktijk.

1 – I: Laat ik maar beginnen met mijn eerste vraag. Hoe pak jij een zaak aan vanaf de binnenkomst van de cliënt en welke fases doorloop je samen met je cliënt in een echtscheiding?

1.1 - C (Cadot): Het eerste kennismakingsgesprek is vaak een informatiegesprek naar de cliënt toe. Hoe werkt de scheiding? Wat moet ik doen? Wat moeten we regelen? Er zijn vaak mensen die heel emotioneel naar mij toe komen, dus dan dring ik in eerste instantie nog niet meteen door op dat we echt werkafspraken gaan maken. Er zijn ook mensen die dus al heel voorbereid komen en zeggen dat ze dingen op internet hebben gelezen, etc. Dan ga ik de verschillende manieren waarop een echtscheiding ingezet kan worden doornemen, dus mediation, eenzijdig, overlegscheiding. Dat neem ik door. En als mensen daarin een keuze hebben gemaakt – en als ze naar mij komen, is de keuze vaak voor een eenzijdig verzoek tot echtscheiding, waarbij overleg natuurlijk ook nog wel centraal staat - ...

1.2 – I: Zo'n gesprek heb ik toen bijgewoond bij jou, toch?

1.3 - C: Inderdaad! ... dan ga ik met deze mensen bespreken hoe een echtscheidingsprocedure verloopt, wat ze kunnen verwachten, maar ook wat we moeten gaan regelen. En dan ga ik pas - het kan zijn dat dat pas in het tweede gesprek gebeurt - inventariseren wat er is en wat er geregeld moet worden. Dus, zijn er kinderen? Hoe zit het met alimentatie? Ook kijk ik naar de huwelijksgoederengemeenschap, als die er is. Want van belang is natuurlijk ook hoe mensen getrouwd zijn. Ook raadpleeg ik het huwelijksgoederenregister, waarin ik iets kan terugvinden. Er zijn namelijk mensen die geen flauw idee hebben op welke manier ze getrouwd zijn. Dan vraag ik: Bent u naar de notaris geweest of heeft u iets getekend? Kunt u zich daar iets van herinneren, dat u dat gedaan hebt? In een statig kantoor? En dan gaat er wel iets dagen. Er zijn ook mensen die een akte hebben getekend, maar totaal niet weten wat ze hebben getekend. Nou zijn huwelijkse voorwaarden ook wel lastig te lezen denk ik. En aan de hand van het systeem wat er binnenkomt, ga ik met mensen bespreken wat er is. Het kan natuurlijk ook een combi zijn, dat er wel formeel huwelijkse voorwaarden zijn, maar dat er is geleefd alsof mensen in gemeenschap van goederen zijn gehuwd, óf dat er daarnaast wel gezamenlijke eigendommen zijn, zoals een woning, een gezamenlijke spaarrekening, noem het maar op. Dus als ik dat in kaart heb gebracht ga ik, óf de wederpartij - in het kader van een overlegscheiding - een brief sturen, anderzijds ligt er ook altijd wel de druk van het indienen van het verzoekschrift tot echtscheiding. Want dat is het moment waarop de huwelijksgoederengemeenschap ontbindt, de peildatum. En dat kan weer van belang zijn als je ex schulden aan het maken is, en je die niet vertrouwt. Het is altijd een beetje schipperen, ik bekijk het per situatie. En dat is een beetje de eerste aanpak.

2 – I: Je noemde zojuist al een aantal punten die jij naar voren wilt krijgen in een gesprek, zoals de woning of de kinderen. Wat zijn, concreet genomen, aspecten waar jij bij stil staat in een gesprek met de cliënt en die jij belangrijk vindt?

2.1 - C: Nou, je moet als er een huwelijksgoederengemeenschap is, even de klassieke situatie, in beeld krijgen wat er allemaal is.

2.2 - I: Voor de verdeling?

2.3 - C: Voor de verdeling en om in te zetten hoe het verdeeld kan worden. Meestal doe ik dit wel aan de hand van een stappenplannetje, dat begint vaak met het meest evidente: hebben echtgenoten een eigen huis of een huurhuis, hebben zij een hypotheek, hebben zij enig idee wat de waarde van de woning is, zijn er verzekeringen aan gekoppeld, zijn er overige bezittingen, is er een inboedel die verdeeld moet worden, zijn er andere roerende zaken, bijvoorbeeld een caravan of een motor, auto's natuurlijk, bankrekeningen, spaarrekeningen, polissen, lijfrente, dát gaan we in kaart brengen. En dat kan héél complex zijn. Maar dit hoeft niet altijd complex te zijn, want er zijn soms mensen die simpelweg een huis hebben, twee spaarrekeningen, een inboedel en een auto. Dan vraag ik natuurlijk altijd nog even door of ze iets wel of niet hebben en wat de bedoeling is. Het kan natuurlijk voorkomen dat als iemand zich iets totaal niet bedenkt, dat dat ook niet meegenomen wordt in de echtscheidingsprocedure. Dat stukje verantwoordelijkheid ligt ook een beetje bij de mensen zelf. Ik weet natuurlijk niet wat er in dertig jaar tijd is gebeurd. Dus met name in kaart brengen wat er is.

2.4 - I: Dus dat is een belangrijk punt.

2.5 - C: Juist.

3 – I: Uit de jurisprudentie blijken een aantal knelpunten steeds terug te komen in een echtscheiding. Deze zien vaak op de niet-naleving van de huwelijksakte door echtgenoten. Ik heb een aantal aspecten gevonden, namelijk de volgende: uitleg van huwelijksakte, verrekenbedingen, vergoedingsrechten, afwijken van de huwelijkse voorwaarden, het leveren van bewijs bij bijvoorbeeld verrekenbedingen en

vergoedingsrechten en de peildatum van de boedelverdeling. Als ik het heb over knelpunten, wat komt er dan in jouw op van wat je bijvoorbeeld meemaakt? Heb je hier concrete voorbeelden van?

3.1 - C: Nou, bij huwelijkse voorwaarden en verrekenbedingen wordt eigenlijk bijna standaard het verrekenbeding niet nageleefd, ik denk dat als je een echtscheidingsadvocaat over de linie van dertig jaar vraagt wie er een verrekenbeding stelselmatig heeft nageleefd, er misschien twee mensen naar voren komen. Ik kan het me in de tien jaar dat ik nu bezig ben ook niet voor de geest halen, dat er zo iemand is geweest. Het verrekenbeding betekent namelijk dat je aan het eind van elk jaar tegenover elkaar moet gaan zitten. Je bent in volle verliefdheid, je leeft je leven, je hebt net een kind gekregen. Naast het feit dat het complex is, want je moet het ook kunnen snappen en cijfermatig redelijk onderlegd zijn, moet je het ook doen. Echtgenoten denken vaak: 'het komt wel'. Men heeft huwelijkse voorwaarden, maar leeft in de praktijk alsof men in gemeenschap van goederen is gehuwd. En dan is de vraag: wat moet je doen? Bij koude uitsluiting - waar iedere huwelijksgoederengemeenschap tussen echtgenoten wordt uitgesloten - zien we dat die mensen over het algemeen wel een vorm van besef hebben. Of in ieder geval één van de twee.

3.2 - I: Is dat bijvoorbeeld omdat er dan een onderneming is?

3.3 - C: Van oudsher werd de akte huwelijkse voorwaarden minder snel opgesteld. Vroeger moest je gewoon in een gemeenschap van goederen trouwen. De man onderhield de vrouw. Was er een onderneming, dan was het in het kader van faillissement van belang dat er een akte huwelijkse voorwaarden was. Maar daar werd verder eigenlijk nooit aandacht aan besteed. De koude uitsluiting is denk ik iets wat in de loop der tijd meer is ontstaan. Enerzijds door de zelfstandigheid van beide echtgenoten en ik denk ook wel in gevallen waarin de een zeer vermogend is en de ander niet. Wat we zien, is dat als je het klassieke patroon van de vrouw bijstaat en mevrouw heeft weinig middelen, is verliefd, heeft een heel mooi leven en gaat, zoals een andere advocaat dat een keer zei: 'lopen tuttebellen bij de notaris', en tekent vervolgens van alles, dat zij met niks overblijft wanneer zij en haar echtgenoot na twintig jaar scheiden. Zij heeft gevoelsmatig allerlei aanspraken, maar daar is nooit iets over op papier gezet. Een afwijking van een dergelijke akte is heel lastig.

3.4 - I: Heb je daar zelf ook ervaring mee in je praktijk?

3.5 - C: Er zijn een heleboel mensen die heel bewust voor koude uitsluiting kiezen, bijvoorbeeld wanneer zij beiden een carrière hebben. Dan zie je ook de problemen niet. Eigenlijk is het bij een koude uitsluiting soms ook heel makkelijk om de echtscheiding te regelen, want wat van jou is, is van jou en wat van mij is, is van mij.

3.6 - I: Dus het is in ieder geval al heel duidelijk.

3.7 - C: Dus dan zou ik zeggen: de verrekenbedingen en die niet nageleefd worden, dát is een knelpunt. De wettelijke peildatum, dat is de datum van de indiening van het verzoekschrift. Mensen willen er vaak van afwijken. Wanneer de een op 1 maart uit de woning is vertrokken, maar het verzoekschrift van 10 april dateert - iets wat we vaak niet kunnen voorkomen -, vinden de mensen dat 1 maart de peildatum moet zijn. Dat is bijvoorbeeld gunstiger of past bij het plaatje dat iemand toen feitelijk uit de woning is vertrokken. Dit kan, maar dan moet je dat overeenkomen. Kom je dit niet overeen? Dan geldt de wettelijke peildatum.

3.8 - I: Echtgenoten kunnen dus in principe zelf kiezen wanneer de peildatum is? Tenzij zij dit niet overeenkomen?

3.9 - C: Als ze dat inderdaad overeenkomen in een convenant. Dus dan is die overlegscheiding weer heel erg van belang. Maar de peildatum dwingt ons advocaten ook om heel snel het verzoekschrift in te dienen, terwijl anderzijds best een pas op de plaats genomen kan worden. Dat er even gekeken wordt naar wat de ander ervan vindt, dat diegene aan de beslissing van de ander kan wennen, er de tijd gegeven wordt om naar een advocaat te gaan, dat de advocaten onderling bellen en kijken of ze eruit kunnen komen.

3.10 - I: Daar is dan dus eigenlijk te weinig tijd voor?

3.11 - C: Daar is dan weinig tijd voor. Doe je dat niet? Dan maak je een pas op de plaats en ga je kijken of je met elkaar kunt overleggen om een convenant te sluiten. Er moet dan wel vertrouwen zijn. En dat moet ik dan dus aan die mensen vragen. Die peildatum is dus wel een zenuwdatum om het zo maar te zeggen.

4 - I: Welke knelpunten ervaar jij ten aanzien van de vergoedingsrechten? Ik merk in mijn onderzoek dat dit in het nieuwe recht lastig blijkt te zijn. Bijvoorbeeld wanneer er ondernemingsvermogen is.

4.1 - C: Dat er bijvoorbeeld iemand meer geld in de woning heeft geïnvesteerd? Ik denk dat het probleem nu is dat mensen niet doorhebben dat het vergoedingsrecht er is. De akte huwelijkse voorwaarden zijn vaak afspraken waar pas op teruggekeken wordt bij de echtscheiding. Dus aan de ene kant is dat wel een waarborg voor mensen. Of ik dat nou echt als knelpunt moet zien, weet ik niet.

4.2 - I: Wat bedoel je met dat het een waarborg is voor de mensen?

4.3 - C: Nou, stel je voor dat ik een huis koop en ik ben onder huwelijkse voorwaarden en er staat een vergoedingsrecht in de akte, dan waarborgt dat weer wel. Maar, je krijgt natuurlijk ook weer hele rare rekensommetjes. Als ik aan de kant van de notaris zou staan, zou ik bij een dergelijke bepaling misschien ook eens met de mensen kijken naar wat er onder het vergoedingsrecht dient te worden verstaan. Moet je daar niet een bepaald minimum voor afspreken, bijvoorbeeld dat alles onder €25,00 er buiten valt?

4.4 - I: Dat is een goeie! Het is inderdaad zó breed. Begin er maar aan...

4.5 - C: Ik denk dat een heleboel mensen onder de noemer van een vergoedingsrecht veel plaatsen. De vraag is natuurlijk waar de grens is. Men heeft geleefd zoals men geleefd heeft, er is toen nooit over gekraaid en in één keer komt dat bedrag op je af. Maar als er kinderen zijn en er is een inkomensverschil, kan dat hele grote gevolgen hebben voor iemand. Als je het op de plank hebt liggen, is het allemaal niet zo erg om het uit te wisselen. Maar als je het niet hebt, heb je een probleem.

5 - I: Daarmee kom ik op mijn volgende punt. Bij een geschil over verrekenbedingen of vergoedingsrechten moet men volgens de rechter aannemelijk maken of er inderdaad verrekend is, of dat er een vergoedingsrecht is betaald. De rechter is daar streng in. Het bewijs moet onomstotelijk zijn. Bankafschriften zijn op zichzelf bijvoorbeeld onvoldoende om dit aan te tonen.

5.1 - C: Oké. Dus als er op een bankafschrift een bedrag van €10.000,00 staat dat is overgeboekt is naar iets of iemand, dan is dat niet meteen bewezen?

5.2 - I: Juist, het wil dat niet persé zeggen dat als het van mijn rekening afkomstig is, dat ik dat dan ook daadwerkelijk heb betaald.

5.3 - C: Nee, nee. Dat maak ik in mijn praktijk in de echtscheiding niet zo heel veel mee. Misschien dat Robert daar wat meer mee te maken heeft. Maar mensen zijn daar vaak ook niet op bedacht. Het feit dat ze daar niet op bedacht zijn, maakt het dat wij als advocaten dat in kaart moeten gaan brengen. Soms heb je cliënten die dat heel goed begrijpen en zelf een heel boekwerk aan bewijzen komen brengen, maar in 80% van de gevallen zijn mensen niet zo, en dan is het lastiger.

5.4 - I: Juist. Want als advocaat krijg je natuurlijk alles op je bordje wat echtgenoten tijdens het huwelijk zelf niet hebben gedaan (en bijvoorbeeld hadden moeten doen).

6 - I: Wat vind je van het huidige recht en hoe ervaar je dit in de praktijk als echtscheidingsadvocaat?

6.1 - C: Nou, als ik als advocaat een echtscheiding krijg, waarin een gemeenschap van goederen is overeengekomen, dan is het eigenlijk eenvoudig. Met uitzonderingen daargelaten, moeten we alles door tweeën delen. Ik teken voor de echtgenoten een huis met een puntdak en ik teken er een streep doorheen, en dat is wat er gaat gebeuren. Dus ze moeten met alle informatie komen en in onderling overleg kun je kijken naar wat voor wie belangrijker is en daarin elkaar tegenmoetkomen. Wat fiscaal wel een rol speelt, is dat mensen soms niet 50/50 willen verdelen, maar echt evident daarvan afwijken, bijvoorbeeld 70/30. Dan krijg je weer met de fiscus te maken. Dus ergens is de verdeling van de gemeenschap van goederen eenvoudig, omdat het gewoon een kwestie is van verdelen. Dit is het. Je mag er wel van afwijken, maar dan moet je dat in onderling overleg doen. De rechter zal ook altijd streven naar een gelijkwaardige verdeling. Als je ervan afwijkt, dan moet je wel weer met fiscale gevolgen rekening gaan houden. De akte huwelijkse voorwaarden, verrekenbedingen, ik denk dat dat heel lastig is. Ik denk dat bij de huidige maatschappij misschien meer óf alles delen óf alles scheiden past. Het is altijd een tussensituatie, die heel lastig te reconstrueren is, die lastig op papier te zetten is. Vaak vergt het voor de advocaat dan ook wat cijfermatig vermogen. Het moet heel inzichtelijk gemaakt worden aan de rechtbank. Het worden vaak hele lange en complexe procedures, door één bepaling in de akte huwelijkse voorwaarden.

7 - I: En wat vind je van het wetsvoorstel, voor zover je ermee bekend bent? Ben je voor- of tegenstander?

7.1 - C: Nou, in principe ben ik voorstander. Ik denk dat het nieuwe recht meer bij de huidige maatschappij past. Ik denk dat de advocatuur en de rechtelijke macht één op één ook tegen knelpunten aan gaan lopen en ook tegen andere knelpunten, maar dat die knelpunten er één op één gaan zijn. Ik denk dat het wetsvoorstel misschien meer een aanpassing is naar huidige maatstaven, dan dat het echt een verbetering is omdat de wetgeving niet voldoet. Want deze wetgeving hebben we al heel lang. Nou, ik ben eigenlijk in de basis wel voorstander van het wetsvoorstel. Wat ik wél bijzonder vindt, is dat mensen die in de gemeenschap van goederen willen trouwen, óók naar een notaris moeten om dat vast te leggen. Maar het kan voor sommige mensen heel veel problemen oplossen. Want die schuld die bijvoorbeeld voor het huwelijk is ontstaan, waar de andere echtgenoot niet vanaf weet. Maar is dat nou de regel of is dat de uitzondering? Ik denk dus dat het meer een aanpassing is naar huidige maatstaven.

8 - I: Het overgangsrecht zegt dat de nieuwe regeling alleen geldt voor mensen die na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel trouwen. Hoe kijk jij tegen het feit aan dat die twee stelsels misschien nog jarenlang naast elkaar zullen lopen?

8.1 - C: Ja, ik denk dat die nog wel héél veel jaren naast elkaar gaan lopen, en dat maakt het er nooit makkelijker op. Hoe meer stelsels, hoe gecompliceerder. Ik ben ook benieuwd of er nieuwe jurisprudentie zal ontstaan wanneer het nieuwe wetsvoorstel analoog wordt

toegepast en hoe strikt dat recht wordt gehandhaafd. Nu is het in theorie nog meer de regel dan de uitzondering dat mensen in een gemeenschap van goederen trouwen, dus over dertig jaar zijn we nog één op één met dat stelsel aan het werk.

8.2 - I: En hoe kijk jij daar tegenaan?

8.3 - C: Het vergt van de advocaat natuurlijk wel wat meer. Maar je kunt niet tegen de mensen die daar bewust voor hebben gekozen zeggen dat we vanaf nu wat anders doen. Dus we krijgen straks wel drie of vier stelsels. Dus de koude uitsluiting en de verrekenbedingen, de gemeenschap en het nieuwe stelsel, waar waarschijnlijk ook weer nieuwe varianten op ontstaan. Ik weet ook niet of de doelstelling van de wetgever vereenvoudiging is.

8.4 - I: Nee, het gaat meer om het aansluiten bij wat de maatschappij wil. Het is ook zo dat ze overal op de wereld een stelsel van de beperkte gemeenschap hanteren. Alleen in Nederland, Zuid-Afrika en Suriname hebben ze dit stelsel van een algehele gemeenschap van goederen nog. Het doel is om het huwelijksvermogensrecht te moderniseren, bij de tijd te blijven, aansluiten bij wat de mensen willen. Mensen willen niet meer dat erfenissen en giften automatisch onderdeel uit gaan maken van de huwelijksgemeenschap. Dat wil men schijnbaar niet meer.

8.5 - C: Ja, inderdaad. En dat kan natuurlijk als degene die schenkt dat doet onder uitsluiting en dat gebeurt nu natuurlijk ook bijna standaard.

8.6 - I: Precies. En omdat dat nu bijna standaard gebeurt hebben de initiatiefnemers bedacht dat ze de uitsluitingsclausule beter in de wet konden opnemen. En de mensen die de erfenis juist wél in de gemeenschap willen laten vallen kunnen een insluitingsclausule opnemen, zo noemen ze dat.

8.7 - C: Ja, dus in het nieuwe stelsel wordt er wel wat meer van de burgers verwacht. In plaats van in het huidige stelsel, dat mensen zomaar trouwen en dat gaan doen, moeten ze er nu over nadenken. Nu zijn dat alleen degenen die naar de notaris gaan, maar straks zal iedereen daar over moeten nadenken. Kijk, je kunt ook heel bewust in gemeenschap van goederen trouwen hè. Maar ik ben benieuwd - want er zijn een hele hoop mensen die in een gemeenschap van goederen trouwen, en die doen dat dan ergens ook weer heel bewust - of die mensen hun positie in de toekomst kunnen waarborgen.

9 - I: Ik ook! We gaan het zien. Waar dienen cliënten volgens jou rekening mee te houden in het huidige recht? Zeg maar: wat is voor jou iets waarvan je zou kunnen zeggen: als cliënten het op deze manier zouden aanpakken, dan zouden er een hoop problemen kunnen worden voorkomen?

9.1 - C: Nou, je moet naleven wat je kiest. En je moet beginnen bij het begin. Dus je gaat trouwen: hoe ga je dit doen? Wat zijn de gevolgen daarvan? En als het in gemeenschap is, dan is dat in gemeenschap en dan moet je je dat realiseren. Hetzelfde geldt voor verrekenbedingen. Ik heb soms het idee dat mensen een akte huwelijkse voorwaarden willen en de notaris dat laten opstellen, maar zich er niet heel erg in verdiepen. Want ieder stelsel is prima. Het is prima als mensen niet met elkaar willen delen, maar dan moeten ze vastleggen hoe ze het wél willen. Ik denk dat dát het voornaamste is. En als dat betekent dat de één multimiljonair is en de ander €2,- heeft, dan is dat helemaal prima, als mensen dat maar willen.

10 - I: Waar dienen advocaten volgens jou rekening mee te houden?

10.1 - C: Advocaten dienen eigenlijk rekening te houden met alles. Maar nee, wij zullen ons heel goed moeten gaan opleiden in hoe het nieuwe stelsel in elkaar zit. En dat begint voor ons vaak met een verdiepingscursus op het moment dat de wet ook daadwerkelijk in werking is getreden. En dan gaat het natuurlijk eventjes duren voordat de eerste scheiding komt.

10.2 - I: Ja, inderdaad!

10.3 - C: Nou, het zal ontzettend snel ontstaan. Ik denk dat de eerste scheiding in het nieuwe stelsel sowieso gepubliceerd wordt. Ook voor ons zullen er in de loop der tijd knelpunten vanuit de jurisprudentie ontstaan, waar wij ons onze handelswijze op aan moeten passen. En dat zal voor ons ook nieuw zijn. Dat is lastig.

10.4 - I: Omdat er geen jurisprudentie is, is het natuurlijk ook lastig dat je nog niet weet wat je kunt gaan verwachten - hetgeen ik voor jullie ga uitzoeken - en daar dus niet op kunt inspelen.

10.5 - C: Nee, inderdaad.

11 - I: Dan komen we aan bij mijn laatste vraag. Stel je voor je dat iets zou mogen veranderen in het recht. Wat zou je dan veranderen en waarom?

11.1 - C: Ik vind het lastig om daar even heel concreet antwoord op te geven, ik zou het zo niet weten..

11.2 - I: Misschien is dat een beetje een lastige vraag. Ik zal het anders vragen: wat zou jij je cliënten mee willen geven om op te letten bij het nieuwe recht, zodat, als ze datgeen zouden naleven, er minder problemen zouden ontstaan?

11.3 - C: Een bewustwording voor wat ze doen, want dan kun je onderweg al bijsturen op het moment dat het gaat zoals jij dat niet wilt. Vrouwen zeggen vaak: ik heb van al mijn geld de boodschappen gedaan, en hij heeft nu een mooie spaarrekening en die is van hem!! Dus weet wat je doet, en doe dat dan heel bewust. Maar ik denk, mensen blijven dat lastig vinden. Ik weet ook niet of mensen dat gaat doen.

11.4 - I: Mensen blijven mensen, niet iedereen heeft direct de gevolgen door. Wij zijn bijvoorbeeld juridisch onderlegd, maar er zijn ook mensen die gewoon trouwen en, zoals jij net zegt, niet eens weten wat ze zijn overeengekomen!

11.5 - C: Juist, en dat is natuurlijk het gros van de mensen. Kijk, de ondernemer en de wat hoogopgeleide mensen, mensen die zich erin verdiepen zijn zich er wel van bewust. Alleen een hele grote groep mensen niet.

11.6 - I: Dat denk ik ook. Oké, hartstikke bedankt voor het beantwoorden van mijn vragen!

Getranscribeerde gespreksleidraad*Gegevens respondent:*

Naam	De heer mr. R.E. Teusink
Functie	Advocaat en mediator
Organisatie	Brekelmans Van der Ven Advocaten en Mediators

Datum en tijdstip:

Vrijdag 21 april 2017, 11:10 uur.

Locatie:

Vijfhuizenberg 207a, 4708 AJ Roosendaal.

Doel:

Het doel van dit interview is om meer inzicht te verkrijgen in de huidige werkwijze van de advocaten van Brekelmans Van der Ven. De vraag die centraal staat in dit interview is waar mr. Teusink in de echtscheidingspraktijk al dan niet tegenaan loopt en wat daarnaast volgens hem de belangrijkste aandachtspunten zijn.

Duur:

40:53 minuten.

Informed consent:

De respondent heeft toestemming verleend voor het maken van een geluidsopname tijdens het interview. Ook gaat de respondent akkoord met de publicatie van deze scriptie en dit interview op de HBO-Kennisbank, indien de scriptie met een zeven of hoger wordt beoordeeld.

1 - I (Interviewer): Je bent als echtscheidingsadvocaat - redelijk - bekend met het wetsvoorstel dat in werking zal gaan treden. Dat is echter niet wat we in dit interview gaan bespreken. Hier ga ik juist vragen wat het huidige recht volgens jou voor knelpunten bevat. Kun je allereerst iets over jezelf en je werk als advocaat vertellen?

1.1 - T (Teusink): Ik ben advocaat vanaf 1985, lang geleden hè? Ja, toen was jij er nog niet! En dat dus tot nu. In het begin had ik vooral een algemene praktijk. En de laatste jaren, vanaf 2002 denk ik, is het wel overwegend familierecht. Mediation doe ik vanaf 2007, dus dat is ook al weer een poosje.

1.2 - I: Dat is inderdaad lang! Leuk om te horen. Ik zal beginnen met de eerste inhoudelijke vraag. Hoe pak jij een zaak aan vanaf het eerste contactmoment met de cliënt?

1.3 - T: Een echtscheiding?

1.4 - I: Ja, in een echtscheiding.

1.5 - T: Dat hangt er vanaf of het een echtscheiding is waarin mensen mediation vragen, of waarin het een eenzijdig verzoek is. Je weet wat een eenzijdig verzoek is?

1.6 - I: Ja, dat weet ik.

1.7 - T: Hoe ik het doe, is als volgt: ik maak meestal een afspraak voor een kennismakingsgesprek. Dat is kosteloos. Is het overduidelijk dat er iemand is die kiest voor een eenzijdige echtscheiding, dat de discussie met de andere echtgenoot te groot is, dat het te lastig is om met zijn tweeën te komen, dan is dat een eenzijdige echtscheiding. Als ik denk te merken dat er ruimte is voor mediation, dan probeer ik het gesprek zo te leiden, dan wijs ik ze daarop - dat ze met zijn tweeën terugkomen. Dan ga ik ook niet zo diep in mijn gesprek, want ik moet natuurlijk ook op mijn tijd letten. Dus ik toets in het gesprek wel af of er een mogelijkheid voor mediation is.

1.8 - I: En dat stel je dan dus aan de mensen voor.

1.9 - T: Ja, want ze moeten het wel willen natuurlijk.

1.10 - I: Ja precies.

1.11 - T: Daarna beginnen we met het gesprek, het eerste echte gesprek is om te inventariseren. Je vraagt naar de namen, wie de mensen zijn, waar ze wonen, et cetera. Dan ga je onderwerpsgewijs inventariseren. Ik leg eerst altijd een stukje uit over hoe een echtscheidingsprocedure gaat, gewoon procedureel. Dus een verzoekschrift, eenzijdig of gemeenschappelijk, hoe er met minderjarigen omgegaan wordt, dat er iets in kan staan over alimentatie of over gezag, dat er een beschikking van de rechtbank komt, hoe lang dat duurt, een maand of negen als het eenzijdig is, een week of vier als het gemeenschappelijk is. Ik leg ook uit dat er een ouderschapsplan gemaakt moet worden en dat er een convenant kan komen. Dus ik leg het procedurele uit en dat de echtscheiding tot stand komt als er een inschrijving is bij de gemeente. Vervolgens ga ik in op de kosten. Die afspraak wordt gemaakt. Er wordt een aanvraag gedaan bij de Raad voor de Rechtsbijstand, of niet, als dat niet mogelijk is. En is er mediation, dan kan het soms zo zijn dat de één een toevoeging heeft, en de ander niet. Dat is ook een optie. Vervolgens ga ik onderwerpsgewijs bespreken wat ze willen bespreken. Een eerste gesprek heeft nogal een inventariserend karakter, want vaak hebben mensen niet alles bij zich, ze weten vaak ook niet wat ze bij zich moeten hebben. Dus dat wisselt nogal. En dan ga je onderwerpsgewijs bespreken wat ze moeten doen. Bijvoorbeeld een ouderschapsplan. Wat is er nodig voor een ouderschapsplan, waar moet je het over eens worden. Soms zijn mensen het al redelijk goed eens en soms ook niet. Uitgaande van als er twee personen zijn. In de mediation kunnen mensen ook vaak de thuissituatie bespreken, mits het in de thuissituatie maar niet afdoet aan hetgeen we hier bereikt hebben. Dat kan ook nog wel eens zo zijn. Dus zo wordt onderwerpsgewijs besproken. Er wordt een mediationovereenkomst getekend. En de volgende maal, want vaak lukt niet alles in één keer, dan wordt daar wat dieper op ingegaan. Ik kan dan een alimentatieberekening maken en die stuur ik ze dan toe. Een eenzijdig verzoek begint eigenlijk net zo, maar dan praat je met één iemand, maar dat is dan veel meer gericht op hoe de procedure ingericht moet worden, maar dan kijk ik ook of de mogelijkheid er is dat de ander een advocaat neemt. Want dan kun je nog hopen dat je kunt overleggen. Dus ik stuur wel altijd op overleg aan, als dat reëel is. Heb je daar wat aan?

1.12 - I: Zeker, dat vind ik een goeie. Het is ook eerlijk tegenover de cliënt.

1.13 - T: Ja, ik vind ook dat je op overleg aan behoort te sturen. Tenzij de cliënt dat niet wil natuurlijk. Het kan best wel eens zo zijn dat er iemand tegenover je zit, die gewoon een advocaat wil en helemaal geen overleg wil. Je moet dus uitkijken dat je niet te ver doorgaat op dat overleg. Want dan ben je je cliënt kwijt. Maar mensen die zo reageren, doen dat vaak uit een zekere boosheid, of in ieder geval uit emotie die met de echtscheiding te maken heeft. Dus het besef, dat de wens die ze hebben een andere oorzaak heeft, is er niet altijd.

1.14 - I: Is dat ook de reden dat jij mediation doet? Omdat je dan die emoties kunt bespreken met de mensen?

1.15 - T: Ik ken natuurlijk de processen. Die ken jij ook, die kent iedereen. Het is zo vanzelfsprekend, maar het is goed als je mensen daarmee confronteert. Omdat mensen het er niet vaak over hebben. Dat doe ik in mediation altijd. Ik vind niet dat je een echtscheiding goed doet, sterker nog, ik vind dat je een echtscheiding slecht doet als je niet ingaat op de emoties. Daar heb ik niet heel diepgaand voor gestudeerd, maar ik heb in mijn opleiding wel meegekregen hoe je daar mee om moet gaan. En ik leg het in een eenzijdige echtscheiding ook wel eens uit, omdat dat verklaart waarom mensen reageren zoals ze reageren. Het komt in mediation weleens voor dat mensen tegenover elkaar staan als ze binnenkomen, maar dat als ze horen hoe het eigenlijk komt, ze heel anders weggaan. Dus ik leg eigenlijk uit hoe je met rouwverwerking moet omgaan. Ken je de rouwcurve?

1.16 - I: Nee, daar ben ik niet mee bekend.

--- Respondent schetst voorbeeld op papier ---

1.17 - T: Als mensen geconfronteerd worden met hun emoties, maak ik een tijdlijn. Dit kan in iedere verliessituatie zijn. Dit herken jij, herken ik, kent iedereen. Stel, iemand wordt op staande voet ontslagen. Het eerste wat mensen doen is ontkennen. Want als je ontkent, is er niks gebeurd. Vrij snel daarna komt het besef dat er wel wat gebeurd is. Dan worden mensen boos. Er is altijd wel een fase van boosheid, boos op de ander, op jezelf, boos op niemand - er is niet altijd iemand om boos op te zijn -. Na deze fase komt de fase van verdriet. In de rouwcurve ga je dus naar beneden. Je zit in de put. En daarna gaat de curve omhoog. Mensen kunnen het verlies een plek geven, kunnen er beter mee omgaan. Het wil niet zeggen dat je er beter van bent geworden, want mensen kunnen er bijvoorbeeld na een echtscheiding financieel op achteruit zijn gegaan. Maar mensen hebben ervan geleerd. Als mensen bij je komen en in deze fase zitten, dan kun je geen goede afspraken maken. Want uit boosheid kun je niet reageren. Het kan dus zijn dat de ene echtgenoot nog in de put zit, maar de ander alweer in de betere fase zit. Als mensen vanuit de boosheidsfase reageren, krijg je een vchtscheiding. Als mensen bij een advocaat belanden en je gaat er als advocaat volledig aan voorbij gaat dat mensen in die fase zitten, dan vind ik niet dat je het goed doet. Want dan houd je geen rekening met de gevolgen voor mensen en hun kinderen. Dit leg ik dan uit en duurt ongeveer een kwartiertje.

1.18 - I: En begrijpen mensen dit dan?

1.19 - T: Ja, dat valt altijd goed. Ik heb nog nooit meegemaakt dat het niet goed viel. En in het laatste gesprek ga ik ook heel concreet in op de alimentatie, de draagkracht en de behoefte en op de afspraken over de verdeling van de boedel, over de huwelijkse voorwaarden en waar je op moet letten. Zo pak ik de gesprekken aan.

2 - I: Je noemde net al een aantal onderwerpen die je in een gesprek naar voren wilt krijgen. Wat zijn volgens jou de belangrijkste onderwerpen die besproken moeten worden?

2.1 - T: In de eerste plaats moet je de mensen informeren over de mogelijkheden die er zijn. Want vaak weten ze nog niet hoe of wat ze willen en waar ze keuzes over kunnen maken. Je informeert ze over waar ze op moeten letten en wat de rechten zijn en plichten zijn. Dan toets je af of er wellicht al een overeenstemming is, op welke manier die er zou kunnen zijn, dus wat mensen zouden willen. Je kijkt ook of dat klopt en of het kan, want soms kan het niet of zijn er nog andere mogelijkheden waar mensen niet bij hebben stilgestaan. Zo kom je tot een goed beeld van wat mensen willen en dat leg je dan vast in een overeenkomst. De alimentatie moet uitgerekend worden. Als mensen 100 euro per kind afspreken, dan is dat

goed en dan kan ik dat zo overnemen. Maar als mensen het berekend willen hebben, dan doe ik dat ook. Het zijn uiteindelijk de cliënten die het voor het zeggen hebben en niet ik. Maar ik hoor ze wel te informeren over de mogelijkheden en over de normen. Dat leg ik ook vast. Het is wat de mensen willen.

3 - I: Als mensen in gemeenschap van goederen zijn getrouwd is het voornaamste knelpunt vaak de vereffening en de verdeling, dat zal jij vast ook hebben gemerkt. Waar lopen mensen vaak tegenaan?

3.1 - T: Bij een gemeenschap van goederen heb je inderdaad de verdeling. De meeste mensen weten wel dat het een gelijke verdeling is. Het is 50/50, tenzij mensen anders willen. Dat kan! Is daar een knelpunt in... Ja, als je in gemeenschap van goederen trouwt met iemand die heel veel schulden heeft, dan heb je een probleem, want dan zit je aan die schulden vast. Alles vloeit samen, je spaargeld, je huis. Alles is gemeenschappelijk geworden en dat is een gevolg van de keuze voor de gemeenschap van goederen. Heel veel mensen gaan automatisch trouwen in het basisstelsel en nemen geen stap naar de notaris. Er zijn wel mensen die naar de notaris gaan voor de huwelijkse voorwaarden, maar de meeste mensen doen dat niet. Ik ken de getallen niet, maar de meeste mensen die trouwen zitten op een roze wolk en denken niet aan dit soort dingen die ze moeten regelen. Het kan verstandig zijn om het wel te doen. Er is ook niks mis mee om het zakelijke aspect te regelen. Het gaat toch wel ergens om. Mensen maken ook testamenten. Ook in situaties waarin ze het testament gemaakt hebben, maar waarin het direct weer de kast in gaat. Je regelt iets voor toekomstige situaties, die hopelijk niet of lang op zich laten wachten, maar als het gebeurt wel hard nodig zijn. Zo kun je ook naar huwelijkse voorwaarden kijken. De meeste mensen doen dat niet.

3.2 - I: En beseffen de mensen dat deze gevolgen bestaan?

3.3 - T: Nee, de meesten doen dat niet. Want wie moet het ze uitleggen? Ja, de notaris, maar daar komen ze niet! Dus ik weet eigenlijk niet of ze het echt beseffen. Heel veel mensen trouwen ook bewust in gemeenschap van goederen. Die willen dat juist.

4 - I: En dan vraag ik me eigenlijk het volgende af: wat vind jij van het wetsvoorstel? Vind je een beperkte gemeenschap een verbetering?

4.1 - T: Hoe zit de beperkte gemeenschap dan in elkaar, hoe ziet dat eruit? Voorhuwelijk blijft gescheiden?

4.2 - I: Alle voorhuwelijkse goederen en schulden, die echtgenoten zelf al hadden, vallen buiten de gemeenschap en erfenissen en giften blijven daar ook buiten. Alles wat echtgenoten tijdens het huwelijk verkrijgen is gemeenschappelijk.

4.3. - T: En giften tijdens het huwelijk?

4.4 - I: Blijven ook buiten de gemeenschap.

4.5 - T: Dus die hoeft je niet nog uit te sluiten?

4.6 - I: Nee, in het wetsvoorstel komt een regeling die de erfenissen en giften van rechtswege van de gemeenschap uitsluit. De uitsluitingsclausule wordt dus als standaard in de wet opgenomen. Schenkers en erflaters die wél willen dat een geschenk of erfenis in de gemeenschap valt, kunnen een zogenoemde insluitingsclausule opnemen.

4.7 - T: Oh, dus het wordt omgedraaid? Wat grappig. Dan leer ik ook meteen weer wat.

4.8 - I: Juist, want het merendeel van de mensen wil - blijkt uit diverse onderzoeken - niet dat deze goederen automatisch in de gemeenschap vallen.

4.9 - T: Ja, of ik dat goed vind... Wat is de bedoeling van de initiatiefnemers om dit wetsvoorstel door te voeren? Is dat bescherming van mensen?

4.10 - I: Nee, nee. Eigenlijk is het de bedoeling ook niet geweest om het stelsel te vereenvoudigen, het wordt er zeker ook niet gemakkelijker op. Het wetsvoorstel is ingediend om meer aan te sluiten bij de behoeften van de huidige maatschappij en om te moderniseren. Schijnbaar is dit stelsel ouderwets en daarbij lopen we ook uit de pas met de rest van de wereld.

4.11 - T: Ja, het huwelijk is een lotsverbondenheid. Dat kom je nog wel eens her en der tegen en klinkt als heel zwaar woord. Je verbindt je lot aan elkaar. We doen natuurlijk alles samen. Maar de maatschappij is natuurlijk veel individueler geworden. Meestal was het de vrouw die voor de kinderen zorgde en niet meer deed dan dat. Dat kom je nu nog wel tegen, maar is echt veel minder.

4.12 - I: Vrouwen zijn veel zelfstandiger geworden.

4.13 - T: Juist. Je komt dit nog wel eens tegen wanneer er mensen zijn die op latere leeftijd gaan scheiden. Maar er zijn ook vrouwen die bijvoorbeeld parttime gaan werken. Want er moet natuurlijk wel voor de kinderen gezorgd worden. Of snel aan de slag gaan als de kinderen de leeftijd hebben bereikt waarop dat mogelijk is. Maar is dat een vraag van de maatschappij..? Ik denk dat het ingewikkelder wordt. Want je krijgt in iedere echtscheiding verrekenvragen die je nu alleen bij huwelijkse voorwaarden hebt. Want moeten mensen het bijhouden?

4.14 - I: Nee, er geldt geen administratieplicht.

4.15 - T: Want als mensen dertig jaar getrouwd zijn en huwelijkse voorwaarden hebben, dan staan daar verrekenbepalingen in die mensen niet hebben nageleefd. Ik heb misschien één keer iemand gehad die dat heeft nageleefd, maar dat doet verder geen mens. Tijdens het huwelijk is er nog steeds een roze wolk, maar in feite moet je jaarlijks onder de kerstboom staten gaan maken en gaan afrekenen - wat is van jou, wat is van mij? Dus dat moet je gaan doen als die echtscheiding ineens binnenvalt. En dan zitten mensen in die fase van boosheid. Het verrekenen is dan niet te doen. Het komt ook bijna niet voor dat je dan nog die berekeningen moet gaan maken. En in de wet staan daar ook weer bepalingen voor over hoe je dat afrekenen moet doen. Maar dat zal je in het nieuwe stelsel dan kennelijk ook doen bij alle echtscheidingen. Dan zal het misschien iets minder ingewikkeld zijn dan bij huwelijkse voorwaarden, maar weten mensen nog wat ze voor het huwelijk hadden? Weten ze nog wat ze hebben ingebracht? Schenkingen zijn meestal wel te doen. Mensen weten vaak wel wat ze geschonken hebben gekregen. Als er dan een schenking komt en die wordt in een gemeenschappelijk huis gestort, hoe ga je daar dan mee om? Dus de jurisprudentie zal wel het nodige moeten gaan invullen. Er zal wel aansluiting gezocht worden bij jurisprudentie die ook bij huwelijkse voorwaarden wordt gebruikt en ik denk dat het soms wel kan passen. Dus het wordt ingewikkelder, dat is een keuze en misschien een nadeel. Maar wat is het voordeel? Dat het aansluit bij de huidige behoeften van mensen. Mensen willen dit.

4.16 - I: En ben jij een voor- of tegenstander van dit nieuwe systeem, voor zover je de ins- en outs kent?

4.17 - T: Ik vind het een goede ontwikkeling. Maar dat is persoonlijk, want waarom zou het uitgangspunt niet moeten zijn dat als je gaat trouwen datgeen wat je zelf hebt opgebouwd

van jezelf blijft? Je kunt dan regelen dat je het financieel meer samen gaat doen en dan ga je naar de notaris. Maar het is een keuze die je maakt. Ik vind dit op zich geen slechte gedachte. We moeten ook niet overdrijven, want als er een echtscheiding komt, is het enige wat je moet regelen of er schenkingen zijn, dat weten mensen vaak al wel, en welk vermogen er al vóór het huwelijk was. En dat weten mensen vaak ook wel. En als mensen ruzie willen maken, maken ze toch wel ruzie. Ik vind het op zich geen slecht voorstel. Wat vind jij?

4.18 – I: Toen ik het onderwerp voor het eerst zag, dacht ik meteen: wauw, wat een goed voorstel, wat een verbetering! Maar nu ik er zo op inga in mijn onderzoek, zie ik dat er wel erg veel knelpunten en haken en ogen aan het wetsvoorstel zitten, waardoor ik me afvraag hoe de initiatiefnemers het willen doen. Ook vanwege het feit dat er geen administratieplicht is, lijkt het me lastig.

4.19 – T: Ik ben van nature ook wel van het idee dat mensen voor zichzelf verantwoordelijk zijn. Voor elkaar ben je ook verantwoordelijk in een huwelijk, maar voor jezelf ook. Vanuit dat oogpunt vind ik het een goede regeling. Maar er zullen in de loop van de tijd nog dingen worden gewijzigd, iets wat bij elk wetsvoorstel het geval is. En zeker in zo'n complex onderwerp als dit, zullen er in de loop van de tijd reparatiewetten komen. Maar je moet ergens een eerste stap zetten.

5 - I: In het huidige recht zijn er een aantal knelpunten die zich regelmatig voordoen. Je gaf zelf aan dat er zich in de gemeenschap van goederen zelf weinig problemen voordoen, omdat de regel voor verdeling vrij duidelijk is. Bij huwelijkse voorwaarden zijn er echter wél knelpunten te vinden in de jurisprudentie. Bijvoorbeeld de uitleg van de huwelijkse voorwaarden, maar ook nakoming van de vergoedingsrechten en verrekenbedingen. Vormen die bij jouw zaken weleens een probleem?

5.1 – T: Nou ja, kijk. Je gaat trouwen en je kunt dan naar de notaris. De mensen die naar de notaris gaan kijken er al anders naar denk ik. Die hebben al die afweging gemaakt en die willen dat op die manier doen. Maar er zitten verder geen juristen bij en de notaris legt uit waar de mensen voor kiezen. Als mensen voor die regeling kiezen, dan is er vaak geen onduidelijkheid. Of er echt op doorgedacht wordt en of mensen het echt begrijpen, dat weet ik niet. Die aktes zijn vaak hele droge en saaie teksten.

5.2 – I: Loop je daar weleens tegenaan in de praktijk bij jouw zaken?

5.3 – T: Het is aan de notaris om dit aan de mensen uit te leggen. Het is ook heel individueel hoe mensen daar mee omgaan en of ze daarbij stilstaan. Ik denk dat mensen wel begrijpen wat een vergoedingsrecht en een verrekenbeding is, ik ga er namelijk vanuit dat de notaris het uitlegt en dat de mensen weten waarvoor ze hebben getekend. De vraag is natuurlijk hoe mensen ermee zijn omgegaan. Je hebt vergoedingsrechten en verrekenbepalingen. Feit is dat dit onderwerp de meeste jurisprudentie geeft bij de afwikkeling van de huwelijkse voorwaarden. Dat kunnen hele complexe en ingewikkelde berekeningen zijn.

5.4 – I: En hoe ga jij daarmee om?

5.5 – T: Tsja, er is jurisprudentie en het rechtssysteem. En als mensen niet verrekend hebben, dan krijg je een afwikkeling die redelijk vergelijkbaar is met de gemeenschap van goederen. Met dien verstande dat daar nog wel de eigen inbreng van afgaat, als mensen nog weten wat ze zelf ingebracht hebben. En je krijgt soms hele vervelende discussies. Als bijvoorbeeld de een altijd de hypotheek heeft betaald, de ander altijd de kosten van de huishouding betaald, wat het overgespaard inkomen is. Mensen weten niet wat bepaalde begrippen inhouden. Wij weten het omdat we ermee werken, maar wie weet dat verder nou?

Zulk soort begrippen moet je uitleggen. Vormt dat een knelpunt? Ja, het is juridisch hele stugge materie, dus dat is best lastig. Maar dat zal hopelijk niet spelen bij het nieuwe wetsvoorstel, want daar kom je niet termen van overgespaard inkomen tegen. Het is wel een gemeenschap van goederen ná huwelijk. Behalve die schenkingen dan, schenkingen zijn natuurlijk hele tastbare begrippen. Is daarmee je vraag beantwoord?

5.6 – I: Ja, zeker. Ik wil met deze raag naar voren krijgen wat voor jou knelpunten zijn, naast bijvoorbeeld het feit dat mensen verrekenbedingen niet nakomen. Heb je nog meer voorbeelden van situaties waar je tegenaan loopt?

5.7 – T: Bijvoorbeeld in een situatie met koude uitsluiting. Je kunt bijvoorbeeld de situatie krijgen dat de één echt alles heeft en de ander helemaal niks heeft. Dat kan heel zuur uitpakken, als je intussen een huwelijk van twintig jaar achter de rug hebt. Maar de huwelijkse voorwaarden zijn er wel, je kunt ze niet zomaar terugpakken. Je hebt er ooit voor getekend. Je kunt weleens wat proberen met redelijkheid en billijkheid, maar als je in de jurisprudentie kijkt, zie je dat dat nog niet heel gemakkelijk is. Dus dat is wel een serieus knelpunt.

6 – I: Soms hebben echtgenoten de boedel al verdeeld voordat de wettelijke peildatum is vastgesteld. Dan hebben echtgenoten bijvoorbeeld de gezamenlijke spaarrekening al verdeeld en dan heeft de één zijn geld al opgemaakt en wanneer de rechter de boedel verdeelt, wordt het reeds verdeelde geld opnieuw verdeeld. Dit kan nadelig uitpakken. Komt dat vaak voor?

6.1 – T: Dat hangt er vanaf. Je weet wat de peildatum is hè?

6.2 – I: Ja, de datum van de indiening van het verzoekschrift.

6.3 – T: Juist. Maar je kunt kiezen voor een andere peildatum. Dat mag. In convenanten zet ik meestal een makkelijke peildatum voor mensen. Ik leg dat ook uit. Het kan weleens zijn dat voor bepaalde dingen een andere peildatum geldt. Bijvoorbeeld voor een huis dat in de verkoop staat. Als mensen het eens zijn en het spaargeld is al verdeeld, is het goed. Dan zet je dat in het convenant en is het geen issue. Maar als mensen het niet eens zijn, dan heb je dus een eenzijdig verzoek tot echtscheiding, en er is spaargeld van €10.000 en de een heeft al het spaargeld opgenomen vóór de start van de procedure, dan heb je een probleem. Dan kun je zeggen dat de een geld aan de ander moet betalen.

6.4 – I: En hoe bewijs je dat dan?

6.5 – T: Nou ja, met de bankafschriften. Als je er in het zicht van de echtscheiding met de spaarrekening vandoor gaat, is het redelijk dat die alsnog verdeeld moet worden. Tenzij het is aangewend voor gemeenschappelijke uitgaven.

6.6 – I: Ik heb wel gelezen dat een bankafschrift op zichzelf niet altijd voldoende bewijst of er wel of niet verrekend is, na het gebruik van privévermogen voor een gemeenschapsgoed.

6.7 – T: Dat hangt af van de concrete omstandigheden van het geval. In die situatie is dat blijkbaar niet het geval.

7 – I: Zijn er verder nog knelpunten die jij ervaart?

7.1 – T: Ja, wel over pensioenrechten, maar dat is wellicht voor je onderzoek niet bruikbaar.

7.2 – I: Klopt, om het af te bakenen ga ik inderdaad niet in op de pensioenrechten. Maar ik ben wel nieuwsgierig, dus vertel gerust, dan laat ik dat gedeelte van de opname weg.

--- Uitleg respondent weggelaten ---

8 – I: Wat vind je van het huidige stelsel en hoe ervaar je dit in de praktijk?

8.1 – T: Ik ben niet anders gewend, maar er zijn best veel echtscheidingen. Vroeger was dat misschien minder, misschien dat het geloof meer meespeelde. Maar het is nu allemaal anders aan het worden. Ik denk dat het huidige stelsel op zich oké is, maar ik denk niet dat mensen daarbij stilstaan als ze gaan trouwen. Dus op zich is het goed als er iets nieuws gaat komen. Maar dat heeft dus ook te maken met hoe ik persoonlijk tegen dingen aankijk.

9 – I: Daar was ik ook nieuwsgierig naar. Waar dienen cliënten volgens jou in de huidige recht rekening mee te houden?

9.1 – T: Dat is een vrij algemene vraag, wat bedoel je precies?

9.2 – I: Wat is volgens jou belangrijk voor cliënten in het huidige stelsel en waar dienen zij op te letten?

9.3 – T: Nou, het kan zomaar zijn dat het inkomen na de echtscheiding zakt, tenzij je meteen met een nieuwe partner gaat samenwonen. Heb je samen een lening afgesloten, dan hang je na de echtscheiding dus voor de helft voor die lening. En meestal zijn het de vrouwen die daar het slechtst van af komen. Die hebben vaak geen baan of een parttime baan, omdat ze voor de kinderen moeten zorgen. Ga je uit elkaar, en heb je een lening van €20.000, dan zit die voor de helft bij de vrouw. De verplichtingen en schulden die je samen bent aangegaan, kunnen een zwaardere last zijn, als dat gezamenlijke inkomen er ineens niet meer is. En daar moet je rekening mee houden. Het is namelijk ook echt niet zo dat je een parttime baan kunt upgraden naar een fulltime baan. Dus de inkomensachteruitgang is wel heftig bij heel veel mensen als ze gaan scheiden. Je ziet dat veel mensen hun huis verkopen, terwijl ze dat niet willen, maar moeten omdat het anders niet meer gaat. En als je met zijn tweeën een huis hebt, is er vaak een hypotheek op twee inkomens. Als je dat goed wilt delen, dan moet het huis naar de één, dan moet de bank toetsen of je dat in je eentje kunt betalen - de hypotheekvoorwaarden zijn ook behoorlijk strenger geworden -, je moet bereiken dat de ex-echtgenoot uit de lening wordt ontslagen – dat is ook nog niet makkelijk. Je moet een redelijk inkomen hebben, wil de bank dat doen. En als dat niet is, dan moet je soms overgaan tot verkoop van het huis. Heeft het huis overwaarde, dan is het misschien redelijk te doen. Heb je al een andere huisvesting? Want dat is ook niet makkelijk te doen en daar lopen mensen ook tegenop. Soms staan mensen wel ingeschreven bij een woningstichting, maar lang niet allemaal. Want waarom zou je dat doen als je al een huis hebt? Dus dat is ook niet altijd even makkelijk. Dat zijn allemaal knelpunten, maar die zullen niet heel anders worden in het nieuwe stelsel.

9.4 – I: Mag ik dan concluderen dat je mensen mee wilt geven dat ze zich bewust zijn van wat ze overeenkomen?

9.5 – T: Ik denk dat het goed is dat ook het zakelijke deel van het huwelijk besproken wordt en echtgenoten daarover geïnformeerd worden. Want het gaat natuurlijk allemaal goed en daar gaan we ook vanuit. Maar het is ook goed om te kijken hoe je na een echtscheiding omgaat met alimentatie. Want dan praat je op een heel andere manier met elkaar. Vinden echtgenoten dat er partneralimentatie moet zijn, vinden echtgenoten dat die vijf jaar of langer moet duren? Je kunt een hoop dingen regelen voordat het fout gaat, of je kunt in ieder geval daarvoor de spelregels uitzetten in de huwelijkse voorwaarden. Dat kan wel. Je kunt

natuurlijk niet alles regelen. Inkomensdaling, schulden, verkoop van huis, dat houd je toch. Ik heb de laatste jaren een hoop vervelende situaties meegemaakt van mensen die met schulden van €10.000,- blijven zitten na het huwelijk. Daar merk je niet zoveel van als die schuld in het huis zit. Maar als je uit elkaar gaat wordt het echt lastig, want dan moet je het zien af te lossen met je inkomen van €2000,- wat je misschien hebt. Dan zit je daar nog jaren aan vast. Dat is heel vervelend. Ik zou eerlijk gezegd niet weten hoe je dat zou moeten oplossen in huwelijkse voorwaarden. Dat kan alleen opgelost worden als mensen verstandig met hun geld omgaan, omzichtig schulden maken, verantwoord schulden maken. Maar dat was vroeger ook anders. Is dat een knelpunt? Dat weet ik niet.

10 – I: Wat is iets waar advocaten in het huidige recht rekening mee moeten houden?

10.1 – T: Hmm, ja, dat komt ook weer neer op wat ik net vertelde. Advocaten moeten kijken of er een gelijke verdeling plaatsvindt, of er uitsluitingsclausules zijn - want je kunt weleens vergeten of er iets geschonken is, en dat kan heel vervelend uitpakken -, ontslag hoofdelijke aansprakelijkheid - dat is bijvoorbeeld belangrijk als er een huis is, als dat er niet is kunnen er vervelende situaties ontstaan-, alimentatieberekeningen.

11 – I: Stel je voor, je zou een regeling mogen doorvoeren in het huidige recht, wat zou je dan veranderen?

11.1 – T: In het huidige huwelijksvermogensrecht?

11.2 – I: Ja.

11.3 – T: Goede vraag! Dan moet ik even denken hoor. Ik denk dat mensen beter geïnformeerd moeten worden. Dat is nu niet. En dat is de hele clou denk ik. Mensen weten het nu niet, maar dat zal straks niet veel anders zijn. Er wordt veel veranderd, maar mensen staan daar niet bij stil. Je houdt die problemen straks ook gewoon en dan moeten mensen beter worden geïnformeerd. Wanneer moet dat dan gebeuren? Tijdig, voordat ze trouwen.

11.4 – I: En wie zou dat volgens jou moeten doen?

11.5 – T: De ambtenaar van de burgerlijke stand? Maar uitgaande van het feit dat mensen een eigen verantwoordelijkheid hebben, hebben ze ook dáár een verantwoordelijkheid. Maar vanuit de gemeente kan er bijvoorbeeld informatie worden meegegeven. Dat gebeurt nu niet volgens mij. En dat is denk ik juist het moment waarop dat moet gebeuren. Bij andere onderwerpen krijg je namelijk vaak ook informatie mee.

11.6 – I: Ja, dat is wat mij ook het belangrijkste lijkt, dat mensen tijdig en op de juiste wijze geïnformeerd worden.

11.7 – T: Ja, maar de vraag is of mensen ook naar die informatie zoeken. Die informatie moet gewoon toegezonden worden of meegegeven worden na het huwelijk. Maar uitgaande van de eigen verantwoordelijkheid van mensen, vind ik wel dat ze dat zelf moeten oplossen. Want anders ga je als overheid teveel voor de mensen zorgen. En dat wringt ook een beetje met de eigen verantwoordelijkheid van mensen. Maar goed informeren kan geen kwaad.

11.8 – T: Wat ik ook heel leuk zou vinden, maar dat komt hier nooit van de grond denk ik, is een alimentatiestelsel via de overheid. Er wordt heel veel over alimentatie geprocedeerd. Ik weet niet in welk land ze het doen, maar er is ook de mogelijkheid dat er een systeem is, waarbij vanuit overheidswegen wordt gezegd dat bij een bepaald inkomen en bij de leeftijd van het kind een bepaald alimentatie hoort. Dat te betalen alimentatiebedrag wordt dan door de overheid geïncasseerd. Er wordt dan dus gekeken naar je eigen vermogen en

bijvoorbeeld naar de leeftijd van de kinderen. Dan geldt in dat systeem dat je bijvoorbeeld bij een kind van 10 jaar, €100 alimentatie betaalt. Er moet wel ergens een correctieclausule in zitten, voor onbillijke gevallen, dat moet altijd denk ik. Maar degene die de alimentatie ontvangt, die krijgt dat gestort zoals je fiscale toeslagen krijgt. Dit doen ze geloof ik in een van de Scandinavische landen.

11.9 – I: Interessant! Goed, dat was het. Het is duidelijk voor mij.

Art. 1390. Bij gebreke van bijzondere overeenkomsten vormen de regels bepaald in Hoofdstuk II van deze titel, het gemeen recht.

Art. 1391. Het wettelijk of het bedongen huwelijksvermogensstelsel begint te werken vanaf de voltrekking van het huwelijk, niettegenstaande enige andersluidende overeenkomst.

Art. 1392. Alle huwelijksovereenkomsten opgemaakt voor de voltrekking van het huwelijk en alle bedongen wijzigingen van het huwelijksvermogensstelsel worden vastgesteld bij notariële akte.

Art. 1393. Voordat het huwelijk voltrokken is, mogen in de huwelijksovereenkomsten geen wijzigingen worden aangebracht buiten de tegenwoordigheid en zonder de gelijktijdige toestemming van allen die er partij bij zijn geweest.

Die wijzigingen werken niet tegen derden indien zij niet achteraan op de minuut van het huwelijkscontract gesteld zijn; de notaris is verplicht ze over te nemen in de uitgiften en grossen van het huwelijkscontract.

Art. 1394. § 1. De echtgenoten kunnen tijdens het huwelijk hun huwelijksvermogensstelsel wijzigen naar goeddunken en zelfs een ander stelsel aannemen.

§ 2. Indien één van de echtgenoten hierom verzoekt, wordt de akte houdende wijziging van het huwelijksvermogensstelsel voorafgegaan door een boedelbeschrijving van alle roerende en onroerende goederen en van de schulden van de echtgenoten.

Een boedelbeschrijving is vereist indien de wijziging van het huwelijksvermogensstelsel de vereffening van het vorige stelsel tot gevolg heeft. Behoudens het in het tweede lid bedoelde geval, kan de boedelbeschrijving worden opgemaakt op grond van verklaringen, voor zover beide echtgenoten hiermee akkoord gaan. De boedelbeschrijving wordt vastgesteld bij notariële akte.

Art. 1395. § 1. Binnen een maand na de wijzigingsakte deelt de notaris een uittreksel van de wijzigingsakte mee aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de plaats waar het huwelijk voltrokken is. Deze vermeldt op de kant van de huwelijksakte de datum van de wijzigingsakte en de notaris die ze heeft opgemaakt.

Indien het huwelijk niet in België is voltrokken, wordt het uittreksel gezonden aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van het eerste district Brussel, die het overschrijft in het register van de huwelijksakten.

Binnen dezelfde termijn deelt de notaris die de wijzigingsakte heeft opgemaakt een uittreksel van deze akte mee aan de notaris die de minuut van het gewijzigde huwelijkscontract onder zich houdt. Deze maakt er melding van onderaan op de minuut en is verplicht die vermelding over te nemen op de uitgiften en grossen van het oorspronkelijke contract.

§ 2. De notaris voert de in paragraaf 1 bedoelde bekendmakingen uit op straffe van geldboete van zesentwintig euro tot honderd euro, van ontzetting uit zijn ambt en van aansprakelijkheid jegens de schuldeisers wanneer bewezen is dat het verzuim het gevolg is van heimelijke verstandhouding.

§ 3. Een buitenlandse akte houdende wijziging van het huwelijksvermogensstelsel kan, indien zij voldoet aan de voorwaarden die nodig zijn voor de erkenning ervan in België, worden vermeld op de kant van een akte die door een Belgische notaris is opgesteld en bij die akte worden gevoegd. Deze formaliteit wordt verricht met het oog op de bekendmaking van de wijziging en heeft niet tot gevolg dat deze aan derden kan worden tegengeworpen.

Art. 1396. § 1. Binnen de maand na de opmaak van de wijzigingsakte maakt de notaris het uittreksel van de bedongen wijzigingen van het huwelijksvermogensstelsel bekend in het Belgisch Staatsblad. Deze bekendmaking is niet vereist voor de wijzigingen die betrekking hebben op een beschikking houdende wijziging van de overeenkomstig de artikelen 1457 tot 1464 aangenomen regels van vereffening van het gemeenschappelijk vermogen of op de contractuele erfstellingen.

§ 2. Tussen echtgenoten hebben de bedongen wijzigingen gevolg vanaf de datum van de wijzigingsakte.

Zij hebben slechts gevolg ten aanzien van derden vanaf de in paragraaf 1 bedoelde bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, behoudens indien de echtgenoten in hun overeenkomsten met derden deze van de wijziging op de hoogte hebben gebracht.

Art. 1397. De minderjarige die bekwaam is om een huwelijk aan te gaan, kan toestemmen in alle overeenkomsten die het huwelijkscontract kan bevatten; de daarin door hem gemaakte overeenkomsten en schenkingen zijn geldig, mits hij in het contract is bijgestaan door zijn ouders of één van hen.

Bij ontstentenis van die bijstand, kan voor die overeenkomsten en schenkingen door de jeugdrechtsbank machtiging worden verleend.

De minderjarige is bekwaam om zijn huwelijksvermogensstelsel te wijzigen met dezelfde bijstand als vereist is voor het sluiten van een huwelijkscontract. (...)

Art. 1398. Het wettelijk stelsel berust op het bestaan van drie vermogens : het eigen vermogen van elk van beide echtgenoten en het gemeenschappelijk vermogen van beide echtgenoten, zoals die worden omschreven in de hiernavolgende artikelen.

Art. 1399. Eigen zijn de goederen en schuldvorderingen die aan elk van beide echtgenoten toebehoren op de dag van het huwelijk en die welke ieder van hen tijdens het stelsel verkrijgt door schenking, erfenis of testament.

Ten aanzien van derden moet het eigendomsrecht van elk der echtgenoten op een goed dat niet van persoonlijke aard is, bij gebreke van boedelbeschrijving of tegen een bezit volgens de bepalingen van artikel 2229, bewezen worden aan de hand van titels met vaste dagtekening, van bescheiden van een openbare dienst of vermeldingen in regelmatig gehouden of opgemaakte registers, bescheiden of borderellen door de wet opgelegd of door het gebruik bekrachtigd.

Tussen de echtgenoten onderling mag het bewijs van eigendom van dezelfde goederen geleverd worden door alle middelen, met inbegrip van getuigenissen en vermoedens en zelfs van algemene bekendheid.

Art. 1400. Eigen zijn, ongeacht het tijdstip van verkrijging en behoudens vergoeding indien daartoe aanleiding bestaat :

1. het toebehoren van eigen onroerende goederen of onroerende rechten;
2. het toebehoren van eigen waardepapieren;
3. de goederen aan een der echtgenoten overgedragen door een van zijn bloedverwanten in de opgaande lijn, hetzij om te voldoen wat hij hem verschuldigd is, hetzij onder verplichting een schuld van die bloedverwant aan een derde te betalen;
4. het aandeel door een der echtgenoten verkregen in een goed waarvan hij reeds medeëigenaar is;
5. de goederen en rechten die ten gevolge van zaakvervanging in de plaats treden van eigen goederen, alsook de goederen verkregen uit belegging of wederbelegging;
6. de gereedschappen en werktuigen die dienen tot het uitoefenen van het beroep;
7. de rechten verbonden aan een personenverzekering door de begunstigde zelf gesloten, die hij verkrijgt bij het overlijden van zijn echtgenoot of na de ontbinding van het stelsel.

Art. 1401. Eigen zijn, ongeacht het tijdstip van verkrijging :

1. de klederen en voorwerpen voor persoonlijk gebruik;
2. het literaire, artistieke of industriële eigendomsrecht;
3. het recht op herstel van persoonlijke lichamelijke of morele schade;
4. het recht op een pensioen, lijfrente of soortgelijke uitkering, dat een der echtgenoten alleen bezit;
5. de lidmaatschapsrechten verbonden aan gemeenschappelijke aandelen in vennootschappen waarin alle aandelen op naam zijn, indien die toebedeeld zijn aan of ingeschreven zijn op naam van één echtgenoot alleen.

Art. 1402. Wederbelegging wordt geacht te zijn gedaan ten aanzien van een der echtgenoten, wanneer deze bij de aankoop van een onroerend goed verklaard heeft dat de aankoop geschiedt om hem tot wederbelegging te dienen en voor meer dan de helft betaald is uit de opbrengst van de vervreemding van een eigen onroerend goed of uit gelden waarvan het eigen karakter behoorlijk is aangetoond.

Art. 1403. De echtgenoot die een onroerend goed verkrijgt door middel van gemeenschappelijke gelden, kan in de akte een verklaring van vervroegde wederbelegging doen. Voor zover de echtgenoot binnen twee jaar na de datum van de akte meer dan de helft terugbetaalt van het bedrag dat uit het gemeenschappelijk vermogen is opgenomen, wordt het verkregene een eigen goed te rekenen van de terugbetaling.

Art. 1404. Wederbelegging wordt geacht te zijn gedaan ten aanzien van een echtgenoot, wanneer komt vast te staan dat de verkrijging van roerende goederen betaald is uit gelden of uit de opbrengst van de vervreemding van andere goederen waarvan het karakter van eigen goed is aangetoond overeenkomstig de bepalingen van de voorgaande artikelen.

Art. 1405. Gemeenschappelijk zijn :

1. de inkomsten uit de beroepsbezigheden van elk der echtgenoten, alle inkomsten of vergoedingen die ze vervangen of aanvullen, evenals de inkomsten uit openbare of particuliere mandaten;
2. de vruchten, inkomsten, interesten van hun eigen goederen;
3. de goederen geschonken of vermaakt aan de twee echtgenoten samen of aan een van hen onder beding dat die goederen gemeenschappelijk zullen zijn;
4. alle goederen waarvan niet bewezen is dat zij aan een der echtgenoten eigen zijn ingevolge enige wetsbepaling.

Art. 1406. De schulden van de echtgenoten die dagtekenen van voor het huwelijk en de schulden ten laste van erfenissen en giften die hun toevallen tijdens het huwelijk, blijven eigen schulden.

Art. 1407. Eigen zijn :

- de schulden door een der echtgenoten aangegaan in het uitsluitend belang van zijn eigen vermogen;
- de schulden ontstaan uit een persoonlijke of zakelijke zekerheid door een der echtgenoten gesteld in een ander belang dan dat van het gemeenschappelijk vermogen;
- de schulden behorende tot een door een der echtgenoten uitgeoefend beroep dat hem verboden is krachtens artikel 216, of ontstaan uit handelingen die een der echtgenoten niet mocht verrichten zonder de medewerking van de andere echtgenoot of zonder rechterlijke machtiging;
- de schulden ontstaan uit een strafrechtelijke veroordeling of uit een onrechtmatige daad begaan door een der echtgenoten.

Art. 1408. Gemeenschappelijk zijn :

- de schulden aangegaan door beide echtgenoten, gezamenlijk of hoofdelijk;

- de schulden aangegaan door een der echtgenoten ten behoeve van de huishouding en de opvoeding van de kinderen;
- de schulden door een der echtgenoten aangegaan in het belang van het gemeenschappelijk vermogen;
- de schulden ten laste van giften, aan de twee echtgenoten gezamenlijk of aan een van hen gedaan onder beding dat de gegeven of vermaakte goederen gemeenschappelijk zullen zijn;
- de interesten die een bijzaak vormen van de eigen schulden van een der echtgenoten;
- de onderhoudsschulden jegens bloedverwanten in de nederdalende lijn van een der echtgenoten;
- de schulden waarvan niet bewezen is dat zij aan een der echtgenoten eigen zijn ingevolge enige wetsbepaling.

Art. 1409. Onverminderd de navolgende artikelen kan een eigen schuld van een der echtgenoten slechts verhaald worden op diens eigen vermogen en inkomsten.

Art. 1410. De schulden die krachtens artikel 1406 eigen zijn aan een der echtgenoten, kunnen worden verhaald op het gemeenschappelijk vermogen, in zoverre het verrijkt is door opneming van eigen goederen van de schuldenaar.

Het bewijs van de verrijking, dat rust op de schuldeiser, kan worden geleverd door alle middelen, met inbegrip van getuigenissen en vermoedens.

Art. 1411. Schulden behorende tot een door een der echtgenoten uitgeoefend beroep dat hem verboden is met toepassing van artikel 216, of ontstaan uit handelingen die een der echtgenoten niet mocht verrichten zonder de medewerking van de andere echtgenoot of zonder rechterlijke machtiging, kunnen op het gemeenschappelijk vermogen niet worden verhaald dan in zoverre het uit dat beroep of die handelingen voordeel heeft getrokken. Het bewijs van het voordeel, dat rust op de schuldeiser, kan worden geleverd door alle middelen, met inbegrip van getuigenissen en vermoedens.

Art. 1412. Dezelfde regels gelden voor de schulden ontstaan uit een strafrechtelijke veroordeling van een der echtgenoten of uit een onrechtmatige daad door hem begaan. Indien het eigen vermogen van de echtgenoot-schuldenaar ontoereikend is, kunnen deze schulden bovendien op het gemeenschappelijk vermogen worden verhaald ten belope van de helft van zijn netto-baten.

Art. 1413. Een schuld aangegaan door de twee echtgenoten, zelfs in verschillende hoedanigheid, kan zowel verhaald worden op het eigen vermogen van ieder van hen als op het gemeenschappelijk vermogen.

Art. 1414. Gemeenschappelijke schulden kunnen zowel verhaald worden op het eigen vermogen van elk der echtgenoten als op het gemeenschappelijk vermogen. Op het eigen vermogen van de niet-contracterende echtgenoot mogen echter niet worden verhaald :

1. de schulden door een der echtgenoten aangegaan ten behoeve van de huishouding en de opvoeding van de kinderen, wanneer zij lasten meebrengen die, gelet op de bestaansmiddelen van het gezin, buitensporig zijn;
2. de interesten die een bijzaak vormen van de eigen schulden van een der echtgenoten;
3. de schulden door een der echtgenoten aangegaan bij de uitoefening van zijn beroep;
4. de onderhoudsschulden jegens bloedverwanten in de nederdalende lijn van een der echtgenoten.

Art. 1415. Het bestuur omvat alle bevoegdheden van beheer, genot en beschikking. De echtgenoten besturen het gemeenschappelijk vermogen in het belang van het gezin, naar de navolgende regels.

Art. 1416. Het gemeenschappelijk vermogen wordt bestuurd door de ene of door de andere echtgenoot die de bestuursbevoegdheden alleen kan uitoefenen, onder gehoudenheid voor ieder van hen om de bestuurshandelingen van de andere te eerbiedigen.

Art. 1425. Iedere echtgenoot bestuurt zijn eigen vermogen alleen, onverminderd het bepaalde in artikel 215, eerste lid.

Art. 1426. § 1. Indien een der echtgenoten blijk geeft van ongeschiktheid in het bestuur van het gemeenschappelijk vermogen zowel als van zijn eigen vermogen of de belangen van het gezin in gevaar brengt, kan de andere echtgenoot vorderen dat de bestuursbevoegdheden hem geheel of gedeeltelijk worden ontnomen. De rechtbank kan dat bestuur opdragen, hetzij aan de eiser, hetzij aan een derde, die zij aanwijst.

Die beslissing kan worden herroepen, indien de redenen waarop zij gegrond was, komen te vervallen.

§ 2. Iedere rechterlijke beslissing waarbij aan een der echtgenoten zijn bestuursbevoegdheden worden ontnomen of waarbij die bevoegdheden hem worden teruggegeven, wordt door de griffier ter kennis gebracht van de ambtenaar van de burgerlijke stand van de plaats waar het huwelijk voltrokken is; deze maakt er melding van op de kant van de huwelijksakte. Indien het huwelijk niet in België is voltrokken, wordt de beslissing ter kennis gebracht van de ambtenaar van de burgerlijke stand van het eerste district Brussel, die de beslissing overschrijft in het register van de huwelijksakten.

§ 3. Indien de echtgenoot aan wie het bestuur onttrokken of teruggegeven wordt, koopman is, geeft de griffier daarvan bericht aan de Kruispuntbank van Ondernemingen

§ 4. Artikel 1253 van het Gerechtelijk Wetboek is mede van toepassing.

Art. 1427. Het wettelijk stelsel wordt ontbonden door :

- 1° het overlijden van een der echtgenoten;
- 2° de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed;
- 3° de gerechtelijke scheiding van goederen;
- 4° de overgang naar een ander huwelijksvermogensstelsel.

Art. 1428. In geval van ontbinding van het wettelijk stelsel door het overlijden van een der echtgenoten, door gerechtelijke scheiding van goederen, door echtscheiding of scheiding van tafel en bed op een der gronden vermeld in artikel 229, zijn de echtgenoten of de langstlevende echtgenoot gehouden een beschrijving en een schatting op te maken van de gemeenschappelijke roerende goederen en schulden.

Deze beschrijving, waarvan de inhoud geregeld wordt bij de artikelen 1175 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, mag onderhands geschieden, wanneer alle belanghebbende meerderjarige partijen daarmee instemmen en ingeval er minderjarigen of onbekwamen zijn, wanneer de vrederechter aangezocht bij verzoekschrift daarmee instemt. Zij moet opgemaakt worden binnen drie maanden na het overlijden, de overschrijving van de echtscheiding of van de scheiding van tafel en bed of de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het uittreksel uit de beslissing die de scheiding van goederen uitspreekt. Bij gebreke van een boedelbeschrijving binnen die termijn kan elke belanghebbende partij de omvang van het gemeenschappelijk vermogen bewijzen door alle wettelijke middelen, zelfs de algemene bekendheid.

Art. 1429. De ontbinding van het wettelijk stelsel door echtscheiding of scheiding van tafel en bed op een der gronden vermeld in artikel 229, maakt de overlevingsrechten niet opvorderbaar.

De echtgenoot in wiens voordeel een contractuele erfstelling is bedongen, behoudt echter het genot daarvan bij het overlijden van de andere echtgenoot, behoudens het verval

bedoeld in de artikelen 299 en 311bis.

De ontbinding van het wettelijk stelsel door scheiding van goederen maakt de overlevingsrechten niet opvorderbaar; de echtgenoot in wiens voordeel die rechten zijn bedongen, behoudt echter de bevoegdheid om ze uit te oefenen bij het overlijden van de andere echtgenoot.

Art. 1430. De ontbinding van het stelsel heeft vereffening en verdeling ten gevolge. Vooraf wordt voor elke echtgenoot een rekening opgemaakt van de vergoedingen tussen het gemeenschappelijk vermogen en zijn eigen vermogen. Vervolgens wordt overgegaan tot de verrekening van de lasten en de verdeling van de netto-baten. De bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de verdeling en veiling en die van het Burgerlijk Wetboek betreffende de verdeling van nalatenschappen zijn van overeenkomstige toepassing.

Art. 1431. De erfgenamen en erfopvolgers van de echtgenoten hebben dezelfde rechten en dezelfde verplichtingen als de echtgenoot die zij vertegenwoordigen.

Art. 1432. Elk der echtgenoten is vergoeding verschuldigd ten belope van de bedragen die hij uit het gemeenschappelijk vermogen heeft opgenomen om een eigen schuld te voldoen en, in het algemeen, telkens als hij persoonlijk voordeel heeft getrokken uit het gemeenschappelijk vermogen.

Art. 1433. Aan het gemeenschappelijk vermogen is eveneens vergoeding verschuldigd ten belope van de schade die het heeft geleden wegens een van de handelingen bedoeld in artikel 1422, indien die schade niet geheel is hersteld door de nietigverklaring van de handeling of indien de nietigverklaring niet is gevraagd of verkregen.

Art. 1434. Het gemeenschappelijk vermogen is vergoeding verschuldigd ten belope van de eigen of uit vervreemding van een eigen goed voortkomende gelden die in dat vermogen zijn gevallen en niet zijn belegd of wederbelegd, alsook, in het algemeen, telkens als het voordeel heeft getrokken uit de eigen goederen van een der echtgenoten.

Art. 1435. De vergoeding mag niet kleiner zijn dan de verarming van het vergoedingsgerechtigde vermogen. Hebben de in het vergoedingsplichtige vermogen gevallen bedragen en gelden echter gediend tot het verkrijgen, instandhouden of verbeteren van een goed, dan zal de vergoeding gelijk zijn aan de waarde of de waardevermeerdering van dat goed, hetzij bij de ontbinding van het stelsel indien het zich op dat tijdstip bevindt in het vergoedingsplichtige vermogen, hetzij op de dag van de vervreemding indien het voordien vervreemd is; is het vervreemde goed vervangen door een ander goed, dan wordt de vergoeding geschat op de grondslag van dat nieuwe goed.

Art. 1436. Het recht op vergoeding kan door alle middelen worden bewezen. De vergoedingen brengen van rechtswege interest op vanaf de dag van de ontbinding van het stelsel.

Art. 1437. De vergoedingen door een der echtgenoten verschuldigd aan het gemeenschappelijk vermogen en de vergoedingen die het gemeenschappelijk vermogen hem verschuldigd is, doen elkaar teniet ten belope van het kleinste bedrag.

Art. 1438. Indien beide echtgenoten vergoedingen te vorderen hebben of verschuldigd zijn, doen hun wederzijdse vorderingen en schulden elkaar teniet ten belope van het kleinste bedrag.

Alleen de echtgenoot die de grootste vordering of schuld heeft, zal nog een vergoeding te vorderen of te voldoen hebben ten belope van het verschil tussen de wederzijdse vorderingen of schulden.

Art. 1439. Onverminderd de rechten van de hypothecaire en bevoorrechte schuldeisers, moeten de gemeenschappelijke schulden die overeenkomstig artikel 1414 verhaalbaar zijn op de drie vermogens, worden voldaan voor de schulden die alleen verhaalbaar zijn op het gemeenschappelijk vermogen en op het vermogen van een der echtgenoten.

Art. 1440. Elk der echtgenoten staat met al zijn goederen in voor de gemeenschappelijke schulden die overblijven na de verdeling. Evenwel zal iedere echtgenoot, voor de gemeenschappelijke schulden die tijdens het huwelijk niet verhaalbaar waren op zijn eigen vermogen, slechts instaan ten belope van hetgeen hij ontvangen heeft bij de verdeling.

Art. 1441. Voor zover in de akte van verdeling niet anders is bepaald, kan de echtgenoot die na de verdeling een gemeenschappelijke schuld betaalt, de helft van hetgeen hij betaald heeft, op de andere echtgenoot verhalen.

Art. 1442. De echtgenoot die nog vergoeding te vorderen heeft, kan met instemming van de andere echtgenoot of, bij gebreke daarvan, met machtiging van de rechtbank, ten belope van hetgeen hem verschuldigd is, bij de verdeling gemeenschappelijke goederen voorafnemen, waarvan de waarde, in geval van geschil, bepaald wordt door de rechtbank. Deze voorafneming mag geen afbreuk doen aan de rechten van toewijzing die de andere echtgenoot bezit op grond van de artikelen 1446 en 1447.

Art. 1443. De echtgenoot die nog vergoeding verschuldigd is, voldoet die in geld, tenzij de andere echtgenoot bereid is om bij de verdeling tot het passende beloop gemeenschappelijke goederen vooraf te nemen, waarvan de waarde, in geval van geschil, bepaald wordt door de rechtbank.

Art. 1444. De echtgenoot die zijn vergoeding niet geheel heeft kunnen verhalen op het gemeenschappelijk vermogen, wordt schuldeiser van de andere echtgenoot ten belope van de helft van hetgeen hij niet ontvangen heeft.

Art. 1445. Indien er een batig saldo is, wordt dit bij helften verdeeld.

Art. 1446. Wanneer het wettelijk stelsel eindigt door het overlijden van een der echtgenoten, kan de langstlevende, tegen opleg indien daartoe grond bestaat, zich bij voorrang doen toewijzen een van de onroerende goederen die tot gezinswoning dient, samen met het aldaar aanwezige huisraad, en het onroerend goed dat dient voor de uitoefening van zijn beroep, samen met de roerende zaken die aldaar aanwezig zijn voor beroepsdoeleinden.

Art. 1447. Wanneer het wettelijk stelsel eindigt door echtscheiding, scheiding van tafel en bed of scheiding van goederen, kan elk der echtgenoten in de loop van de vereffeningsprocedure aan de rechtbank te zijnen voordele toepassing van artikel 1446 vragen. Behoudens uitzonderlijke omstandigheden wordt het verzoek ingewilligd dat uitgaat van de echtgenoot die slachtoffer is van een feit als bedoeld in de artikelen 375, 398 tot 400, 402, 403 of 405 van het Strafwetboek of van een poging tot een feit als bedoeld in de artikelen 375, 393, 394 of 397 van hetzelfde Wetboek, wanneer de andere echtgenoot uit dien hoofde is veroordeeld bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing. De rechtbank beslist met inachtneming van de maatschappelijke en gezinsbelangen die erbij betrokken zijn en van de vergoedings- of vorderingsrechten van de andere echtgenoot. De rechtbank bepaalt de datum waarop de eventuele opleg opeisbaar wordt.

Art. 1448. De echtgenoot die enig goed uit het gemeenschappelijk vermogen heeft weggemaakt of verborgen gehouden, verliest zijn aandeel in dat goed.

Art. 1449. Tenzij anders is bedongen, draagt iedere echtgenoot voor de helft bij in de kosten van vereffening en verdeling.

Art. 1450. Schuldvorderingen van de ene echtgenoot op de andere kunnen tijdens het wettelijk stelsel alleen verhaald worden op de eigen goederen van de schuldenaar. Deze schuldvorderingen brengen van rechtswege interest op, te rekenen van de dag van de ontbinding van het stelsel.

Art. 1451. Echtgenoten die een stelsel van gemeenschap van goederen hebben bedongen, mogen niet afwijken van de regels van het wettelijk stelsel die betrekking hebben op het bestuur over het eigen en het gemeenschappelijk vermogen. Onder voorbehoud van het bepaalde in de artikelen 1388 en 1389 kunnen zij bij huwelijkscontract elke andere wijziging aanbrengen in het wettelijk stelsel. Zij kunnen met name overeenkomen:

- dat het gemeenschappelijk vermogen al hun tegenwoordige en toekomstige goederen of een deel ervan zal omvatten;
- dat er tussen hen algehele gemeenschap zal zijn;
- dat een van de echtgenoten recht zal hebben op een vooruitneming;
- dat in geval van ontbinding van het huwelijk door het overlijden van een der echtgenoten, het gemeenschappelijk vermogen in ongelijke delen zal worden verdeeld of geheel aan een der echtgenoten zal verblijven.

Zij blijven onderworpen aan de regels van het wettelijk stelsel waarvan hun huwelijkscontract niet afwijkt.

Art. 1452. Echtgenoten kunnen overeenkomen dat de tegenwoordige en toekomstige roerende of onroerende goederen, bedoeld in artikel 1399, geheel of ten dele tot het gemeenschappelijk vermogen zullen behoren.

In dat geval komen de schulden, bedoeld in artikel 1406, ten laste van het gemeenschappelijk vermogen naar verhouding van de waarde van de gemeenschappelijk geworden goederen ten tijde van hun inbreng, vergeleken met de waarde van de gezamenlijke goederen bedoeld in artikel 1399.

Art. 1453. Komen de echtgenoten overeen dat er tussen hen algehele gemeenschap zal zijn, dan brengen zij al hun tegenwoordige en toekomstige goederen in het gemeenschappelijk vermogen, met uitzondering van die welke van persoonlijke aard zijn en van de rechten die uitsluitend aan de persoon verbonden zijn. De algehele gemeenschap is gehouden tot al hun schulden.

Art. 1454. De echtgenoot die slechts een of meer bepaalde goederen, waarvan de waarde voor elk van hen in het contract wordt vermeld, in het gemeenschappelijk vermogen brengt, kan zijn inbreng beperken tot een bepaald bedrag.

Bij de ontbinding van het stelsel is het gemeenschappelijk vermogen hem vergoeding verschuldigd ten bedrage van het verschil tussen de waarde van de aldus in het gemeenschappelijk vermogen gevallen goederen ten tijde van de inbreng en de som ten belope waarvan die goederen zijn ingebracht.

Art. 1455. De echtgenoot die bepaalde goederen in het gemeenschappelijk vermogen heeft gebracht, kan bij de verdeling de nog in natura aanwezige goederen terugnemen, mits hij ze op zijn aandeel toerekent naar hun waarde ten tijde van de verdeling.

Art. 1456. Tenzij in het huwelijkscontract anders is bedongen, behoudt de echtgenoot die een deel van zijn tegenwoordige of toekomstige goederen in het gemeenschappelijk vermogen brengt, maar ze niet afzonderlijk aanwijst, over die goederen de bestuursbevoegdheid die artikel 1425 hem toekent.

Art. 1457. Echtgenoten kunnen overeenkomen dat de langstlevende of een hunner indien hij het langst leeft, het recht zal hebben om voor de verdeling, hetzij een bepaalde geldsom, hetzij bepaalde goederen in natura, hetzij een hoeveelheid of een percentage van een bepaalde categorie van goederen vooraf te nemen uit het gemeenschappelijk vermogen.

Art. 1458. Vooruitmaking wordt niet beschouwd als een schenking maar als een huwelijksovereenkomst.

Zij wordt echter wel als een schenking beschouwd ten belope van de helft, indien zij tegenwoordige of toekomstige goederen tot voorwerp heeft die de vooroverleden echtgenoot in het gemeenschappelijk vermogen heeft gebracht door een uitdrukkelijk beding in het huwelijkscontract.

Art. 1459. Ontbinding van het stelsel door echtscheiding of door scheiding van tafel en bed op een der gronden (vermeld in artikel 229), heeft geen uitkering van het vooruitgemaakte ten gevolge. Ontbinding van het stelsel door scheiding van goederen heeft geen dadelijke uitkering van het vooruitgemaakte ten gevolge. De echtgenoten of de echtgenoot in wiens voordeel is bedongen, behouden echter hun rechten voor het geval van overleving. Wanneer de vooruitmaking bedongen is in het voordeel van een der echtgenoten, kan deze van de andere echtgenoot zekerheidsstelling eisen tot waarborg van zijn rechten.

Art. 1460. Vooruitgemaakte goederen kunnen in beslag worden genomen voor de betaling van gemeenschappelijke schulden, behoudens verhaal van de begunstigde echtgenoot, wanneer het goederen in natura betreft, op de rest van het gemeenschappelijk vermogen. Zodanig verhaal is eveneens mogelijk in geval van vervreemding door een der echtgenoten van een goed dat in natura vooruitgemaakt is.

Art. 1461. Echtgenoten kunnen overeenkomen dat de langstlevende of een hunner indien hij het langst leeft, bij de verdeling een ander deel dan de helft, of zelfs het gehele vermogen, zal ontvangen.

Art. 1462. Indien de echtgenoten bij de verdeling van het gemeenschappelijk vermogen ongelijke aandelen verkrijgen, zijn zij tot de betaling van de gemeenschappelijke schulden gehouden naar evenredigheid van hun aandeel in de baten, onverminderd de toepassing van artikel 1440.

Art. 1463. Indien de akte van verdeling niet anders bepaalt, kan de echtgenoot die na de verdeling een gemeenschappelijke schuld betaalt boven het aandeel dat hij krachtens de vorige artikelen te dragen heeft, het meerdere op de andere echtgenoot verhalen.

Art. 1464. Het beding van ongelijke verdeling en het beding van verblijving van het gehele gemeenschappelijke vermogen worden niet beschouwd als schenkingen, maar als huwelijksvoorwaarden.

Zij worden echter wel als schenkingen beschouwd voor het aandeel boven de helft dat aan de langstlevende echtgenoot wordt toegewezen in de waarde, op de dag der verdeling, van de tegenwoordige of toekomstige goederen die de vooroverleden echtgenoot in het gemeenschappelijk vermogen heeft gebracht door een uitdrukkelijk beding in het huwelijkscontract.

Art. 1465. Ingeval er kinderen zijn die niet gemeenschappelijk zijn, blijft elk beding in het huwelijkscontract hetwelk ten gevolge heeft dat aan een der echtgenoten meer wordt gegeven dan het beschikbaar gedeelte, zonder gevolg ten aanzien van het meerdere; gelijke verdeling van hetgeen is overgespaard van de wederzijdse inkomsten der echtgenoten, al

zijn die ongelijk, wordt echter niet beschouwd als een voordeel waardoor de kinderen die niet gemeenschappelijk zijn worden benadeeld.

Art. 1466. Wanneer de echtgenoten bij huwelijkscontract bedingen dat zij gescheiden van goederen zullen zijn, bezit ieder van hen de bevoegdheid van beheer, genot en beschikking alleen, onverminderd de toepassing van artikel 215, § 1; zijn inkomsten en besparingen blijven eigen goed.

Art. 1467. Wanneer een echtgenoot het beheer van zijn goederen aan de andere echtgenoot heeft gelaten, is deze, hetzij op verzoek van de eerstgenoemde, hetzij bij de ontbinding van het stelsel, slechts gehouden tot het opleveren van de aanwezige vruchten, en hij is geen verantwoording schuldig van die welke tot dan toe zijn gebruikt.

Art. 1468. Het bewijs van de eigendom van een goed wordt tussen echtgenoten zowel als ten aanzien van derden geleverd naar de regels van artikel 1399, tweede en derde lid. Roerende goederen waarvan niet kan worden bewezen dat ze eigendom zijn van een der echtgenoten, worden beschouwd als onverdeeld tussen de echtgenoten.

Art. 1469. Onverminderd de toepassing van artikel 215, § 1, en onder voorbehoud van de bepalingen van artikel 815, tweede lid, kan elk der echtgenoten te allen tijde verdeling vorderen van al hun onverdeelde goederen of een deel ervan. De ene echtgenoot kan het aandeel van de andere in een of meer goederen slechts inkopen op een openbare verkoping of met machtiging van de rechter.

Getranscribeerde gespreksleidraad*Gegevens respondent:*

Naam	De heer mr. J. Peeters
Functie	Advocaat
Organisatie	Akrolegis Advocaten

Datum en tijdstip:

Woensdag 5 april 2017, 10:00 uur.

Locatie:

Schooldreef 21, 2910 Kalmthout, België.

Doel:

Het doel van dit interview is om meer inzicht te verkrijgen in de knelpunten die een wettelijk stelsel van de beperkte gemeenschap van goederen in de praktijk met zich meebrengt. De vraag die centraal staat in dit interview is waar een advocaat in de Belgische echtscheidingspraktijk al dan niet tegenaan loopt en wat daarnaast volgens hem de belangrijkste aandachtspunten zijn.

Duur:

47:48 minuten.

Informed consent:

De respondent heeft toestemming verleend voor het maken van een geluidsopname tijdens het interview. Ook gaat de respondent akkoord met de publicatie van deze scriptie en dit interview op de HBO-Kennisbank, indien de scriptie met een zeven of hoger wordt beoordeeld.

Interviewer (I): U bent zelfstandig advocaat. Kunt u wat vertellen over uw kantoor?

Peeters (P): Akrolegis is een kantoor dat voornamelijk geïnspireerd is op burgerlijk recht, in de brede zin. Accenten liggen voornamelijk op familierecht in de brede zin. Ik bemiddel eventueel ook als advocaat van een van de partijen, maar ik bemiddel niet tussen echtgenoten. In Nederland is dat meer ontwikkeld. Wat ik wel doe, is de collectieve schuldenregeling op burgerlijk gebied. In Nederland is dat de WSNP.

I: Hoeveel echtscheidingszaken behandelt u gemiddeld op jaarbasis?

P: Op dit moment heb ik 200 dossiers lopen.

I: Hoe lang bent u al advocaat?

P: Sinds september vorig jaar ben ik twintig jaar werkzaam als advocaat.

I: Werkt u regelmatig samen met Brekelmans Van der Ven?

P: Een kantoor aan de grens moet een correspondent hebben over de grens, dat is heel eenvoudig. Ik ben samen met mijn vader het advocatenkantoor hier in Kalmthout begonnen.

Vanaf het begin was Brekelmans Van der Ven het aanspreekpunt. In het begin was er veel contact met mr. Brekelmans zelf, maar naderhand is het stilletjes contact geworden met mr. Teusink.

P: Als er internationaal privaatrechtelijke materie wordt behandeld, dan spreken wij dat gemakkelijk met elkaar af. Het is natuurlijk ook zo dat, hoe zal ik het zeggen, wanneer er cliënten zijn die bij mij niet terecht kunnen, dat ik ze doorstuur.

1. I: Ik zal beginnen met mijn eerste vraag. Het wetsvoorstel, dat overigens aangenomen is door de Eerste Kamer, lijkt sterk op hoe het huidige Belgische huwelijksvermogensrecht er uit ziet. België kent sinds 1976 de gemeenschap van aanwinsten. Wat vindt u van de scheiding van goederen?

1.1 - P: Nou, allereerst moet ik u nuanceren, u zegt een gemeenschap van aanwinsten, een gemeenschap van aanwinsten was het systeem dat voor 76' in België toegankelijk was. Wat wij nu hebben is wat wij als juristen nogal gemakkelijk noemen: 'het wettelijk stelsel', omdat de norm is. Allereerst is er in principe een afwijkend systeem. Het wettelijk stelsel houdt in dat je drie vermogens hebt. Een gemeenschappelijk vermogen en twee eigen vermogens van de echtgenoten, waarbij eigenlijk meer de nadruk komt te liggen op het gemeenschappelijke vermogen. En in geval van discussie is er ook een vermoeden van gemeenschap. En zal er moeten aangetoond worden als een van de twee echtgenoten een claim plaatst, dat dit eigen is. Dit moet bewezen worden. Dat is niet makkelijk. Als u de rechtspraak erover leest kunt u zien dat dit niet simpel te bewijzen is in de praktijk.

1.2 - I: Dit is volgens critici ook het grootste struikelblok. In Nederland wordt de aanstaande echtgenoten aanbevolen om te administreren. Hier is veel kritiek op, omdat uit ervaring blijkt dat mensen dit niet doen. Administreren uw cliënten? Het is namelijk niet verplicht.

1.3 - P: Dat is het probleem. Je start een huwelijk te goeder trouw en met open vizier. Je houdt maar half rekening met de hypothese dat het verkeerd afloopt. Wat ik regelmatig zie, is dat als het definitief verkeerd loopt, partijen gigantische problemen hebben. Gigantisch.

1.4 - I: Dus wij Nederlanders mogen ons voorbereiden op het ergste?

1.5 - P: Ja. Een voorbeeld. Tijdens het huwelijk wordt er een gezinswoning aangeschaft, die gemeenschappelijk is. Maar een van de twee echtgenoten heeft van zijn ouders een erfenis ontvangen en beslist deze erfenis te incorporeren in de gezinswoning, denk aan een aankoop, onderhoud. Principieel, naar Belgisch recht, krijgt deze echtgenoot een vergoeding aan het eind van de rit.

1.6 - I: Die vergoeding wordt natuurlijk ook een probleem.

1.7 - P: Voilà, dus wat moet je dan aantonen? Je moet aantonen dat het geld, dat je in de gemeenschappelijke woning hebt gestoken, eigen was. Conform de wetgeving. Dat is niet zo moeilijk, want een erfenis wordt wettelijk bepaald eigen te zijn, zelfs tijdens het huwelijk. Wat veel moeilijker te bewijzen is, is de incorporatie van die erfenis in dat gemeenschappelijke vermogen. Je zult moeten aantonen dat er een transfer is geweest van die eigen gelden naar het gemeenschappelijke vermogen. Hier loopt het al dikwijls spaak, want die erfenis staat op een eigen rekening, ik zeg maar iets. De vraag is: is dat een eigen rekening of een gemeenschappelijke rekening. Dat wordt dus een kwalificatieprobleem, maar dan moet er nog worden vastgesteld dat het eigen geld echt wel naar het gemeenschappelijke vermogen is gegaan. Voor hetzelfde geld heb je de facturen betaald vanuit de eigen rekening en is er geen incorporatie geweest. Zeer ingewikkeld. De rechtspraak is niet gemakkelijk. Je moet kunnen aantonen dat het gemeenschappelijke vermogen profijt heeft gehad, eer dat je je vergoeding kunt krijgen.

2 - I: Ik heb gelezen dat er in het Belgische recht een onderscheid wordt gemaakt tussen onroerende goederen en roerende goederen, de registergoederen moeten bij de notaris vastleggen dat het privévermogen is, anders wordt het registergoed gemeenschappelijk.

2.1 - P: Het vermoeden van gemeenschappelijkheid geldt. Als je niet kunt aantonen dat het eigen is, wordt er gezegd dat het gemeenschappelijk is. Dit is natuurlijk een gigantisch probleem. Bij onroerende goederen heb je een eigendomsakte, waarin heel duidelijk staat wanneer of onder welk stelsel er eventueel wordt afgeweken van het reglement dat er bij helpt wordt aangekocht, enzovoorts. Bepaalde clausules. Onroerende goederen vormen, paradoxaal genoeg, niet echt een probleem. Het probleem komt kijken wanneer er geld mee gemoeid is, gewoon roerend goed. Dat is problematisch.

2.2 - I: Mensen hebben natuurlijk geen aankoopbewijzen meer van tien jaar terug.

2.3 - P: Die ze wel moeten hebben!

2.4 - I: Hoe gaat u daarmee om wanneer u iemand bijstaat in de procedure?

2.5 - P: Indien er een cliënt naar je toekomt die met de problematiek zit van de vereffening en de verdeling, ga je als advocaat eerst bekijken welk bewijs er is. Dat is je eerste taak. Je gaat alle bewijzen verzamelen die de cliënt heeft, je kijkt deze na, je toetst ze aan de rechtspraak en bekijkt dan wat er eventueel haalbaar is.

Maar ik heb met schade en schande vastgesteld dat die eerste stap al dermate eliminerend werkt. Voor het grootste deel van de vergoedingen die de cliënten in hun fantasie al hadden zien terugkomen, moet je ze vertellen dat er onvoldoende bewijs is.

2.6 - I: Kunt u daar een voorbeeld uit uw eigen praktijk van geven?

2.7 - P: Laten we teruggaan naar dat onroerend goed, waarbij met eigen gelden, erfenissen, testamenten en schenkingen een verbouwing wordt gefinancierd. Indien je de facturen niet meer hebt of de facturen staan op naam van beide echtgenoten. Het kan zo zijn dat één van de twee echtgenoten het goed met eigen geld heeft gefinancierd, maar dat de aannemer heeft gezegd dat hij beide partijen factureert, dan kun je aan de rechtbank kenbaar maken dat de feitelijke betaling door 1 cliënt wordt gedaan. Maar dan kan de tegenpartij perfect zeggen dat de factuur op beider naam staat, dus gemeenschappelijk is, dus dat er geen vergoedingsrecht is. Het is altijd een heel feitelijk gegeven. Wat heel moeilijk om aan te tonen is, en in tweede instantie dat nog eens restrictief wordt geïnterpreteerd door de rechtbank. Dus veel vergoedingen ga je niet zien terugkomen.

3 - I: Wat vindt u ervan dat erfenissen en giften worden uitgesloten van de gemeenschap? En hoe reageert de praktijk op?

3.1 - P: Daar wordt geen discussie over gevoerd. Weet je, de nonchalante houding die men heeft voor de eigen verzameling van bewijsstukken is er eigenlijk niet als het op erfenissen en schenkingen aankomt en daarbij komt dat de Belgische wetgeving voorziet dat daar toch bepaalde verplichte vormen voor noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld een notariële akte en op zijn minst schriftelijk bewijs. Het eigen karakter van een schenking, erfenis of testament wordt niet echt veel betwist. Het zit 'm altijd in die opvolgende fase, waarbij de echtgenoot om vergoedingsgerechtigd te zijn, moet aantonen dat de incorporatie van die eigen schenking is gebeurd in de gemeenschap. Dat moet je zien te bewijzen.

3.2 - I: Mijn doel is om Brekelmans Van der Ven straks aanbevelingen te geven over de knelpunten in de praktijk.

3.3 - P: Dat is het. Het bewijs is het gigantische probleem. Eigenlijk zouden we, om dat probleem te ondervangen, bij elke belangwekkende vermogensrechtelijke transactie zowel vóór als tijdens het huwelijk iets notarieel moet doen.

3.4 - I: Dat kost natuurlijk teveel geld.

3.5 - P: Ja, dat kost gigantisch veel geld. Maar als het gaat om belangwekkende bedragen, waarom niet?

4 - I: Ondernemingsvermogen. Dat is volgens critici een valkuil in het wetsvoorstel. Ik kon niet veel informatie vinden over het ondernemingsvermogen in de huwelijksgemeenschap in België.

4.1 - P: Dat is omdat er niets over geregeld is.

4.2 - I: Helemaal niks? Hoe doet u dit dan in geval van een eenmanszaak?

4.3 - P: In primaire stelsel, het algemene huwelijksrecht - dus niet het huwelijksvermogensrecht - maar het huwelijk, van art. 200 en verder van het Belgisch Burgerlijk Wetboek, wordt al gezegd dat alle beroepsbezigheid van een van de twee echtgenoten wordt geacht eigen te zijn. Dat kan weleens conflicteren met het huwelijksvermogensrecht, waarbij als algemeen principe wordt gezegd dat alle inkomsten van de echtgenoten gemeenschappelijk zijn. Dat wil in principe zeggen dat niettegenstaande het primaire stelsel zegt dat het een eigen activiteit is en er in zekere zin een bescherming wordt ingebouwd (dat bijvoorbeeld de andere echtgenoot niet kan opdraaien voor schulden van de andere persoon, dat wordt dan ten dele teruggedraaid in het huwelijksvermogensstelsel), maar dan zit je wel met het daarmee conflicterende uitgangspunt in het huwelijksvermogensrecht, dat alle inkomsten gemeenschappelijk zijn en ook alle beroepsinkomsten. Dus als men hier een zuivere oplossing wil, dan is er maar één resultaat mogelijk, namelijk een vennootschap oprichten, een rechtspersoon oprichten, een bv. Als er maar een duidelijke scheiding is van rechtsvermogen. In een eenmanszaak is de scheiding van rechtsvermogen niet genoeg. Je hebt geen separate rechtspersoon die de beroepsbezigheid controleert. Dat is de enige tip die ik kan geven.

4.4 - I: Huwelijkse voorwaarden?

4.5 - P: Ja inderdaad, je kunt dat zeker nog contractueel regelen. Maar het uitgangspunt is het wettelijk stelsel en in het wettelijk stelsel is het niet geregeld. Daar zit het probleem. Het gemeenschappelijk inkomen en de situatie met beroepsbezigheid. Je krijgt dan de rechtspraak waarin wordt gezegd dat echtgenoten bij vereffening en verdeling - stel dat beide echtgenoten aandelen hebben, of één van de echtgenoten aandelen heeft ingebracht om de zaak mee op te richten, dan moet je een onderscheid moeten maken tussen louter lidmaatschapsrechten (in de zin van: welke rechten creëert het aandeelhouderspakket) en recht op profijt uit de vennootschap (het vermogensrechtelijke aspect). De rechtspraak trekt deze twee uit elkaar. Lidmaatschapsrechtelijk kun je de vennootschap perfect ontbinden. Je zult dan je man of vrouw moeten uitkopen aan de waarderingsprijs van de aandelen, maar dat wil niet zeggen dat die echtgenoot eigenlijk gerechtigd is tot de opbrengst van de verkoop waar de andere echtgenoot zijn beroep op heeft uitgeoefend. Ik hoef u niet te vertellen dat als het om veel geld gaat en over grote vennootschappen, dat dit ongelooflijke stof tot discussie oplevert. Dus dat is de enige tip die ik u kan geven, regel dat, zet dat paraat. Start een vennootschap, het liefst op naam van één van de twee echtgenoten, zodat de ander er ook niet tussenhangt - want dat is het probleem van vereffening en verdeling aan het eind van de rit.

5 - I: Het probleem is natuurlijk dat advocaten achteraf komen kijken. Alle bewijsproblemen die er zijn ontstaan moeten zij zien op te lossen. Hoe kan een advocaat hier op inspelen?

5.1 - P: We moeten het inderdaad doen met de middelen die er op dat moment zijn en daarmee kom ik terug op het begin van ons gesprek: als ik de bewijzen vaak al zie, dan moet ik misschien al 8 van de 10 vorderingen schrappen, omdat wat ik zie niet goed en onvoldoende is. Dat zeg ik dan tegen de cliënt. Daarom is het belangrijk dat bij de invoering van een nieuw stelsel in Nederland proactief sterk wordt opgevangen. Dat er zoveel mogelijk proactief wordt geregeld met contracten. Contracten van inbreng, huwelijksvoorwaarden, vennootschappen. Regel zoveel mogelijk op voorhand, zodat de vereffening en verdeling aan het eind van de rit - ik zou het zo durven zeggen - een formaliteit is. Dat je gewoon al die aktes naast elkaar moet leggen en kunt zeggen: 'zo zit het'. Dat dát je richtlijn is, want anders kom je in een probleem terecht waar je de eerste twee jaar niet uit komt.

5.2 I: Mag ik concluderen dat u praktisch gezien geen voorstander van het wetsvoorstel bent? Of bent u dat wel?

5.3 - P: Ja, ik ben wel een voorstander. Ik vind het een goed systeem dat er drie vermogens zijn, ik vind het belangrijk dat er echtelijke solidariteit is, doordat er een gemeenschappelijk vermogen is, je brengt ook samen kinderen groot, je gaat samen een vermogen aan, er zou een gemeenschappelijk vermogen moeten zijn, maar de eigen vermogens moeten er ook zijn.

5.4 - I: Zoals bijvoorbeeld die schulden?

5.5 - P: Ja, zoals bijvoorbeeld met die beroepsinkomsten. In de Belgische wetgeving wordt in het Burgerlijk Wetboek nadrukkelijk benoemd wat de eigen goederen zijn en wat gemeenschappelijk is. Zowel qua activa als passiva. Als je dát als uitgangspunt neemt, is het goed, zodat er ook geen discussie kan zijn tussen partijen. Denk aan wanneer één van de twee echtgenoten een gigantische erfenis opstrijkt en de andere al in zijn handen wrijft en begint te claimen. Dat hoeft dan niet, want diegene weet heel goed dat dat het geld van de ander is en dat het niet tot het gemeenschappelijke vermogen hoort. Maar dit neemt niet weg dat het proactief moet worden aangepakt. Als je gaat trouwen is dat alleen maar rozengeur en maneschijn, maar maak dan niet de fout door het vermogensrechtelijke aspect te verwaarlozen, want je gaat achteraf veel verliezen.

5.6 - I: Het is moeilijk om dit tegen aanstaande verliefde echtgenoten te vertellen, denkt u niet?

5.7 - P: Ik weet het. Maar de gevallen die bij mij verschijnen, die dit wel hebben bijgehouden, zijn een fluitje van een cent tijdens de vereffening en verdeling, omdat er gewoon geen discussie kán zijn.

5.8 - P: Nog iets anders. Ik weet niet hoe het in Nederland is geregeld, maar dat is ook een voordeel ten opzichte van het andere stelsel. In België kent men het wettelijk stelsel, met andere woorden, het stelsel dat de wetgever eigenlijk als norm/uitgangspunt voorziet. Aan dit wettelijke stelsel hangen bepaalde voordelen vast die de conventionele stelsels niet hebben. Een voorbeeld aan het eind van de rit: het voorkeepsrecht van het echtelijke woning is alleen van toepassing in het Belgisch wettelijk stelsel. Dus niet bij de conventionele stelsels. Zo komen er veel mensen naar mij toe die getrouwd zijn met scheiding van goederen (het andere stelsel, het conventionele stelsel) en zich afvragen hoe ze dat huis kunnen inkopen. Je krijgt het ze niet bij het verstand dat ze dat recht op voorkoop niet hebben en dat recht alleen bestaat in het wettelijk stelsel. Voor hen bestaat in principe enkel de oplossing dat de andere echtgenoot er mee akkoord moet gaan dat de echtgenoot tot verkoop over wil gaan.

Daarmee creëer je een geweldig chantagemiddel! Degene die akkoord gaat kan daar dan namelijk een bepaalde prijs voor vragen. In het wettelijk stelsel gebeurt dat anders en is het strikter geregeld. Er wordt een prijs vastgesteld door een taxateur en de ene echtgenoot wil het verkopen en de ander (wanneer die de kinderen verzorgt) koopt dat deel in. Met die uitzonderingsstelsels heb je dat niet. De echtgenoot wil het verkopen voor een bepaalde prijs aan de andere echtgenoot. Als diegene niet akkoord gaat kun je de woning openbaar verkopen.

6 - I: Ik hoor u zeggen: de kinderen. Zijn daar andere regels over in het Belgische huwelijksvermogensrecht?

6.1 - P: Huwelijksvermogensrechtelijk? Nee. De kinderen worden meer gelinkt aan het afstammingsrecht. Maar wat ik u zojuist vertelde over de inkoop, waarbij de gezinswoning en het criterium van de kinderen eigenlijk als belangrijk criterium geldt voor de partij die wil inkopen, daar speelt dat wel. Maar de kinderen interveniëren niet vermogensrechtelijk. Opnieuw, tenzij je het vooraf zo geregeld hebt dat het wél het geval is, of in het kader van de vereffening zegt dat je het huis voor de kinderen achterlaat.

7 - I: U werkt in sommige gevallen samen met Nederlandse advocaten. Waar loopt u in de praktijk tegen aan?

7.1 - P: Ik heb de indruk dat het Nederlandse recht - op zijn zachtst gesteld - een tegengesteld uitgangspunt heeft. Voor ons als Belgische advocaten is dat een moeilijk begrip, omdat het uitgangspunt in Nederland zo drastisch anders dan hier. Loop ik ergens tegenaan? Nee, want de kans dat ik het Nederlandse huwelijksvermogensrecht moet toepassen is nogal klein.

Ik heb nu wel een zaak in overleg met mr. Teusink, van Brekelmans Van der Ven, die ik nu voer in de rechtbank Turnhout, waarbij ik eventueel Nederlands huwelijksvermogensrecht moet toepassen, maar dat laat ik aan mr. Teusink over. Dus in principe loop ik nergens tegenaan, omdat ik er weinig mee te maken heb. Op het moment dat er toch discussiepunten rijzen, dan zullen we niet heiliger zijn dan de paus. Dan gaan we niet het Nederlands recht toepassen, want dat kennen we niet. Ieder zijn specialiteit.

7.2 - I: Duidelijk.

8 - I: In het wetsvoorstel is de draagplicht gewijzigd. Wanneer de gemeenschap onvoldoende middelen voor verhaal biedt voor een schuld van de gemeenschap, kan de schuldeiser naar beide echtgenoten in privé, ieder voor de helft van de schuld. Hoe is de draagplicht in België geregeld? Is dat daar hetzelfde?

8.1 - P: Welnee. Omdat het Belgische uitgangspunt fundamenteel anders is, zegt de wet heel uitdrukkelijk in art. 3:1415 van het Burgerlijk Wetboek (geloof ik, ik zou het even moeten nakijken) hoe de verhaalsmogelijkheden worden georganiseerd. De schuldeiser kan volgens de wet inzake schulden op de gemeenschap op bepaalde vermogens terecht, dat is allemaal in de wet bepaald. Ik zou het even moeten nakijken.

8.2 - I: Ik zal even de Belgische wet erbij pakken.

--- het interview werd onderbroken en kort daarna weer hervat ---

8.3 - P: Heb je kunnen vinden waar het geregeld is? Ik weet niet hoe ze dat in Nederland gaan regelen? Gaan ze precies zeggen wat gemeenschappelijk en wat eigen is?

8.4 - I: Het wordt als volgt geregeld. Indien de gemeenschap onvoldoende verhaal biedt, kan de schuldeiser voor de helft van de schuld naar het privévermogen van iedere echtgenoot.

Dan is het zelfs zo, dat is ook een nieuwe regeling, dat de andere echtgenoot - de niet schuldenaar - tegen betaling van de helft van het goed - het goed over kan nemen. Het voorheen gemeenschappelijke goed valt dan voortaan in het privévermogen.

8.5 - P: Zeg, dat is wel moeilijk he! Hoe gaan ze dat dan regelen in de praktijk?

8.6 - I: Het is inderdaad erg complex!

8.7 - P: Waarom geen simpele regeling? Ik bedoel, laten we zeggen: een gemeenschaps-schuld is een gemeenschapsschuld. Dus principieel kan een schuld van het gemeenschappelijke vermogen worden verhaald op de gemeenschap. Als dit niet het geval is, wanneer vermogen ontoereikend is, mag de schuldeiser zelf kiezen op welk van de twee vermogens hij zich verhaalt.

8.8 - I: Bedoelt u dan in geval van verhaal op een gemeenschapsschuld of op een privéschuld?

8.9 - P: Laten we het zo zeggen, het is een schuld van de gemeenschap, beter gezegd, een schuld van het gemeenschappelijk vermogen. Maar het gemeenschappelijk vermogen is ontoereikend.

8.10 - I: In het huidige Nederlandse recht mag de schuldeiser zelf kiezen naar welke echtgenoot hij gaat. Hij kan zich op de twee privévermogens verhalen, omdat de echtgenoten in gemeenschap van goederen zijn getrouwd.

8.11 - P: Dat lijkt mij bijna de evidentie zelve. Dat je gaat zeggen dat je de eigen vermogens aanspreekt.

8.12 - I: Dat is hoe het nu geregeld is.

8.13 - P: En hoe gaan ze het in het nieuwe recht dan doen? Dan mag je maar de helft aanspreken van het gemeenschapsgoed van de schuldenaar?

8.14 - I: Exact.

8.15 - P: Wat gaan ze dan doen in het geval van een ontoereikend privévermogen? De schuldeiser probeert zich te verhalen op de gemeenschap. Het vermogen van de gemeenschap biedt niet voldoende verhaal. Volgens uw nieuwe systeem gaat de schuldeiser 50/50 verhalen op de echtgenoten. Wat als dit vermogen van die echtgenoten in privé ontoereikend zijn. Mogen ze dan de rest bij de ander verhalen?

---Respondent schetst een voorbeeld op papier---

8.16 - I: Het gevolg van de nieuwe regeling is dat de verhaalsmogelijkheid van de schuldeiser inderdaad wordt beperkt.

8.17 - P: Wat dan met het principe van hoofdelijkheid? In het Belgische recht, ik weet niet hoe ze dat in Nederland noemen, het principe van hoofdelijkheid, solidariteit. Met andere woorden: een schuldeiser mag volgens de wet naar Belgisch recht de totaliteit van de schuldvordering van meerdere schuldeisers halen waar hij wil. Stel er is een schuldeiser, die heeft een vordering van 100 op beide echtgenoten. Stel de schuldeiser heeft niets, dan mag de schuldeiser volgens het wettelijk systeem de schuldvordering voor 100 bij de andere echtgenoot verhalen. Deze echtgenoot heeft dan een vorderingsrecht van 50 op de ander. Omdat die een deel betaald heeft. Maar in Nederland kan dat niet. Want dan kan diegene

maar hoogstens 50 halen. Wat ingewikkeld en wat een onzin! Totaal onwerkbaar. Dit wetsvoorstel is erdoor?

8.18 - I: Ja, dit gaat er nu komen.

8.19 - P: Wat je nu in de praktijk gaat krijgen, is dat banken veel meer waarborgen gaan nemen. Veel meer hypotheek gaan krijgen, veel meer pandgevingen gaan vragen, veel meer garanties gaan vragen tegenover echtgenoten. Als die regel er komt, en de schuldeisers weten dat wanneer het gemeenschappelijke vermogen ontoereikend is, dat zij dan voor de helft nog kunnen verhalen...

8.20 - I: De strekking van de regeling is dat de verhaalsmogelijkheden van de schuldeisers worden beperkt. Voorheen was het een schuldeisersparadijs, iets wat nu niet meer het geval zal zijn.

8.21 - P: Ja, maar met alle respect, hoe het voorheen in het Nederlandse recht geregeld was, zo moet het niet. Maar dit is een copernicaanse revolutie, waarbij men eigenlijk van 100 naar 0 gaat, wat schuldeisers betreft. Is er niet genoeg gelobbyd door de schuldeisers in het parlement?

8.22 - I: Ik ga het eens proberen te schetsen aan de hand van het volgende voorbeeld: Stel echtgenoten hebben een vakantiehuis. Er is een schuld. De schuldeiser kan zich op het vakantiehuis verhalen.

8.23 - P: Bedoel je dan in geval van een gemeenschapsschuld of van een privéschuld?

8.24 - I: Uhm, even nadenken. Het is best ingewikkeld.

8.25 - P: Kijk, het vakantiehuis zit in het gemeenschappelijke vermogen. De schuldeiser heeft een schuld. Heeft hij die schuld op beide echtgenoten of op een van de echtgenoten? Dat is in wezen het belangrijkste punt.

8.26 - I: Het is een privéschuld. Onder het huidige recht kan het gehele goed worden uitgewonnen. De opbrengst zal in het nieuwe recht beperkt zijn tot de helft van het uitgewonnen gemeenschapsgoed. De andere helft komt toe aan de andere echtgenoot en valt voortaan buiten de gemeenschap.

8.27 - P: Dit is dus wat je in principe noemt de klassieke onverdeeldheid. Dus of je nu getrouwd bent of niet, je hebt een onverdeeld goed. 50% voor de een 50% voor de ander. De schuldeiser heeft een schuldvordering op één van de twee echtgenoten. Hij legt beslag op een onroerend goed, wint dat uit, er komt een verkoop en kan dan de schuld verhalen op de helft van de opbrengst van de verkoop van het goed.

8.28 - I: Exact. In het nieuwe recht is dus ook geregeld dat de andere echtgenoot bevoegd is om het goed dat NIET in de gemeenschap valt, waarop de schuldeiser verhaal zoekt, over te nemen tegen betaling van de helft van de waarde van het goed uit zijn privévermogen. Vanaf dat tijdstip valt het (voorheen gemeenschappelijke) goed in het privévermogen.

- Stilte -

8.29 - P: Amai... Dat is wel star hè?!

8.30 - I: Inderdaad. Zoals u merkt is dit onderwerp ook voor mij nog een ingewikkeld aspect van de wijziging.

8.31 - P: Nee, nee, nee, maar het is een probleem. Het gemeenschappelijke roerend goed zit in het gemeenschappelijke vermogen. Stel de schuldeiser legt beslag op het onroerend goed. Het onroerend goed wordt op een bepaalde manier gewaardeerd. De schuldvordering is 100. De waardering van het onroerend goed is 50. Dan kan de schuldeiser eigenlijk maar genoegdoening krijgen voor 25. De andere echtgenoot kan dan eigenlijk een soort van inkoop doen voor 25?

8.32 - I: Precies. 25 had hij al.

8.33 - P: Dat is een geweldig goede affaire voor deze echtgenoot. Dat is bijna speculatie tussen echtgenoten wekken. Onroerende speculatie.

8.34 - I: Hoe bedoelt u?

8.35 - P: Je kunt eigenlijk als echtgenoten daar bijvoorbeeld een beetje in collideren en daarin overeenkomen dat de ander het onroerende goed goedkoop inkoopt.

8.36 - I: Het wetsvoorstel is erdoor, dus we gaan het zien!

8.37 - P: Nou, succes! Ik hoor van u! Nee, maar wat ik wil zeggen is dat dit fundamenteel problematisch is, met het oog op de solidariteitsgedachte en dan kom ik helemaal terug aan het begin van het gesprek, als dit inderdaad de verhaalsmogelijkheden zijn, gaat het des te belangrijker zijn om proactief voor en tijdens het huwelijk alles te regelen, middels notariële akten.

8.38 - I: Dat is inderdaad de kern van het verhaal denk ik.

8.39 - P: Zodanig niet alleen dat je dan een bewijslast ondervangt bij vereffening en verdeling van het huwelijk, maar dat je ook duidelijkheid kunt verschaffen aan derden, aan schuldeisers. Wanneer gaat het nieuwe recht eigenlijk in?

8.40 - I: Dat is nog niet bekend. Onlangs, op 28 maart, is het voorstel door de Eerste Kamer aangenomen.

8.41 - P: Is er een overgangsregeling?

8.42 - I: Ja, het nieuwe recht geldt alleen voor mensen die na de inwerkingtreding trouwen.

8.43 - P: Dus de wet wordt dus gepubliceerd en alle huwelijken die nadien worden gesloten worden volgens het nieuwe regime behandeld?

9 - I: Juist, dus advocaten zullen nog jaren met twee stelsels naast elkaar werken. Hoe denkt u over de gevolgen daarvan in de praktijk?

9.1 - P: Ja, dat hebben wij in '76 gehad. Ik was er nog niet 100% bij, laat ik het zo zeggen, maar het was een miserie, die overgangsregeling.

9.2 - I: Bedoelt u dat het voor advocaten een miserie was?

9.3 - P: Voor partijen ook. Van dag op dag had je een optierecht, je moest zeggen wat je deed. Bleef je bij het oude recht of koos je voor het nieuwe recht.

9.4 - I: Was de nieuwe regeling dan niet verplicht voor nieuwe huwelijken?

9.5 - P: De nieuwe huwelijken vanaf '76 moesten natuurlijk volgens het nieuwe systeem worden gesloten. Maar degenen die eigenlijk 'hangend' waren, kregen de mogelijkheid om alsnog te sluiten volgens het nieuwe stelsel. Na verloop van tijd zei de Belgische wetgeving dat het oude stelsel zou ophouden te bestaan en dat je dan in het nieuwe stelsel zou huwen. Er zijn dus partijen die altijd uitgingen van vermogensrechtelijke situatie in het oude systeem en die op het ogenblik van echtscheiding geconfronteerd worden met het nieuwe stelsel. En dat heeft problemen gecreëerd. Wat is eigenlijk de aanleiding geweest in Nederland om het stelsel te wijzigen?

9.6 - I: De initiatiefnemers vinden het huidige stelsel ouderwets, en Nederland loopt ook uit de pas met andere landen. Dat zijn de voornaamste redenen.

9.7 - P: Dat blijkt dus uit rechtsvergelijkend onderzoek?

9.8 - I: Juist. Alleen Zuid-Afrika en Suriname hanteren nog een stelsel van een algehele gemeenschap van goederen. Dit stelsel is vrij ouderwets. Ik moet zeggen, wat mij is opgevallen, is dat de argumenten van voorstanders vooral zien op de wijziging van het regime, omdat we uit de pas lopen en dat het huidige regime principieel anders moet. Maar het lijkt alsof ze helemaal niet kijken naar de praktijk en naar de gevolgen, hetgeen waar de tegenstanders zich op beroepen. Die stellen juist dat er zoveel gevolgen bij komen kijken, dat het niet kan gaan werken.

9.9 - P: Ik wordt er een beetje bang van... Kijk, je moet natuurlijk ook niet innoveren om te innoveren!

9.10 - I: Inderdaad, het moet wel goed zijn!

9.11 - P: Ja en in die zin zouden ze een potentiële grote kans gemist hebben om zich te steunen op de ervaringen van andere landen die dit systeem al jaren hebben en van dag tot dag worden geconfronteerd met de feitelijke en negatieve uitwassen van het systeem. Ze maken gewoon beginnersfouten!

9.12 - I: Dat is ook de reden dat ik naar u gekomen ben.

9.13 - P: Naar goede Belgische gewoonten gaat de wetgeving, dat is de voorspelling die ik doe, geen jaar ongewijzigd blijven. Er gaan reparatiewetten komen, dat kan niet anders, want de rechtspraak gaat ook haar eigen visie vormen op dit nieuwe systeem. De Nederlandse rechtspraak is nogal bekend redelijk restrictief te interpreteren.

9.14 - I: Ja? Vergeleken met België?

9.15 - P: Ja zelfs, dus ik ben een beetje bang dat wanneer de rechters een heel enge interpretatie van de wetgeving gaan toepassen, dat je onhoudbare situaties gaat krijgen. Ik hoop niet dat ik gelijk heb, maar dan gaat men in vereffening en verdeling in impasses terechtkomen die men nu nog niet kan voorzien.

10 - I: Hoe kan het dat het systeem van een beperkte gemeenschap van goederen in België goed werkt?

10.1 - P: Het is een systeem dat wij al sinds '76 hanteren! Dat moet je niet vergeten. En je moet ook niet denken dat dat hier de eerste tien jaar honing en bitter, dat was miserie! Het was zoeken. In Nederland heb je niet direct die problematiek, maar in België had iedere rechtbank zijn eigen visie. Als je in Antwerpen met een zaak kwam dan werd het zo uitgesproken, maar als je in Turnhout kwam, dan was het weer 180 graden tegengesteld, maar als je in Luik of in Namen kwam pleiten, dan kreeg je de Franstalige invloed, die wat

meer links georiënteerd was. Vlaanderen is altijd wat meer rechts. Je kon op een gegeven moment als advocaat je cliënt niet meer adviseren. Omdat niet alleen het wetgevend apparaat onduidelijk was, de voorbereidende werken onduidelijk waren, maar de rechtspraak in eerste instantie zo uit elkaar liep, dat als je cliënt naar je toe kwam en vroeg: 'Meester, hoe zit het nu eigenlijk?', dat je de algemene regel niet meer weet. Je weet dat ze het daar zo gaat en daar zo, maar de algemene regel? Nee.. En als er die Hoge Raad in Cassatie, zoals dat bij jullie in Nederland gaat, er tussenkomt, dan we weer drie jaar verder. En dan, wat gaat die Hoge Raad doen? Want ondertussen zijn er weer drie jaren gepasseerd en waarbij je de vermogensrechtelijke afwikkelingen hebt gedaan, en dan zegt de Hoge Raad dan dat wat je gedaan hebt niet kan. En dan is het hopen dat ze niet de fout maken om met terugwerkende kracht te doen, wat ze in België bij het grondwettelijk hof regelmatig doen. Dus, je weet niet waar je aan begint! Ik wil je geen slechte moed geven.

10.2 - I: Ik moet zeggen dat ik voorheen voorstander was en het systeem erg goed vond, het was toch zo ouderwets, maar nu ik dit zie...

10.3 - P: Maar de insteek, hoe zal ik het zeggen, de ratio legis, is goed! Het is goed dat er een wetsvoorstel komt, omdat er geconcludeerd wordt dat het huidige systeem niet werkbaar is, in het kader van de vermogensrechtelijke ontwikkelingen. Maar wat ze ervan hebben gemaakt...

11 – I: Het is denk ik duidelijk. Om het interview af te ronden wil ik u vragen of u tips heeft voor Brekelmans Van der Ven met betrekking tot de knelpunten in de praktijk.

11.1 - P: Wel, eigendom en onroerende goederen zijn geen probleem omdat je het bewijs hebt, het eigendom zal in aktes staan. Daar zie ik niet direct veel fundamentele problemen in. Wat je wel zult moeten gaan doen, met het oog op de overgangsregeling, is nu al aan de slag gaan. Het wetsvoorstel is erdoor, je zult de wetgeving moeten uitbenen, alle pijnpunten moeten blootleggen en je cliënten op de hoogte brengen.

11.2 - I: De cliënten voorlichten?

11.3 - P: Je moet zeker voorlichten. Dat je ze adviseert om naar de notaris te gaan om bepaalde vermogensrechtelijke handelingen vast te leggen. Je zult ze ook moeten adviseren om bewijzen bij te houden. En het liefst tegensprekelijke bewijzen, in die zin van een ondertekende akte tussen de twee echtgenoten. Want als het een eenzijdig bewijs is, kan de tegenpartij het betwisten. Dus zo waterdicht mogelijk. Begin er nu al mee. In negen van de tien kansen is er inderdaad een huwelijk dat de tand destijds doorstaat en is er geen probleem, maar je zou een slecht advocaat zijn als je niet uitgaat van het worst case scenario. Dus nu al beginnen. Nu al beginnen met optimaliseren. Ook fiscaalrechtelijk. Want de fiscus zal ook zijn zegje krijgen. Je zult misschien invorderingen en terugvorderingen, of juist meer vorderingen krijgen, want misschien gaan ze het wel anders belasten. Dus je moet het niet alleen notarieel bekijken, maar ook fiscaalrechtelijk en boekhoudkundig. En het bewijzen. Meer kun je niet doen. En voor de rest gaat het bang afwachten zijn totdat je de eerste vereffening en verdeling binnenkrijgt in het nieuwe systeem. En dan: cross your fingers, oogkleppen op en gaan.

11.4 - I: Dus u ziet het niet rooskleurig om het familierecht in te gaan?

11.5 - P: Jawel! Het blijft een heel boeiende materie! Maar opnieuw: het uitgangspunt is eigenlijk altijd verbazingwekkend simpel. Als je het niet kunt bewijzen, dan heb je niets te zeggen. Salut en de kost!

12 - I: En nemen mensen daar genoeg mee in de praktijk? Of krijg je dan juist veel procedures?

12.1 - Dat hangt er vanaf hoe groot de belangen zijn. Als de belangen groot zijn, dan gaan de mensen het risico nemen om te procederen. Maar er zal geen enkele procedure beginnen zonder dat er hier voorafgaand een brief is vertrokken met een advies of de cliënt het wel moet doen. Het indekken van de beroepsaansprakelijkheid heet dat! Maar houd je vast aan de takken van de bomen, mijn god.

13 - I: We gaan het meemaken. Hartstikke bedankt voor het beantwoorden van de vragen!

Getranscribeerde gespreksleidraad*Gegevens respondent:*

Naam	De heer mr. G. Van Nimmen
Functie	Advocaat
Organisatie	StoopLaw Advocaten

Datum en tijdstip:

Vrijdag 28 april 2017, 11:25 uur.

Locatie:

Stoopstraat 1, 2000 Antwerpen.

Doel:

Het doel van dit interview is om meer inzicht te verkrijgen in de knelpunten die een wettelijk stelsel van de beperkte gemeenschap van goederen in de praktijk met zich meebrengt. De vraag die centraal staat in dit interview is waar de heer Van Nimmen in de Belgische echtscheidingspraktijk al dan niet tegenaan loopt en wat daarnaast volgens hem de belangrijkste aandachtspunten zijn.

Duur:

59:30 minuten.

Informed consent:

De respondent heeft toestemming verleend voor het maken van een geluidsopname tijdens het interview. Ook gaat de respondent akkoord met de publicatie van deze scriptie en dit interview op de HBO-Kennisbank, indien de scriptie met een zeven of hoger wordt beoordeeld.

Interviewer (I): Kunt u allereerst iets over uzelf vertellen en over uw werk als advocaat?

Van Nimmen (N): Ik ben sinds '89 aangesloten bij de balie, hier in Antwerpen. Ik houd mij tegenwoordig veel bezig met familiale kwesties, waaronder echtscheidingen, maar ook samenwoners die hun samenwoning beëindigen, al dan niet wettelijke samenwoning, vereffening en verdeling na echtscheiding, nalatenschappen, dat is het zo ongeveer. Maar met zowel pro-deo clientèle, als niet pro-deo clientèle. Omdat wij in een grote stad wonen, ook veel migranten en internationale huwelijken en relaties.

I: Oké, dat is interessant! En komt u ook vaak in aanmerking met Nederlands huwelijksvermogensrecht?

N: Hmm, Nederlands huwelijksgoederenrecht... Weinig. Zelden of nooit.

I: Want dat laat u dan aan Nederlandse advocaten over?

N: Zaken met, bijvoorbeeld met Nederlanders, die betreffen vaak inkoop, discussies over de omgangsregeling met kinderen, of de echtscheidingsproblematiek in het algemeen. Maar met de vereffening en de verdeling heb ik mij eerlijk gezegd nog niet beziggehouden. Het is ook zo dat als de niet-Belgen in België huwen, dat dan het Belgische

huwelijksgoederenrecht, maar dat zou ik even moeten nakijken, meestal van toepassing is, omdat dat meestal de eerste gezamenlijke gezinswoning is. Maar dat zou ik eigenlijk even moeten nakijken, voor ik daar 100% zeker op kan antwoorden. Maar wat Nederlanders betreft heb ik daar weinig of geen ervaring mee. Mr. Teusink, waar ik nu mee in contact ben voor een dossier, dat betreft weer Belgen die in Nederland woonden en die dus de Belgische nationaliteit hebben, maar die nadien naar Nederland verhuist zijn om in Nederland te gaan wonen.

I: En andersom komt dat natuurlijk ook vaak voor.

N: Zo is dat. Er zijn geen grenzen meer hè!

1 – I: Ja, precies! Goed, ik zal beginnen met de eerste echte vraag. Kunt u beschrijven hoe u een gemiddelde echtscheidingszaak aanpakt vanaf het moment van binnenkomst van de cliënt?

1.1 – N: Een goed gesprek. Waarbij de oorzaken van de echtelijke moeilijkheden hoe langer hoe minder een rol spelen, omdat er in België sedert 2009, als ik me niet vergis, een foutloze echtscheidingsprocedure is. Dat wil zeggen dat, in tegenstelling tot vroeger, het al dan niet foutief gedrag of het niet naleven van de huwelijksverplichtingen hoe langer hoe minder belangrijk is geworden bij de beoordeling van de echtscheidingsproblematiek. Het is voldoende dat een partij aanvoert dat het huwelijk duurzaam ontwricht is om de echtscheiding te kunnen bekomen. De schuldvraag kan enkel een rol spelen om de echtscheiding te versnellen. En van het bekomen van onderhoudsgeld na de echtscheiding.

1.2 – I: Wat bedoelt u daar precies mee?

1.3 – N: Wat ik wil zeggen is dat wanneer de echtgenoot die een ernstige tekortkoming heeft gepleegd op de huwelijksverplichtingen, dat dat een reden kan zijn om geen persoonlijk onderhoudsgeld na echtscheiding te betalen. Bijvoorbeeld overspel. Vroeger was dat altijd een reden, maar nu kán het een reden zijn, om geen onderhoudsgeld na echtscheiding te krijgen.

1.4 – I: Oke, ik wist niet dat dat nog een rol speelde en dat dat nog zoveel invloed had!

1.5 – N: Ja, de invloed is minder dan vroeger, maar kan nog wel in beperkte mate een rol spelen bij het sneller bekomen van de echtscheiding en bij het vervallen verklaren van het recht op onderhoudsgeld na echtscheiding. Maar als de echtscheiding vroeger tegen je werd uitgesproken, bijvoorbeeld bij overspel, of slagen en verwondingen, ernstige tekortkomingen, dan kreeg men sowieso geen onderhoudsgeld. Nu moet die fout dermate ernstig zijn dat er geen onderhoudsgeld zal worden toegekend.

1.6 – I: Wow, dat wist ik niet.

2 – I: België kent sinds 1976 een wettelijk stelsel met een beperkte gemeenschap van goederen.

2.1 – N: Het wettelijk stelsel is het stelsel dat wordt toegepast op koppels die voorafgaand geen huwelijkscontract afsluiten. Dat wettelijk stelsel is een stelsel van gemeenschap van aanwinsten tijdens het huwelijk. Als ik het goed heb begrepen is dat ook het stelsel dat er nu in Nederland gaat worden ingevoerd. Want nu is er een volledige gemeenschap, begrijp ik dat goed?

2.2 – I: Ja, dat klopt. Indien echtgenoten geen afspraken maken of huwelijksvoorwaarden opstellen, wordt alles wat tijdens het huwelijk verkregen wordt gemeenschappelijk. Dus ook

schulden, erfenissen, giften. Dat kan best pijnlijk zijn, dus ik denk dat het goed is dat deze verandering zal plaatsvinden.

2.3 – N: Ja, wat ik wel zie als een tekortkoming van het wettelijk stelsel in Nederland, ik weet niet of daar in Nederland een mouw wordt aangepast, dat hangt nauw samen met het erfrecht, dat is bij de nieuw samengestelde gezinnen. Ik weet niet hoe dat in Nederland zit, maar...

2.4 – I: In mijn onderzoek verdiep ik mij daar niet in. Want hoe is dat dan in België?

2.5 – N: Ja in België is men bezig om het erfrecht te herzien, omdat in het kader van het erfrecht vaak moeilijkheden zijn met de wettelijke reserve en het beschikbare deel. En men kan niet zomaar alles weggeven aan wie men wil, als er bijvoorbeeld kinderen uit verschillende relaties of huwelijken heeft, naar Belgisch recht kan men niet iedereen evenveel toedelen.

Maar wat in België wat mij betreft het grootste probleem is bij het huwelijksgoederenrecht, dat is niet het stelsel, maar de vereffening en de verdeling ná de echtscheiding.

3 – I: Juist, dat was ook waar ik naartoe wilde. Volgens critici in Nederland is dat ook een probleem, dat mensen niet gaan administreren, want er is ook geen administratieplicht opgenomen in de nieuwe regeling. Hoe doen ze dat in België?

3.1 – N: Wat versta je onder een administratieplicht?

3.2 – I: Doordat er nu meerdere vermogens zijn, dus het vermogen van de één, het vermogen van de ander en het gezamenlijke vermogen, moeten mensen nu gaan bijhouden wat bij wiens vermogen hoort en wat van wie is. Als mensen dit niet bijhouden, wordt het bij de vereffening en de verdeling een grote chaos.

3.3 – N: Ja, dat klopt. Men moet eigenlijk een archief bijhouden vanaf het begin van het huwelijk. Eigenlijk vanaf de dag vóór het huwelijk. Dat je kunt zeggen: op 26 april 2010 stond er dat en dat op mijn rekening, had ik die goederen, had ik een inventaris laten maken van die en die goederen. Want in die vereffening en verdeling van het wettelijk stelsel is er een procedureel probleem. Hoewel dat dat onlangs is vernieuwd, daar zal ik straks meer over vertellen, is er ook een gigantisch bewijsprobleem. De dag dat je huwt is het allemaal rozengeur en maneschijn en dan denk je niet aan een echtscheiding die binnen vijf of tien jaar kan plaatsvinden. Dus men gaat die bewijzen niet allemaal bijhouden. Dat is buitengewoon moeilijk.

3.4 – I: Ook best logisch, want het is heel menselijk.

3.5 – N: Natuurlijk, dat is menselijk. Maar wat ik wel zie, is dat dat in vergelijking met vroeger, 20/25 jaar geleden, dat er veel meer huwelijkscontracten zijn. Omdat er ook veel meer echtscheidingen zijn, zijn er ook veel meer tweede huwelijken, denk aan mensen die al een huwelijk achter de rug hebben...

3.6 – I: Die van hun fouten hebben geleerd!

3.7 – N: ... precies, die gaan niet nog onder het wettelijk stelsel trouwen. Iemand die op zijn 35^e, 40^e of 50^e een nieuw huwelijk begint, die heeft al vermogen opgebouwd. Hij gaat dat risico niet nemen, dus die mensen huwen meestal in een scheiding van goederen. Toen ik op de universiteit zat zei mijn prof. huwelijksgoederenrecht dat het wettelijk stelsel goed is voor jonge mensen, die aan hun eerste huwelijk beginnen, die weinig of niks van vermogen hebben op dat ogenblik. Dan is het een goed stelsel. Maar, dat zie ik ook in mijn omgeving, niet alleen professioneel, mensen die stammen uit kapitaalcrachtige families huwen meestal

ook met een scheiding van goederen. Ze nemen niet het risico dat het vermogen, dat ze gedurende de generaties hebben opgebouwd, zomaar overgaat aan een 'gewone' jongen of een 'gewoon' meisje. Het stelsel van scheiding van goederen is het gemakkelijkste stelsel. Er zijn twee vermogens. Als het niet van de een of de ander is, is het in onverdeeldheid, en dan heeft ieder recht op de helft. Maar meestal kan men wel aantonen dat een bepaald goed is aangekocht door de ene of door de andere.

4- I: Dat brengt mij op de vraag: hoe tonen ze dat dan aan?

4.1 – N: Met aankoop facturen, of bijvoorbeeld als er een televisie is aangekocht, maar er is geen aankoopfactuur, met wie het kijk- en luistergeld betaalt. Als daar een belasting op is bijvoorbeeld, dan wordt dat zo aangetoond. Maar tussen echtgenoten is het bewijs vrij. Dus wat dat betreft... Maar toch is het vaak een probleem. Enerzijds het bewijs bij de vereffening en de verdeling, maar anderzijds ook het verloop van de procedure. Stel er is hier een echtscheiding of er is een overlijden. Dan moet er worden vereffend en verdeeld. In het echtscheidingsvonnis zal de rechter een notaris aanstellen, een notarisvereffenaar, om bij wijze van spreken als eerste rechter de werkzaamheden van vereffening en verdeling uit te voeren, en als er dan discussies zijn, gaat het dossier terug naar de rechtbank. En dan kan het nog eens naar het hof van beroep gaan. Er zijn vereffeningen en verdelingen, en dat zijn geen uitzonderingen of zeldzame gevallen, die twintig tot dertig jaar duren.

4.2 – I: U maakt geen grapje?

4.3 – N: Nee, dat is omdat de fases bij de notarissen, men heeft dat een aantal jaren geleden geprobeerd te veranderen met een wetswijziging, veel te veel tijd in beslag namen.

4.4 – I: Welke fase was dat dan?

4.5 – N: Ja, doordat de notaris wordt aangesteld door de rechtbank gaat hij de partijen proberen tot een minnelijke regeling te bewegen. Lukt dat niet, dan moet de gerechtelijke vereffening en verdeling worden aangevat, waarbij er vroeger geen of weinig middelen waren om de notaris aan te zetten tot spoed. En nu zijn die er sinds de wetswijzigingen er wel, in die zin dat er kalenderdata zijn waarbinnen partijen hun standpunten moeten innemen, en zo verder. Dat allemaal om de procedure in te korten.

4.6 – I: Dus dat is allemaal naar aanleiding van de problemen die er zijn opgemerkt in de praktijk.

4.7 – N: Juist, want wat was algemene conclusie, de vaststelling of minstens het aanvoelen van veel advocaten? Dat de notarissen die vereffening en de verdeling liever kwijt dan rijk zijn. En zeker wanneer er geen onroerend goed is, dat moet worden verdeeld of verkocht door de notaris, dan zijn er voor die notarissen financieel weinig belangen bij. Er kruipt veel administratief veel werk in, er kruipt inhoudelijk veel werk in, in vergelijking met bijvoorbeeld de verkoop van een onroerend goed, bijvoorbeeld, de verkoop van een appartement. Dat was, en dat is nu in mindere mate, een probleem.

5 – I: U bent advocaat. Hoe gaat een advocaat daarmee om?

5.1 – N: Dat hangt er vanaf aan welke kant je staat natuurlijk. Het kan gebeuren dat bijvoorbeeld een partij geld nodig heeft en eerder regelingsbereid zal zijn. Begrijpt u? Dat kan een onderhandelingsstactiek zijn, om zo de procedure uit te putten en zo te gebruiken, zelfs te misbruiken, dat gebeurt. En het is in zo'n vereffening en verdeling na echtscheiding vaak zo dat de mensen een emotionele fase achter de rug hebben, een fase bij de rechtbank achter de rug hebben, waarbij er al dan niet opnieuw emoties tussen zijn gekomen in verband met de regeling van de kinderen, in verband met een onderhoudsgeld, in verband

met de voorlopige verdeling van de goederen. En als die fase met de echtscheiding achter de rug is, zijn er veel partners die op dat ogenblik vinden dat het afwickelen niet snel genoeg kan gaan, omdat ze een nieuw leven willen beginnen. Maar er zijn ook partners die zo hardvochtig zijn en blijven en niks willen toegeven. Die het onderste uit de kan proberen te halen. Dat soort mensen heb je ook. En dan kun je, of dan is de procedure van de vereffening en de verdeling daar om ze snel of niet snel te laten vooruitgaan.

5.2 – I: Het is echt een lastig probleem.

5.3 – N: Vroeger, voor de wetswijziging van de schuldloze echtscheiding, was de fase op de rechtbank in verband met de kinderen en het onderhoudsgeld in het bekomen van de echtscheiding al een hele kluit. Nu is die kluit veel kleiner verlopen en is dit een fase die heel soepel wordt afgehaspeld, omdat de rechtbanken zich ook anders opstellen, veel flexibeler werken, waardoor er sneller een vonnis kan worden bekomen. Maar de grote discussies blijven de vereffeningen en de verdelingen. Wat dat betreft is er weinig veranderd. Ook na de wetswijziging in verband met de procedure.

6 – I: Wat zijn lastige situaties in een echtscheiding, bijvoorbeeld bij de vereffening en verdeling en die bewijslast?

6.1 – N: Wat ook een probleem is bij de vereffening en de verdeling, is bij mensen die geen onroerende goederen hebben, die weinig te verdelen hebben, maar die bijvoorbeeld wel veel schulden te verdelen hebben. Dat de stap naar de notaris om heel die procedure te doorlopen niet wordt genomen. Omdat die notaris ook nog eens moet worden betaald. Dan kun je wel een pro-deo aanstelling vragen voor die notaris, maar het komt ook voor dat er na de echtscheiding vaak geen vereffening en verdeling is, omdat het gewoon niet de moeite is. Mensen die niet in aanmerking komen voor een pro-deo aanstelling van de notaris voor die procedure, die moeten die procedure betalen, dat is een paar duizend euro, dat is dikwijls de moeite niet. Dat zijn weleens moeilijke zaken.

6.2 – N: Wat er ook vaak gebeurt, in het kader van echtelijke moeilijkheden, is dat de procedure wordt begonnen, dat er ook veel goederen worden weggemaakt. Dan kun je de opmaak van een inventaris vragen, waarbij er een eed moet worden afgelegd, maar dat zijn allemaal bijkomende stappen, bijkomende problemen, bijkomende kosten die liever niet door mensen worden gemaakt. En dat zorgt ook voor veel ongenoegen en frustraties bij de mensen. Dus je kunt een geweldig juridisch kader creëren, een wettelijk stelsel organiseren en de vereffening en de verdeling goed organiseren, maar the proof of the pudding is always in the eating. Het moet allemaal worden toegepast op elk dossier wat anders is. Wat er zijn geen twee echtscheidingsdossiers dezelfde, er zijn geen twee vereffeningen en verdelingen dezelfde. Het is telkens iets anders.

6.3 – I: En als mensen er dan niet voor kiezen om naar de notaris te gaan, hoe gaat het dan met de vereffening en verdeling?

6.4 – N: Nou, als men niets doet, dan komt er geen vereffening en verdeling. Maar als men bijvoorbeeld een onroerend goed heeft, bijvoorbeeld een woning heeft waar de een nog in woont en waar ook een hypothecaire lening op moet worden betaald, dan moet men naar de notaris. Ja, men moet niets, men kan de woning in onverdeeldheid houden, maar dat is niet verstandig. Want de een woont er in en heeft er het voordeel van, maar die lening moet worden afbetaald en er zit een groot vermogen in de woning, dus er is altijd wel iemand die er belang bij heeft om uit de onverdeeldheid te treden. Ja, dat is het zo.

7 – I: Er schoot me net wat te binnen... even denken. Oh ja, dat over die notaris. Wat wordt er aan gedaan om deze bewijsproblemen te voorkomen? Worden mensen

bijvoorbeeld niet voorgelicht over het systeem, of gebeurt dat wel, maar is het in de praktijk gewoon écht te moeilijk voor mensen om dit na te leven?

7.1 – N: De notarissen proberen altijd bij aanvang van zo'n dossier in alle objectiviteit partijen tot een regeling te bewegen, maar vaak spelen er op dat ogenblik bij de partijen zelf dusdanig grote emoties, dat ofwel de een of de ander niet regelingsbereid is. Of dat er geen overeenstemming is over de omvang van het vermogen, of over de waarde van het vermogen, of over de bestemming van het vermogen. Bijvoorbeeld de discussie over die de laatste gezinswoning overneemt. Twee mensen zijn geïnteresseerd om...

7.2 – I: Hoe bedoelt u 'de laatste'?

7.3 – N: Er is bijvoorbeeld een woning in eigendom. In het begin van de echtscheidingsprocedure blijft mevrouw in de woning wonen. Meneer gaat weg. Bij de vereffening en de verdeling kan het zijn dat zowel mevrouw als meneer vragen om de woning in te kopen. Er is een bepaalde regeling voorzien in de Belgische wetgeving, waarbij een van de ex-echtgenoten kan vragen de preferentiële toedeling van de voornaamste gezinswoning. Daar kan ook discussie over bestaan. Over de waarde van die woning kan discussie bestaan. Het schatten van de waarde van een onroerend goed is moeilijk, daar was vroeger ook heel veel discussie over. Over wie de woning schat, hoe dat moet gebeuren, of dat bindend is of niet. Nu zijn daar meestal op voorhand afspraken over gemaakt, bijvoorbeeld over of de waarde van de woning en of die wel of niet wordt aanvaard en daarna wel of niet wordt overgenomen. De notaris die dat pragmatisch aanpakt en daar een nuchtere kijk op heeft en dat ook wil doen, die kan veel problemen oplossen vanaf het begin.

7.4 – N: Wat ook wel belangrijk is, en dat is iets nieuws in de Belgische wetgeving, is het volgende, en dat vindt ik wel een goede maatregel: als er een echtscheidingsprocedure wordt begonnen, dan moeten er maatregelen worden genomen, in enerzijds de afwachting tot de echtscheiding definitief is, maar ook maatregelen over, anderzijds, in verband met de goederen van partijen. Vroeger hadden de maatregelen die in het kader van de echtscheidingsprocedure werden genomen in verband met het vermogen van partijen maar een geldigheidsduur van tijdens de echtscheidingsprocedure, maar niet tot de vereffening en de verdeling. Stel bijvoorbeeld: ik ben bakker en ik ben gehuwd met een vrouw. Tijdens het huwelijk beginnen wij een handelszaak. We beginnen een echtscheidingsprocedure, dan kunnen er tijdens die procedure maatregelen worden gevraagd. Maar vroeger eindigde die maatregel op het moment dat de echtscheiding er was.

7.5 – I: Juist, dat is bij ons de voorlopige voorziening.

7.6 – N: Ah ja, dus de voorlopige voorzieningen. Maar nu kun je aan de rechtbank vragen dat die maatregelen... Vroeger was het zo dat enkel de maatregelen van de kinderen bleven doorlopen na de echtscheiding. Maar in het kader van de echtscheiding vraag ik bijvoorbeeld om de enige auto in het gezin te mogen gebruiken totdat de echtscheiding definitief is. En vanaf dat ogenblik konden echtgenoten daar evenveel aanspraak op formuleren. Maar nu, en dat vind ik een heel goede verbetering, kan de rechter zeggen, in verband met de goederen, bijvoorbeeld bij die bakkerij, - ik heb dit onlangs gehad - wie die bakkerij gaat uitbaten, welke echtgenoot dat doet totdat de echtscheiding definitief is.

7.7 – I: Dus nadat de echtscheiding is uitgesproken, maar totdat de vereffening en de verdeling rond was?

7.8 – N: Juist, tot de fase bij de notaris. Want wat was vroeger heel vaak het scenario bij handelszaken en bij eenmanszaken die geen vennootschappen waren, dat dat het einde betekende van de handelszaak. Nu zijn er natuurlijk veel vennootschappen waarbinnen die

handelszaak wordt uitgebaat, en daar moeten dan in het kader van die vennootschapswetgeving ook regelingen volgen, maar louter wat de eenmanszaken betreft, waar eventueel maatregelen voor moesten worden genomen, kunnen die maatregelen nu worden genomen tót de vereffening en de verdeling. Dat is wel een goede verbetering.

7.9 – I: En wat vindt u daar zo goed aan?

7.10 – N: Nu heb je één discussiefase in het kader van de echtscheidingsprocedure, en anders had je die bij het bekomen van de echtscheiding opnieuw. Want dan eindigde die maatregel. Vroeger was het bijvoorbeeld perfect mogelijk dat ik in de echtscheidingsprocedure van de rechter bekom dat ik in de gezinswoning mag blijven wonen, maar die maatregel die eindigde de dag dat de echtscheiding definitief was. En dan moet je nog beginnen met vereffenen en verdelen. En op dat ogenblik dat mijn echtgenote terug naar de woning zou komen en zeggen: 'ik kom hier ook wonen!'. Bij wijze van spreken. Maar nu kan dat worden ondervangen doordat er wordt gezegd dat de maatregel moet gelden tot het einde van de vereffening en de verdeling.

7.11 – I: En dit is dus nog niet zo lang?

7.12 – N: Nee, dit is nog maar recent. Ja, dat weet ik niet zo van buiten, maar het is heel recent.

7.13 – I: Dat zou misschien in Nederland ook goed kunnen werken.

7.14 – N: Maar dit is niet echt vereffenen en verdelen, maar meer de fase eraan voorafgaand. En dat gaat meer in het kader van de, hoe noemt u dat, de voorlopige voorziening?

7.15 – I: Ja.

7.16 – N: Ja, het is meer in het kader van de voorlopige voorziening. En om de rust in het dossier te bewaren vind ik dat een goede maatregel.

8 – I: Juist. Nu we het toch over ondernemingsvermogen hebben, doen er daar zich weleens problemen voor? Want eigen goederen blijven volgens het Belgisch recht privé, zeg ik dat goed? Dus ondernemingsvermogen van voor het huwelijk?

8.1 – N: Eigen goederen blijven inderdaad privé. Dus de beroepsgoederen van tijdens het huwelijk zijn óók eigen.

8.2 – I: En wat als de ene echtgenoot bijvoorbeeld geld heeft gegeven en dat heeft gestoken in de onderneming van de ander?

8.3 – N: Dat is allemaal een kwestie van bewijzen. Allemaal bewijzen.

8.4 – I: Komt dat vaak voor, dat dat problemen oplevert?

8.5 – N: Niet alleen bij ondernemingen, het is echt dagelijkse kost. Bij aanvang van het huwelijk heeft mevrouw honderdduizend euro en meneer heeft vijfduizend euro. De dag na het huwelijk wordt er een auto gekocht. Meneer rijdt rond in een BMW, die betaald is door mevrouw. Dus dat gebeurt vaak. En dat is ook normaal. Men denkt daar niet bij na en heeft dan ook de bewijsstukken niet meer. Dat zijn hele grote discussiepunten.

9 – I: Hoe zit dat dan met het verrekenen en vergoeden? Want mensen hebben ook vergoedingsrechten. Wordt dat nageleefd? Want dat is nu in Nederland een van de grootste problemen.

9.1 – N: Ja, dat moet worden nageleefd en het is aan de notaris om dan een staat op te maken van vereffening en de verdeling. Dus wat is dan de procedure: de notaris wordt aangesteld door de rechtbank en dat volgt er meestal een informele fase. Wat wil ik daarmee zeggen: dan wordt de notaris op de hoogte gebracht van zijn aanstelling door de rechtbank. Dat doet de rechtbank niet, dat moeten partijen zelf doen. Dan wordt er meestal afgesproken om een informele bespreking te houden met de partijen en hun raadslieden, waarbij er wordt afgetast of er een minnelijke regeling mogelijk is. Op dat moment kan de notaris ook een belangrijke rol spelen in de zin van dat hij kan zeggen dat hij, op basis wat hem wordt voorgelegd, er op een bepaalde manier moet worden gehandeld. Stel dat er bijvoorbeeld een woning is en geen van beiden is geïnteresseerd of kunnen die woning overkopen, dan kan er worden beslist hoe de woning wordt verkocht, openbaar of niet openbaar, via een makelaar, zo ja welke makelaar, gedurende welke termijn, aan welke prijs. Het kan ook zo zijn dat op die eerste bespreking wordt gezegd door de ene partij dat die de woning wil overnemen, maar er een discussie is over de waarde van de woning. Op dat ogenblik kunnen er bindende afspraken worden gemaakt over hoe de woning gaat worden geschat, door welke schatter en welk gevolg er ontstaat door de waardering van die schatter. Lukt het de notaris of lukken het de partijen en hun raadslieden niet om in deze informele fase tot een akkoord te komen, dan moet er een gerechtelijke vereffening en verdeling worden aangevat. En dat begint met de opmaak van een proces-verbaal van opening van werkzaamheden, waarbij alle partijen opgeven welke goederen...

9.2 – I: ...zij willen?

9.3 – N: ... dat niet alleen, ook welke standpunten zij innemen in verband met de vereffening en de verdeling. Eventueel moet daaraan voorafgaand nog een inventaris worden opgemaakt. Wat vaak ook een omslachtige en te vermijden hindernis is, omdat als een notaris een inventaris moet opmaken, dan kan men zich ertoe beperken om dit op verklaringen te doen. Anders gezegd kan men zeggen dat er een inventaris moet worden opgemaakt, dat dat een serieus werk is. Er kan pragmatisch te werk worden gegaan door bijvoorbeeld de partijen dit te laten voorbereiden, maar dat kan toch veel tijd in beslag nemen en brengt weer extra kosten met zich. Eens dat proces-verbaal van opening van werkzaamheden is opgemaakt, kan de notaris nog altijd proberen om tot een minnelijke regeling te komen en anders moet hij een staat van vereffening en verdeling opmaken, waarop partijen opmerkingen kunnen formuleren, ze kunnen 'zwarigheden' formuleren, zoals dat heet. En dan gaat het dossier met het commentaar van de notaris terug naar de rechtbank. Dan wordt daar nog eens de discussie gevoerd en dat kan allemaal heel veel tijd in beslag nemen.

9.4 – I: Dat geloof ik zeker. Wordt dan in iedere echtscheidingszaak dan ook een notaris aangesteld door de rechtbank?

9.5 – N: Die wordt aangesteld, maar wordt niet altijd in werking gesteld. Die wordt niet altijd op de hoogte gebracht van zijn aanstelling, omdat er ofwel weinig of niets te verdelen is, ofwel omdat mensen opzien tegen de kosten, of omdat het niet nodig is omdat er bijvoorbeeld geen onroerend goed is. Als mensen vrede nemen met hoe het nu verdeeld is, dan blijft dat zo. En dat is in veel dossiers het geval. Dus eigenlijk vooral als er een onroerend goed is, of als er voldoende financiële belangen zijn, dat de procedure met een notaris wordt uitgeput. Zo zit het in elkaar.

10 – I: Oke, duidelijk. De volgende vraag. Hoe zit het met de positie van schuldeisers?

10.1 – N: De schuldeisers zijn in principe vreemd aan de echtscheiding, die schuldeisers kunnen hun eigen rechten doen gelden ten opzichte van hun schuldenaar. En meestal of veelal hoofdelijke verbintenissen hebben, wat wil zeggen dat de schuldeiser kan kiezen naar welke van de twee schuldenaren hij zich wendt.

10.2 – I: Welke van de echtgenoten bedoelt u? En is dat van een privéschuld of een gemeenschapsschuld?

10.3 – N: Nee, als het een schuld is van de gemeenschap. Als het een lening die is aangegaan door beide partijen, of een schuld die is gemaakt in functie van het gezin.

10.4 – I: Dan kan de schuldeiser dus kiezen naar wie hij gaat?

10.5 – N: Ja, maar dan kan hij wel uitvoeren op de goederen van de gemeenschap. Dat wel.

10.6 – I: Maar niet op de eigen goederen, op het privévermogen?

10.7 – N: Dat ook, maar of dat ook kan op de eigen goederen van de niet-schuldenaar, dat durf ik niet te zeggen.

10.8 – I: In Nederland komt er dus nu ook een nieuwe regel, die houdt in dat als een schuldenaar een privéschuld heeft, dan kan de schuldeiser zich verhalen op zijn privévermogen, maar die kan ook naar de gemeenschap gaan en dan voor de helft van de gemeenschap zich verhalen op de helft van een goed.

10.9 – N: Ja, ja.

10.10 – I: Want de gemeenschap is voor de ene helft eigendom van de ene echtgenoot en voor de helft van de ander. Dan mag de schuldeiser zich dus verhalen op de helft van gemeenschap. En dan is het ook zo dat de echtgenoot van de schuldenaar van tevoren het goed nog kan innemen met zijn eigen vermogen.

10.11 – N: Ja, inderdaad.

10.12 – I: En hoe dat met de vergoedingsrechten zit...

10.13 – N: Ja, dat zou kunnen, maar ik weet niet precies hoe dat zit, dat zou ik moeten nakijken.

10.14 – I: Want in België is het niet precies zo?

10.15 – N: Nee, dat durf ik zo niet te zeggen.

10.16 – I: Ja, want dat is wel een aspect wat ik best lastig vind aan het wetsvoorstel.

10.17 – N: Ja, dat zal inderdaad wel! En dat zal ook heel vaak voorkomen. Nu dat wel meestal voorkomt dat als het bijvoorbeeld gaat om kredieten, dat dat kredieten zijn die aangegaan zijn door beide partijen, door beide echtgenoten. En natuurlijk als dat eigen schulden zijn, dan vermoed ik dat – maar dat durf ik écht niet met zekerheid te zeggen – die schuldeiser zijn eigen rechten wel kan doen gelden op de helft van dat vermogen, en dat dat dan een analoge regeling zal zijn. Maar die totstandkoming van die nieuwe wetgeving, waar is men in Nederland voor dit wetsvoorstel eigenlijk gaan kijken?

10.18 – I: Hoe bedoelt u, kunt u dat toelichten?

10.19 - N: Men heeft zich laten inspireren door andere landen neem ik aan?

10.20 - I: Ja, inderdaad, bijna in alle andere landen geldt het beperkte stelsel, en Nederland is samen met Zuid-Afrika en Suriname als uitzondering.

10.21 - N: En in Suriname is dat natuurlijk vanuit Nederland?

10.22 - I: Juist, maar ik weet niet exact waar dat idee vandaan komt.

10.23 - N: Dat vraag ik, omdat ze meestal gaan ze kijken hoe ze dat in andere landen aanpakken.

10.24 - I: Trouwens, dat weet ik wel! Er is namelijk een commissie vanuit Europa die 'The Principles' hebben opgesteld, waarin zij richtlijnen geven aan landen over welke huwelijksstelsels zij aanbevelen. En dat zijn dan twee stelsels, namelijk het verrekenstelsel en het beperkte stelsel, even zo uit mijn hoofd. Dus dat wordt aanbevolen. De afkorting van die commissie is CEFL, de exacte naam weet ik niet. En die hebben de richtlijnen opgesteld.

10.25 - N: Dat zegt mij zo niks... CEFL... Dat zal iets van European Family zijn?

10.26 - I: Ja, de Commission on European Family Law, denk ik. En die bevelen dus een beperkt stelsel aan.

10.27 - N: Ja, ik vind dat ook, zoals ik daarnet al heb gezegd, voor mensen die met een wit blad aan een huwelijk beginnen een heel goed stelsel. Er is natuurlijk kritiek op elk stelsel te leveren, maar als het de bedoeling is om iets duurzaam op te bouwen in het kader van een huwelijk, dan denk ik dat dat een goed stelsel is. Alleen als er een tweede of derde huwelijk is, waarbij men al allerlei avonturen heeft meegemaakt en waarbij men op de dag van het huwelijk al een eigen vermogen heeft, dan kan men, wat mij betreft, beter een huwelijkscontract afsluiten.

11 - I: Ja, ik denk ook dat dat de kern van het hele verhaal is. Waar ik ook benieuwd naar ben, is of u weleens iets van cliënten hoort over hun ervaring met dit stelsel. Of ervaren zij dit niet zo bewust?

11.1 - N: Ja, zoals ik daarnet heb gezegd, is bij veel mensen de houding na de echtscheidingsprocedure, dus nadat de echtscheiding is uitgesproken en nadat er een maatregel is in verband met de kinderen, terecht het standpunt dat er snel een regeling moet komen in verband met hun huwelijksstelsel, omdat men een nieuw leven wil beginnen, omdat men een nieuwe partner heeft, omdat men een nieuwe woning wil kopen, waar men bijvoorbeeld geld voor nodig heeft. Dan kan het niet snel genoeg gaan. Aan de andere kant zijn er ook mensen die vaak uit emotionele overwegingen niet regelingsbereid zijn. En die gebruiken of misbruiken de procedure dan om daaruit genoegdoening te krijgen.

11.2 - I: Ja, inderdaad. En in het personen- en familierecht spelen er natuurlijk extra veel emoties en gevoelens.

11.3 - N: En het is de taak van de professionelen, de advocaten, de notaris, om los van die emoties te proberen tot een goede, evenwichtige regeling te komen.

11.4 - I: En doet u ook weleens aan iets van mediation of overleg tussen echtgenoten om, bijvoorbeeld, rust te creëren tussen partijen?

11.5 - N: Er wordt ons geleerd dat advocaten niet alleen de eerste rechter zijn, maar dat het ook de taak van de advocaat is om te proberen tot een regeling te komen. Niet alleen in familiezaken, maar altijd.

11.6 - I: Dus niet meteen procederen?

11.7 - N: Dat wordt ons geleerd. Maar het is niet zo dat iedereen dat ook als uitgangspunt aanneemt.

11.8 - I: Hoe bent u daar zelf in?

11.9 - N: Ik probeer in de mate van het mogelijke en van datgene wat ik van mijn cliënt verneem, altijd eerst tot een regeling te komen. Een minnelijke regeling. Maar het is vaak zo dat bij het begin van een echtscheidingsproblematiek er zoveel emoties spelen, dat wanneer men de stap neemt naar een advocaat, dat men voor zichzelf al die stap heeft gemaakt. Dat men al geprobeerd heeft om een minnelijke regeling te treffen, maar dat niet lukt.

11.10 - I: Dat men dan ook meteen stappen wil ondernemen?

11.11 - N: Ja, het is afhankelijk van dossier tot dossier hoe men dat aanpakt. Het kan ook zijn dat een gesprek op gang komt nadat de procedure is ingeleid en voordat de rechter een beslissing neemt. Als je een procedure begint en je laat een dagvaarding betekenen aan de andere partij, waarin je je standpunt uiteenzet, en die andere partij schrikt en denkt: 'Oei, oei, als dat allemaal boven mijn hoofd hangt, kan ik beter even om de tafel gaan zitten!', dan kan dat ook een tactiek zijn. Maar wat de regeling in het kader van de vereffening en de verdeling betreft, spelen de advocaten een grote rol en speelt ook de notaris een grote rol.

12 - I: Het doel van mijn onderzoek is om de advocaten van Brekelmans Van der Ven te adviseren over hetgeen waar zij rekening mee moeten houden in de toekomst en over wat de belangrijkste knelpunten zijn. Goed, wat de belangrijkste knelpunten zijn, dat weet ik nu, maar wat kunt u meegeven aan de advocaten om rekening mee te houden in het nieuwe stelsel?

12.1 - N: Bewijs, bewijs, bewijs. Dat is echt het allerbelangrijkste. En om aan de mensen advies te geven dat zij vanaf dag één, ik zal niet zeggen een boekhouding bij te houden, maar een administratie bij te houden. Van aankopen. Eigenlijk vanaf dag min één. Dat ze weten wat de dag vóór het huwelijk wat hun eigen goederen zijn, wat de rekeningstanden zijn van de bankrekeningen op de dag voor het huwelijk, en als er met die spaartegoeden bepaalde aankopen of wederbeleggingen worden gedaan bij de aankoop van een onroerend goed, of wat dan ook, dat men dat kan bewijzen.

13 - I: En hoe komt het dat het stelsel toch werkt in België? Want in België geldt dit stelsel al jaren, in andere landen geldt dit stelsel óók al jaren. Hoe kan het dat dit, ondanks dat er problemen zijn, toch werkt? Want het stelsel werkt wel en wordt niet omgegooid en veranderd.

13.1 - N: Ja, het werkt inderdaad wel en het wordt niet omgegooid en veranderd. Er moet sowieso een stelsel zijn. Ik denk dat dit ook het beste aanleunt bij onze culturele traditie, in de zin van het huisje, tuintje verhaal van dat een koppel huwt en iets wil opbouwen. En wat wordt opgebouwd tijdens het huwelijk, is van hen beiden. Dat is eigenlijk in simpele woorden uitgelegd hoe het juridisch in elkaar zit. En datgene waar je niet samen voor hebt gewerkt, maar wat je verkrijgt door een erfenis of een schenking, is eigen.

13.2 - I: Ja, dat is ook de achtergrondgedachte die de indieners van het wetsvoorstel hadden.

13.3 - N: Ik vind, in vergelijking met het Nederlands stelsel, dat het Belgische stelsel ook veel verdedigbaarder is vanuit ethisch standpunt. Stel dat alle nalatenschappen in de gemeenschap vallen, dat is toch onbegrijpelijk? Stelsels van algehele gemeenschap, die mensen bijvoorbeeld in België recht willen creëren bij een huwelijkscontract ben ik nog niet vaak tegengekomen! Algehele gemeenschappen...

13.4 - I: Toch raar dat het dan tot nu toe in Nederland altijd het basisstelsel is geweest.

13.5 - N: Zo is dat. Maar dat is ook niet raar dat het dan nog maar in drie landen is, waarvan één oud-kolonie.

13.6 - I: Ja, dat zegt eigenlijk genoeg ja.

13.7 - N: Ja, dat zegt genoeg.

13.8 - I: Nou, volgens mij heb ik alles wat ik wilde weten en vragen. We moeten, gezien de tijd, ook een gaan afronden. Nou, dat wat het!

13.9 - N: Ik wil nog wel één ding zeggen dat belangrijk is, denk ik. Dat is de waarde van goederen, in het kader van de vereffening en de verdeling. Die waarde wordt bepaald op het ogenblik van de vereffening en de verdeling.

13.10 - I: Dus ook dat als een goed gestegen is in waarde, dat er dan op dát moment naar wordt gekeken?

13.11 - N: Niet alleen dat, maar heel vaak, vooral met roerende goederen, doet zich het tegenovergestelde voor. Stel, ik ben bijvoorbeeld gehuwd, en ik heb een nieuwe wagen.

13.12 - I: Oooh, precies! Ik wilde net zeggen, zeker bij een auto?

13.13 - N: Juist, en dat komt héél vaak voor. Bijvoorbeeld in het kader van die voorlopige voorziening wordt aan mij die wagen toegekend. De echtscheidingsprocedure duurt een jaar. De vereffening en de verdeling duurt drie jaar. Dan is die auto op dat ogenblik nog maar een fractie waard.

13.14 - I: Ja, want bij bepaalde roerende goederen, zoals auto's, gaat dat natuurlijk heel snel.

13.15 - N: Terwijl de woning in die vier jaar bijvoorbeeld met 4% gestegen is. En dat vind ik ook een manco in die regeling. Want bij een nieuwe plasma tv, of bij een nieuw leren bankstel is het vaak de vraag wat dat nog waard is.

13.16 - I: En er wordt dus vaak gekeken naar de waarde bij de aankoop?

13.17 - N: Nee, nee, als er geen overeenstemming is, dan geldt de waarde op het ogenblik van de vereffening en de verdeling.

13.18 - I: Maar wie stelt dat vast?

13.19 - N: Wie stelt dat vast, als dat over een auto gaat, zijn daar tabellen voor om dat vast te stellen. Maar als het gaat over een lederen bankstel, dat ook gemakkelijk vijf- of tienduizend euro kan hebben gekost, wat is dat dan nog waard na vijf jaar?

13.20 - I: Ja, daar laat je dan natuurlijk geen taxateur voor komen.

13.21 - N: Nee, voilà. En dan nog, als het moet worden geschat, hier noemt men dat dan de vrijdagmarktwaarde. De vrijdagmarkt is de hier een plaats in Antwerpen, waar de deurwaarders de inbeslaggenomen goederen verkopen. En dan zegt men: de vrijdagmarktwaarde van die tafel is tien euro.

13.22 - I: Ja, dat is best pijnlijk...

13.23 - N: Ja dat is zeker pijnlijk. En ik kan begrijpen dat dat bij stoelen en tafels over weinig geld gaat, maar er zijn een aantal roerende goederen – en dan denk ik in de eerste plaats aan auto's – waarbij dat wel een probleem is.

13.24 - I: Ja, dat is een goeie. Daar was ik zelf zeker nog niet op gekomen.

13.25 - N: Dit probleem is er omdat een procedure zo lang kan duren. En zeker in een doorsnee Belgisch gezin is een auto een heilige koe en dat is iets belangrijks, een statussymbool. En meneer blijft daarin rondrijden en achteraf krijgt men daar nog vijfhonderd euro voor.

13.26 - I: Ook best bizar. Nou ik heb eigenlijk geen vragen meer! Heeft u zelf nog vragen?

13.27 - N: Nee, ik heb er geen.

13.28 - I: Oké, hartstikke bedankt!

Aan de hand van dit werkdocument kunnen de advocaten van Brekelmans Van der Ven de benodigde gegevens en bewijsstukken verzamelen, die nodig zijn voor de afwikkeling van de ontbinding van een huwelijk door echtscheiding met een beperkte gemeenschap van goederen.

A Gegevens van cliënten verzamelen

- ☐ Kopie identiteitsbewijs of paspoort echtgenoot 1
- ☐ Kopie identiteitsbewijs of paspoort echtgenoot 2
- ☐ Huwelijksakte
- ☐ Akte huwelijkse voorwaarden/partnerschapsvoorwaarden
- ☐ Samenlevingscontract
- ☐ Geboorteakte (bij minderjarige kinderen)

B Bewijsstukken van vermogens verzamelen

De verschillende vermogens kunnen aan de hand van de door echtgenoten bijgehouden administratie worden aangetoond. Ontbreekt de administratie? Dan kunnen een staat van aanbrengsten, testamenten, overeenkomsten, bankafschriften en aankoopbewijzen tevens als bewijs dienen.

B.1 Eigen vermogen echtgenoot 1

Eigen koopwoning

- ☐ Eigendomsakte woning
- ☐ Hypotheekakte woning
- ☐ Bewijsstuk restantschuld hypotheek
- ☐ Taxatierapport of alvast een (eigen) waarde inschatting
- ☐ Polissen van de aan de woning gekoppelde levens- of beleggingsverzekeringen
- ☐ WOZ-beschikking

Overige onroerende goederen

- ☐ Eigendomsakte
- ☐ Waarde van het onroerend goed
- ☐ Hypotheekakte

Bank- en spaarrekeningen

- ☐ Recente afschriften van alle bankrekeningen
- ☐ Recente afschriften van alle spaarrekeningen

Overige spaarvormen

- ☐ Overzicht opgebouwde ouderdomspensioenen
- ☐ Spaarloonrekening

- Premiespaarrekening
- Aandelenoverzicht inclusief waarde

Belastingen

- Laatste twee aangiften inkomsten- en/of vermogensbelasting inclusief alle bijlagen
- Laatste twee aanslagen inkomsten- en/of vermogensbelasting

(Levens-)verzekeringen

- Polis(sen) van levensverzekering(en)
- Beleggingsverzekeringen
- Bewijsstukken betaling premie
- Lijfrente- of koopsompolis
- Polis overlijdensrisicoverzekering
- Overige polissen

Overige schulden

- Bewijs omvang schuld(en)
- Bewijs betaling schuld(en)

Voorhuwelijkse onderneming

- Uittreksel KvK
- Statuten van de rechtspersoon of personenvennootschap
- Activa (vaste activa, vlottende activa, liquide middelen)
- Passiva (eigen vermogen, vreemd vermogen op korte en lange termijn)
- Jaarstukken over de laatste drie jaren incl. toelichting in geval van een eigen onderneming
- Waardering van de onderneming / aandelen
- Huurovereenkomst
- Bewijsstukken betaling huur
- Lopende procedures
- Verzekeringen

B.2 Eigen vermogen echtgenoot 2

Eigen koopwoning

- Eigendomsakte woning
- Hypotheekakte woning
- Bewijsstuk restantschuld hypotheek
- Taxatierapport of alvast een (eigen) waarde inschatting
- Polissen van de aan de woning gekoppelde levens- of beleggingsverzekeringen
- WOZ-beschikking

Overige onroerende goederen

- Eigendomsakte
- Waarde van het onroerend goed
- Hypotheekakte

Bank- en spaarrekeningen

- ☐ Recente afschriften van alle bankrekeningen
- ☐ Recente afschriften van alle spaarrekeningen

Overige spaarvormen

- ☐ Overzicht opgebouwde ouderdomspensioenen
- ☐ Spaarloonrekening
- ☐ Premiespaarrekening
- ☐ Aandelenoverzicht inclusief waarde

Belastingen

- ☐ Laatste twee aangiften inkomsten- en/of vermogensbelasting inclusief alle bijlagen
- ☐ Laatste twee aanslagen inkomsten- en/of vermogensbelasting

(Levens-)verzekeringen

- ☐ Polis(sen) van levensverzekering(en)
- ☐ Beleggingsverzekeringen
- ☐ Bewijsstukken betaling premie
- ☐ Lijfrente- of koopsompolis
- ☐ Polis overlijdensrisicoverzekering
- ☐ Overige polissen

Overige schulden

- ☐ Bewijs omvang schuld(en)
- ☐ Bewijs betaling schuld(en)

Voorhuwelijkse onderneming

- ☐ Uittreksel KvK
- ☐ Statuten van de rechtspersoon of personenvennootschap
- ☐ Activa (vaste activa, vlottende activa, liquide middelen)
- ☐ Passiva (eigen vermogen, vreemd vermogen op korte en lange termijn)
- ☐ Jaarstukken over de laatste drie jaren incl. toelichting in geval van een eigen onderneming
- ☐ Waardering van de onderneming / aandelen
- ☐ Huurovereenkomst
- ☐ Bewijsstukken betaling huur
- ☐ Lopende procedures
- ☐ Verzekeringen

B.3 Gemeenschappelijk vermogen echtgenoten

Koopwoning

- ☐ Eigendomsakte woning
- ☐ Hypotheekakte woning
- ☐ Bewijsstuk restantschuld hypotheek
- ☐ Taxatierapport of alvast een (eigen) waarde inschatting
- ☐ Polissen van de aan de woning gekoppelde levens- of beleggingsverzekeringen

- ☐ WOZ-beschikking

Overige onroerende goederen

- ☐ Eigendomsakte
- ☐ Waarde van het onroerend goed
- ☐ Hypotheekakte

Bank- en spaarrekeningen

- ☐ Recente afschriften van alle bankrekeningen
- ☐ Recente afschriften van alle spaarrekeningen

Overige spaarvormen

- ☐ Overzicht opgebouwde ouderdomspensioenen
- ☐ Spaarloonrekening
- ☐ Premiespaarrekening
- ☐ Aandelenoverzicht inclusief waarde

Belastingen

- ☐ Laatste twee aangiften inkomsten- en/of vermogensbelasting inclusief alle bijlagen
- ☐ Laatste twee aanslagen inkomsten- en/of vermogensbelasting

(Levens-)verzekeringen

- ☐ Polis(sen) van levensverzekering(en)
- ☐ Bewijsstukken betaling premie
- ☐ Beleggingsverzekeringen
- ☐ Lijfrente- of koopsompolis
- ☐ Polis overlijdensrisicoverzekering
- ☐ Overige polissen

Overige schulden

- ☐ Bewijs omvang schuld(en)
- ☐ Bewijs betaling schuld(en)

Onderneming tijdens huwelijk gestart

- ☐ Uittreksel KvK
- ☐ Statuten van de rechtspersoon of personenvennootschap
- ☐ Activa (vaste activa, vlottende activa, liquide middelen)
- ☐ Passiva (eigen vermogen, vreemd vermogen op korte en lange termijn)
- ☐ Jaarstukken over de laatste drie jaren incl. toelichting in geval van een eigen onderneming
- ☐ Waardering van de onderneming / aandelen
- ☐ Huurovereenkomst
- ☐ Bewijsstukken betaling huur
- ☐ Lopende procedures
- ☐ Verzekeringen

B.4 Voorhuwelijks gemeenschappelijk vermogen (mede-eigendom)

Gemeenschappelijke voorhuwelijkse koopwoning

- ☐ Eigendomsakte woning
- ☐ Hypotheekakte woning
- ☐ Bewijsstuk restantschuld hypotheek
- ☐ Taxatierapport of alvast een (eigen) waarde inschatting
- ☐ Polissen van de aan de woning gekoppelde levens- of beleggingsverzekeringen
- ☐ WOZ-beschikking

Overige gemeenschappelijke voorhuwelijkse onroerende goederen

- ☐ Eigendomsakte
- ☐ Waarde van het onroerend goed
- ☐ Hypotheekakte

Bank- en spaarrekeningen

- ☐ Recente afschriften van alle bankrekeningen
- ☐ Recente afschriften van alle spaarrekeningen

Overige spaarvormen

- ☐ Overzicht opgebouwde ouderdomspensioenen
- ☐ Spaarloonrekening
- ☐ Premiespaarrekening
- ☐ Aandelenoverzicht inclusief waarde

Belastingen

- ☐ Laatste twee aangiften inkomsten- en/of vermogensbelasting inclusief alle bijlagen
- ☐ Laatste twee aanslagen inkomsten- en/of vermogensbelasting

(Levens-)verzekeringen

- ☐ Polis(sen) van levensverzekering(en)
- ☐ Beleggingsverzekeringen
- ☐ Bewijsstukken betaling premie
- ☐ Lijfrente- of koopsompolis
- ☐ Polis overlijdensrisicoverzekering
- ☐ Overige polissen

Overige schulden

- ☐ Bewijs omvang schuld(en)
- ☐ Bewijs betaling schuld(en)

Gezamenlijke voorhuwelijkse onderneming

- ☐ Uittreksel KvK
- ☐ Statuten van de rechtspersoon of personenvennootschap
- ☐ Activa (vaste activa, vlottende activa, liquide middelen)
- ☐ Passiva (eigen vermogen, vreemd vermogen op korte en lange termijn)
- ☐ Jaarstukken over de laatste drie jaren incl. toelichting in geval van een eigen onderneming

- ☐ Waardering van de onderneming / aandelen
- ☐ Huurovereenkomst
- ☐ Bewijsstukken betaling huur
- ☐ Lopende procedures
- ☐ Verzekeringen

C Standpunten van partijen inventariseren

- ☐ Bestaat er een geschil tussen echtgenoten omtrent baten of lasten van de verschillende vermogens?
 - Waar zijn cliënten het over eens?
 - Waar zijn cliënten het over oneens?
- ☐ Zijn er bewijsstukken die een geschil tussen echtgenoten over de gemeenschappelijkheid of het privé-eigendom van een goed of schuld onderbouwen, waardoor het intreden van het bewijsvermoeden wordt voorkomen?
- ☐ Zijn cliënten bereid om de geschillen omtrent de vermogens aan de hand van mediation op te lossen?

D Vermogensopstelling

De advocaat maakt een overzicht van het eigen vermogen van de ene echtgenoot, van het eigen vermogen van de andere echtgenoot, van het gemeenschappelijke vermogen en eventueel van het voorhuwelijkse gemeenschappelijke vermogen. Deze vermogensopstelling wordt aan de hand van bewijsstukken en – indien er geen bewijsstukken zijn – het bewijsvermoeden opgesteld.

Het onderstaande artikel wordt op de website van Brekelmans Van der Ven gepubliceerd:

TROUWEN MET EEN BEPERKTE GEMEENSCHAP NIEUWE STANDAARD

Aanstaande echtparen opgelet! Zijn u en uw partner van plan om in 2018 te trouwen? Dan dient u te weten dat u vanaf 1 januari 2018 niet meer standaard in gemeenschap van goederen trouwt. Vanaf die datum zal de Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen in werking treden. Hieronder vindt u meer informatie over de nieuwe wet.

Hoe zit het nu?

Op dit moment trouwt men in algehele gemeenschap van goederen, waarmee u vanaf de trouwdatum al uw persoonlijke bezittingen en schulden moet delen met uw echtgenoot, óók wanneer u gaat scheiden. Dit betekent dat erfenissen en schulden bijvoorbeeld ook moeten worden gedeeld.

Waarom wordt dit stelsel gewijzigd?

De algehele gemeenschap van goederen is voor velen, in tegenstelling tot vroeger, niet meer wenselijk. Uit onderzoek blijkt dat Nederlandse echtparen steeds vaker kiezen voor het opstellen van huwelijksvoorwaarden.

Ook is het Nederlandse stelsel volgens wetenschappers in vergelijking met andere landen achterhaald.

Wat verandert er en waar moet u op letten?

Als u vóór 1 januari 2018 getrouwd bent, blijft het stelsel gelden zoals het gold toen u trouwde. Er verandert dan niets voor u.

Trouwt u op of na 1 januari 2018, dan dient u de volgende aspecten in de gaten te houden. Indien u geen huwelijksvoorwaarden opstelt, trouwt u volgens het wettelijke stelsel, waarin uw voorhuwelijksbezittingen en schulden privé blijven. Enkel het vermogen dat u en uw echtgenoot tijdens het huwelijk opbouwen valt in de gemeenschap van goederen. De beperkte gemeenschap van goederen zorgt er ook voor dat erfenissen en schenkingen niet meer aan 'de koude kant' toekomen. Enkel wanneer de erflater of schenker dit nadrukkelijk benoemd, zal de erfenis tussen de echtgenoten moeten worden gedeeld.

Heeft uw echtgenoot schulden? Dan kunt u het gemeenschappelijke vermogen van u en uw echtgenoot beschermen tegen het verhaal van de schuldeiser. U kunt namelijk goederen uit de huwelijksgemeenschap overkopen voor de helft van de waarde van het goed, zodat de goederen voortaan in uw privévermogen vallen en de schuldeiser zich daar niet meer op kan verhalen.

Hebt u een onderneming en wilt u het ondernemingsvermogen van de huwelijksgemeenschap gescheiden houden, zodat de winsten en verliezen niet met uw partner worden gedeeld? Dan kan het nieuwe stelsel ingewikkelder worden en dient u nadere afspraken te maken met uw echtgenoot. Wij raden u aan om huwelijksvoorwaarden op te stellen.

De verwachting is dat de verschillende vermogens, namelijk het vermogen van u en uw echtgenoot in privé en uw gezamenlijke vermogen, moeilijk uit elkaar te houden zullen zijn. Daarom wordt er geadviseerd om een administratie bij te houden van de eigendommen, zodat de vermogens niet in elkaar zullen vloeien.

Wat gebeurt er als u gaat scheiden?

Indien u gaat scheiden, blijven de privévermogens privé en wordt de huwelijksgemeenschap bij helfte verdeeld tussen u en uw echtgenoot.

Indien er een geschil bestaat over tot wiens vermogen een bepaald goed behoort, dient u uw eigendom aan de hand van bewijs aan te tonen.

Kunt u uw eigendom niet kunt bewijzen? Dan wordt het goed gemeenschappelijk en wordt het goed verdeeld tussen u en uw echtgenoot.

Voornamelijk voor de echtscheidingen wordt er geadviseerd om een administratie bij te houden van de eigendommen, zodat u tijdens de scheiding kunt aantonen welke goederen van u zijn en deze niet hoeven te worden gedeeld met uw ex-partner.

Zijn huwelijkse voorwaarden nog nodig?

Huwelijkse voorwaarden blijven noodzakelijk indien u wilt afwijken van het wettelijk stelsel. Wilt u namelijk tóch trouwen in een algehele gemeenschap van goederen? Of wenst u dat het vermogen dat u tijdens het huwelijk opbouwt ook privé blijft? Dan dient u naar een notaris te gaan om dit in huwelijkse voorwaarden vast te leggen.

Bent u van plan om in 2018 te trouwen en wilt u meer informatie over de nieuwe wet en de gevolgen van trouwen in de beperkte gemeenschap?

Dan kunt u langskomen op ons spreekuur of kunt u contact opnemen via (0165) 55 48 88 of via info@brekelmansvanderven.nl.

De onderstaande tekst kan gebruikt worden in een brochure of folder, welke voor cliënten in de wachtruimte van het kantoor kan liggen:

Zijn u en uw partner van plan om in 2018 te trouwen? Dan dient u te weten dat u vanaf 1 januari 2018 niet meer standaard in gemeenschap van goederen trouwt. Vanaf die datum zal de Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen in werking treden. Deze wet zorgt ervoor dat u en uw echtgenoot enkel het vermogen dat u vanaf het huwelijk opbouwen moeten delen. Het vermogen dat u zelf vóór het huwelijk bezat blijft uw privé-eigendom. Hieronder vindt u meer informatie over de nieuwe wet.

HOE ZIT HET NU?

Bent u reeds getrouwd, of trouwt u dit jaar nog? Dan trouwt u, tenzij u huwelijkse voorwaarden opstelt, in algehele gemeenschap van goederen. Dit betekent dat u vanaf de trouwdatum al uw persoonlijke bezittingen en schulden moet delen met uw echtgenoot, óók als u gaat scheiden.

WAAROM WORDT DIT STELSEL GEWIJZIGD?

De algehele gemeenschap van goederen is voor velen, in tegenstelling tot vroeger, niet meer wenselijk. Uit onderzoek blijkt dat Nederlandse echtparen steeds vaker kiezen voor het opmaken van huwelijkse voorwaarden. Ook blijkt dat personen die een erfenis achterlaten en personen die schenken dat steeds vaker doen met een uitsluitingsclausule schenken. De koude kant wordt middels die uitsluitingsclausule uitgesloten van de erfenis of schenking.

Ook is het Nederlandse stelsel volgens wetenschappers in vergelijking met andere landen, waar men namelijk geen algehele gemeenschap van goederen heeft, achterhaald.

Volgens de politieke partijen die deze nieuwe wet hebben geïntroduceerd, dient wat u zelf hebt opgebouwd privé te blijven, tenzij u bepaalt dat u uw voorhuwelijkse vermogen deelt met uw echtgenoot.

WAT VERANDERT ER ALS IK IN 2018 GA TROUWEN?

Trouwt u op of na 1 januari 2018? Dan dient u de enkele belangrijke aspecten in de gaten te houden. Indien u geen huwelijkse voorwaarden opstelt, trouwt u volgens het wettelijke stelsel, waarin voorhuwelijkse goederen en schulden en erfenissen en schenkingen voortaan van de gemeenschap worden uitgesloten. Dit betekent dat uw voorhuwelijkse privévermogen, alle schulden daarbij inbegrepen, privé blijven. Alleen de bezittingen en schulden die u en uw echtgenoot tijdens het huwelijk opbouwen, worden gemeenschappelijk.

Erfenissen en schenkingen

De beperkte gemeenschap van goederen zorgt er ook voor dat erfenissen en schenkingen niet meer aan de koude kant toekomen.

Enkel wanneer de erflater of schenker dit nadrukkelijk wenst en een insluitingsclausule in de akte opneemt, zal de erfenis tussen de echtgenoten moeten worden gedeeld.

Schulden

Heeft uw echtgenoot schulden? Dan kunt u een goed uit de huwelijksgemeenschap, waarop de privéschuldeiser van uw echtgenoot zich wil verhalen, overkopen voor de helft van de waarde van het

goed. Het goed valt dan voortaan in uw privévermogen, waar de privéschuldeiser van uw echtgenoot zich niet meer op kan verhalen.

Onderneming die tijdens het huwelijk wordt opgericht

Trouwt u in 2018? Indien u tijdens het huwelijk een onderneming opricht, valt deze onderneming in de huwelijksgemeenschap. Dit betekent dat uw echtgenoot evenveel recht heeft op de winst en evenveel verlies dient te dragen.

Wenst u niet dat de onderneming tot de huwelijksgemeenschap gaat behoren? Dan dienen u en uw echtgenoot huwelijkse voorwaarden op te maken, waarin u het ondernemingsvermogen van de huwelijksgemeenschap scheidt. Op die manier kan het ondernemingsvermogen niet in de huwelijksgemeenschap vloeien.

Onderneming die vóór het huwelijk is opgericht

In de beperkte gemeenschap blijft een onderneming die u, uw echtgenoot, of van u samen vóór het huwelijk hebt opgericht, privé. U hoeft dus geen huwelijkse voorwaarden op te stellen om het vermogen van de onderneming van de huwelijksgemeenschap te scheiden, want daarin voorziet de nieuwe regeling.

Toch kan het voorkomen dat het ondernemingsvermogen in de huwelijksgemeenschap vloeit, bijvoorbeeld wanneer u bedrijfsgoederen wilt vervangen en nieuwe goederen aanschaft met geld uit de huwelijksgemeenschap.

Hebt u een onderneming en wilt u dit ondernemingsvermogen gescheiden houden, óók wanneer het ondernemingsvermogen in de huwelijksgemeenschap vloeit of andersom?

Dan kunnen u en uw echtgenoot huwelijkse voorwaarden opstellen en daarin de volgende bepaling opnemen in huwelijkse voorwaarden:

‘Ondernemingsvermogen van vóór het huwelijk blijft buiten de gemeenschap. De tijdens het huwelijk verkregen onderdelen die tot de onderneming behoren, blijven óók buiten de gemeenschap, ongeacht de wijze van financiering.’

Daarnaast is het aan te bevelen om voor de sluiting van het huwelijk vast te leggen wat de waarde van de onderneming is, wat er wordt verstaan onder winst en verlies, hoe hoog de vergoedingsrechten dienen te zijn en welke bezittingen en schulden de onderneming heeft.

Ook raden wij u aan om tijdens het huwelijk een administratie bij te houden van de privévermogens, het gemeenschappelijke vermogen en het ondernemingsvermogen.

Op die manier is het bij een eventuele echtscheiding duidelijk welke goederen tot de onderneming behoren.

VOOR WIE GELDT DE NIEUWE WET?

Alle huwelijken die vanaf 1 januari 2018 worden gesloten, zullen huwelijken zijn met een beperkte gemeenschap van goederen. Gaat u in 2018 trouwen en wilt u hiervan afwijken? Dan dient u naar de notaris te gaan en huwelijkse voorwaarden op te stellen.

Indien u vóór 1 januari 2018 bent getrouwd, blijft het stelsel gelden zoals het gold toen u trouwde. Er verandert niets voor u, ook niet wanneer u vanaf 2018 gaat scheiden.

WAT GEBEURT ER MET DE VERSCHILLENDE VERMOGENS WANNEER U GAAT SCHEIDEN IN HET NIEUWE STELSEL?

Wanneer u gaat scheiden, blijft uw privévermogen van u en blijft het privévermogen van uw echtgenoot van uw echtgenoot.

Het gemeenschappelijke vermogen zal over u beiden bij helfte worden verdeeld.

Wat gebeurt er in geval van geschil over goederen?

Wanneer u gaat scheiden en u en uw echtgenoot discussiëren over de eigendommen en de vermogens, dient u uw standpunt te onderbouwen aan de hand van bewijs om aan te tonen welke bezittingen en schulden tot uw privévermogen behoren en welke tot het privévermogen van uw echtgenoot.

Kunt u uw eigendom niet bewijzen? Dan wordt het goed gemeenschappelijk en dient het met uw echtgenoot te worden gedeeld.

Hoe voorkomt u dit?

Wanneer u huwt in een beperkte gemeenschap van goederen, is het belangrijk dat u een goede beschrijving maakt van alle goederen die u en uw echtgenoot vóór het aangaan van het huwelijk bezitten. Maar ook tijdens het huwelijk kunt u een lijst bijhouden van alle vermogens waarvan tijdens het huwelijk sprake is.

Wetenschappers verwachten namelijk dat de verschillende vermogens, namelijk het vermogen van u en uw echtgenoot in privé en uw gezamenlijke vermogen, moeilijk uit elkaar te houden zullen zijn.

Wij adviseren u dan ook om gedurende uw huwelijk een zorgvuldige administratie bij te houden van de eigendommen, zodat u in geval van een echtscheiding kunt aantonen welke bezittingen en schulden van u zijn.

Indien u geen administratie bijhoudt, kunt u uw eigendom ook met andere middelen aantonen, zoals bonnetjes of bankafschriften.

Heeft u geen bewijsmiddelen?

Indien er een geschil bestaat tussen u en uw echtgenoten over het eigendom van bepaalde goederen, maar u geen bewijsmiddelen heeft, kunt u bij ons terecht voor echtscheidingsmediation.

Wij kunnen u en uw echtgenoot helpen om tot een overeenstemming te komen, zodat er voor u beiden een goede oplossing gevonden kan worden.

WILT U GEEN BEPERKTE GEMEENSCHAP?

Wilt u toch trouwen in gemeenschap van goederen? Dan dient u hiervoor naar een notaris te gaan om dit vast te laten leggen.

Indien u geen beperkte gemeenschap van goederen, maar bijvoorbeeld een algehele gemeenschap van goederen of koude uitsluiting wenst, dient u daarvoor naar een notaris te gaan.

MEER INFORMATIE?

Bent u van plan om in 2018 te trouwen en wilt u meer informatie over de nieuwe wet en de gevolgen van trouwen in de beperkte gemeenschap?

Kom gerust langs op ons spreekuur of neem contact op met één van onze advocaten via info@brekelmansvandervan.nl of (0165) 55 48 88.